

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
HUMANITARINIS FAKULTETAS
LIETUVIŲ KALBOTYROS IR KOMUNIKACIJOS KATEDRA

LAURA LAZDYNIENĖ

Lietuvių kalbotyros II kurso magistrantė

LAIŠVĖS KONCEPTAS LIETUVIŲ KALBOS PASAULĖVAIZDYJE

Magistro darbas

Darbo vadovė
lekt. dr. Silvija Papaurėlytė-Klovienė

Šiauliai, 2006

TURINYS

ĮVADAS	2
I. KONCEPTO KALBINĖ RAIŠKA	5
1. 1. KONCEPTAS – KOGNITYVINIŲ KALBOS TYRINĖJIMŲ OBJEKTAS	5
1. 2. FILOSOFINĖ LAISVĖS SAMPRATA	8
II. KONCEPTUALIŲJŲ LAISVĖS METAFORŲ LYGMUO	10
2. 1. LAISVĖ YRA DAIKTAS	10
2. 2. LAISVĖ YRA PREKĖ	15
2. 3. LAISVĖ YRA VALIUTA	16
2. 4. LAISVĖ YRA NAŠTA	16
2. 5. LAISVĖ YRA TALPYKLA	17
2. 6. LAISVĖ YRA KVAPAS	23
2. 7. LAISVĖ YRA SKONIS	23
2. 8. LAISVĖ YRA SKYSTIS	24
2. 9. LAISVĖ YRA STICHINĖ JĖGA	25
2. 10. LAISVĖ YRA ASMUO	26
III. OBJEKTAS, KURIO LAISVĖ YRA RIBOJAMA	29
IV. KONCEPTUALIŲJŲ NELAISVĖS METAFORŲ LYGMUO	34
4. 1. NELAISVĖ YRA DAIKTAS	35
4. 2. NELAISVĖ YRA VALIUTA	36
4. 3. NELAISVĖ YRA TALPYKLA	36
4. 4. NELAISVĖ YRA GYVA BŪTYBĖ	46
4. 5. NELAISVĖ YRA ASMUO	47
V. OBJEKTAS, KURIO NELAISVĖ YRA RIBOJAMA	48
VI. LAISVĖS IR NELAISVĖS VERTINIMO MODELIAI	49
IŠVADOS	54
LITERATŪRA	57
SUMMARY	60
PRIEDAI	61

ĮVADAS

DARBO OBJEKTAS – *laisvės* konceptas lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje¹.

Kalbos pasaulėvaizdžiu vadinamas pasaulio suvokimas, t. y. subjektyvi objektyviosios realybės daiktų bei reiškinių samprata. Remiantis ta medžiaga, kurią pateikia kalba, galima rekonstruoti kalboje užfiksuotą pasaulio vaizdą, apibūdinti tautos mentalitetą, atskleisti požiūrį į svarbiausias vertybes.

Darbe atlikto tyrimo objektas yra viena iš pasaulėvaizdžio suvokimo sferų – metaforizacija. Remiantis žodžių *laisvė* ir *nelaisvė* vartojimu respublikinėje publicistikoje bandoma nustatyti, kaip juslėmis nepatiriamus abstraktus suvokia ir kalboje išreiškia lietuviai. Dėmesys sutelkiamas į *laisvės* konceptą. *Nelaisvės* konceptas nėra šio darbo tema, jis tiriamas tik kaip atraminė medžiaga *laisvės* konceptui pagrįsti.

Rašant šį darbą bandyta atsakyti į klausimą, ar gali leksema (t. y. *laisvė*) bent iš dalies atskleisti sąmonės turinį bei kultūros specifika. Žinoma, kalbėti galima ne apie lietuvių kultūros visumą. Mintyje turimas lietuvių kalba kalbančio ir šiai kultūrai priklausančio žmogaus pasaulio suvokimas, kuris eksplikuojamas per vienokius ar kitokius svarbius jam dalykus, sritis. Žmogus susikurtą pasaulio vaizdą vartoja bendraudamas su aplinkiniais žmonėmis. Kitaip tariant, kalbiniai sugebėjimai neatskiriami nuo viso sąmonės srauto. Tačiau, kita vertus, kiekvieno žmogaus mąstymas individualus, vadinasi, ir žodžių reikšmės kiekvienu atveju šiek tiek skiriasi.

TIRIAMOJI MEDŽIAGA paimta iš Vytauto Didžiojo universiteto kompiuterinės lingvistikos centre sudaryto elektroninio tekstyno (toliau *tekstynas* – L. L.)².

Pastaruoju metu sparčiai populiarėja kalbos tyrimo būdas iš kompiuterinių tekstų rinkinių, t. y. tekstynų. Juose pateikiama gausiausia kalbos tyrimo medžiaga, tačiau tekstyno empirinius duomenis dar būtina apdoroti, apibendrinti, todėl nuo tekstynų pereinama prie kognityvinės lingvistikos. „Vienas iš galimų tekstynų ir kognityvinės lingvistikos sąlyčio taškų, jungiančių dvi kertines abiejų šių mokslo šakų sąvokas, yra *metafora* arba *kolokacija*“³.

Renkant tiriamąją medžiagą tekстыne ieškota visų aprašomųjų leksemų, t. y. *laisvės* ir *nelaisvės*, linksnių vartojimo atvejų. Surinkus duomenis paaiškėjo, kad *nelaisvės* leksema respublikinėje publicistikoje nevirtinama naudininko ir įnagininko linksniais.

¹ Darbe kaip kontekstinis *pasaulėvaizdžio* sinonimas vartojamas ir *pasaulėvokos* terminas.

² Prieiga per internetą: <donelaitis.vdu.lt> (žiūrėta 2004-11-21)

³ MARCINKEVIČIENĖ R. *Atminties labirintuose*. In Darbai ir dienos, 1999, t. 10(19), p. 109 – 123.

Kita vertus, joks tekstynas negali pateikti visų tiriamojo žodžio vartosenos atvejų, todėl negalima teigti, kad darbe iki galo išsamiai aptartas *laisvės* konceptas.

Pavyzdžiai rinkti iš tekstyno respublikinės publicistikos skilties, o bendras tekстыne aptiktų įvairiais linksniais pavartotų tyrinėjamų abstraktų vartojimo atvejų kiekis yra 1075⁴. Iš jų:

– 649 žodžio *laisvė* pavartojimo atvejai,

–426 žodžio *nelaisvė* pavartojimo atvejai (Tekстыne nerasta nė vieno šio žodžio naudininko ir įnagininko linksnių pavartojimo atvejo.).

DARBO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI. Darbo tikslas – aprašyti lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje užfiksuotus *laisvės* koncepto bruožus. Darbo pavadinimas sąlygiškas, nes aprašoma ne visa su konceptu siejama informacija, o tik ta jos dalis, kuri reiškia kalba. Su užsibrėžtu tikslu susiję ir darbo uždaviniai:

1. Surinkti empirinę medžiagą ir ją sugrupuoti.
2. Ištirti, kaip lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje suvokiama *laisvė*.
3. Sugretinti *laisvės* ir *nelaisvės* suvokimą lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje.

DARBO METODAI. Siekiant įgyvendinti darbo uždavinius taikomi bendrieji moksliniai (aprašomasis, analitinis, lyginamasis) ir specialieji kalbotyros (konceptualiųjų metaforų analizė, kontekstinė analizė, konceptualioji analizė) tyrimo metodai.

DARBO AKTUALUMAS, NAUJUMAS. Darbe išsakomos antropocentrinės paradigmos idėjos, kuriomis remiantis kalba laikoma kultūros dalimi. Dėmesys sutelkiamas į žmogų. Daugiausia informacijos apie žmogų galima gauti analizuojant kalbos faktus. Verbalinė kalba suteikia galimybę stebėti tai, kas tiesiogiai nepažįstama, todėl ir aktualu bent iš dalies aprašyti, kaip suvokiamos jūslėmis nepatiriamų fenomenų savybės. Juo labiau kad ši žmogaus mentalinio pasaulio dalis labiausiai priklauso nuo asmeninio patyrimo.

Darbo aktualumą lemia ir tai, kad su abstrakčiais fenomenais siejama leksika atspindi tautos charakterio ypatybes. Lietuvių kalba parašytų darbų, koreliuojančių su kognityvinės lingvistikos idėjomis, nėra daug. Pasaulio konceptualizavimu domisi Aloyzas Gudavičius, kuris analizuoja kognityvinės lingvistikos įtaką etnolingvistiniams tyrinėjimams. Pasirinktų abstraktų tyrinėjimu lietuvių kalboje ir abstraktų gretinimu skirtingose kalbose, iš kurių viena yra lietuvių, domisi Aina Būdvytytė, Irma Macijauskaitė, Silvija Papaurėlytė-Klovienė, Reda Toleikienė, Jūratė Vaičenonienė.

⁴ Darbui tinkami pavyzdžiai atrinkti iš 10341 leksemų vartojimo atvejo, kuriuos sudaro 9747 *laisvės* leksemos ir 594 *nelaisvės* leksemos.

Teoriniais kognityvinės lingvistikos klausimais rašo Rūta Marcinkevičienė, Rolandas Mikulskas, Dalia Zabelaitė.

DARBO STRUKTŪRA. Darbą sudaro įvadas, šešios dėstymo dalys, išvados, šaltiniai, literatūros sąrašas, priedai. Pirmojoje dalyje pateikiamas teorinis darbo pagrindas:

1. 1. Aprašomas kognityvinis požiūris į metaforas, pateikiami pagrindinių sąvokų paaiškinimai.

1. 2. Aptariama filosofinė *laisvės* samprata.

Pagrindiniuose skyriuose analizuojami konceptualiųjų *laisvės* (II d.) ir *nelaisvės* (IV d.) metaforų lygmenys. Anot R. Marcinkevičienės, visų pirma abstraktas yra sudaiktinamas, projektuojamas erdvėje ir tik po to jam gali būti suteikta konkretesnio koncepto struktūra, todėl ir aprašant konceptualiąsias metaforas pradedama nuo abstraktui suteikiamo materialumo.

III ir V dalyse aprašoma, kas tampa koncepto objektu, kurio *laisvė* / *nelaisvė* yra ribojama. VI dalyje pateikiami sugretinti abstraktų vertinimo modeliai.

I. KONCEPTO KALBINĖ RAIŠKA

1. 1. Konceptas – kognityvinių kalbos tyrinėjimų objektas

Kalbotyroje skiriami du požiūriai į žodžio reikšmę: **struktūrinis** ir **kognityvinis**. Kognityvizmo užuomazgos siejamos su XX a. penktojo dešimtmečio viduryje pasireiškusia reakcija į iki tol vyravusį struktūralizmą. Naujosios pakraipos šalininkų netenkino tradicinis požiūris į žodžio reikšmę, kaip į nuspėjamą, dažnai hierarchiškai sutvarkytą semantinių požymių (schemų) struktūrą.

Dar nuo struktūralizmo pagrindėjo Ferdinando de Saussure'o laikų lingvistikoje yra plačiai išsigalėjęs požiūris į kalbą, kaip uždara ženklų sistemą. Savaime suprantama, kad nuosekliai šio požiūrio galima laikytis tik griežtai atribojus lingvistinius faktus nuo nelingvistinių. Kognityvistai siekia parodyti, kad su tokiais apribojimais kuriamas kalbos modelis neadekvačiai perteikia sudėtinį kalbos reiškinį, o ypač kalbėjimo metu generuojamų reikšmių pasaulį. Pabrėždami lingvistinį reikšmės pobūdį, struktūralistai paprastai ją atriboja ne tik nuo ekstralingvistinių faktorių, bet ir nuo mentalinių tikrovės reprezentacijų, arba sąvokų⁵. Kognityvistams žodis žymi reikšmę, kuri visų pirma yra pažintinės (kognityvinės) veiklos rezultatas.

Kognityvistus domina pažinimo procesas, todėl jie tiria semantinį santykį ne tarp žodžio ir daikto, bet tarp žodžio ir pasaulio reprezentacijos žmonių sąmonėje. Kognityvinės lingvistikos atstovai išvystė savitą metaforos teoriją.

Pagrindinėmis naujojo požiūrio į metaforas prielaidomis rėmėsi G. Lakoffas⁶, kuris teigia, kad mes nesigiliname į savąją konceptų sistemą ir jos nepažįstame. Suvokti atskirų konceptų esmę galima tik išanalizavus kalbinę medžiagą. Kognityvinė / konceptualioji, metafora atsispindi kasdieninėje kalboje. Tai ne tropas, atliekantis puošmenos vaidmenį kalboje, bet pati kalbos savastis, turinti pirminę nominacijos galią. Kognityvistai pripažįsta visas įprastines, kitaip sakant, kalbines, mirusias metaforas, kurias pavadina konceptualiosiomis arba kognityvinėmis, t. y. sąvokų pažinimo metaforomis. Toks požiūris į metaforą sustiprina konteksto reikšmę. Kontekstas yra svarbus ir objektyvus šaltinis, atskleidžiantis labai abstrakčių žodžių reikšmes⁷.

⁵ MIKULSKAS R. *Kognityvinė lingvistika ir leksikografijos problemos*. Prieiga per internetą: <<http://www.lki.lt>> (Žiūrėta 2006-0219).

⁶ LAKOFF G., JOHNSON M. *Metaphors we live by*. Chicago, London, 1980, p. 57 – 63.

⁷ MACIJAUSKAITĖ I. *Dvi antonimų poros: mirtis-gimimas, mirtis-gyvenimas*. In Darbai ir dienos, 2000, nr. 24, p. 121 – 141.

Kognityvinė lingvistika yra tokia kalbotyros kryptis, kuri tiria kalbą, kaip bendrąjį kognityvinį mechanizmą⁸. Kognityvistų požiūriu nėra skirtumo tarp verbalinio ir neverbalinio žinojimo, nes tyrinėjimo objektas yra sąmonės turinys. Visų pirma kaip vaizdinys „gimsta“ konceptas, t. y. individualus jutiminis vaizdinys, kuris formuojasi kiekvieno individo asmeninio jutiminio patyrimo pagrindu. Konceptas, „užsimezges“ sąmonėje kaip vaizdinys, juda aukštyn abstrakcijos laiptais. Taip iš jutiminio vaizdo virsta mąstymo, minties vaizdiniu⁹. Tik dalis konceptų sudarančių psichinių reiškinių įgyja kalbinę raišką.

Lyginant kognityvinę kalbos sampratą su struktūralizmu paaiškėja, kad kalbama apie naują kalbotyros paradigmą. Vadinasi, reikalingas ir naujas reikšmės terminas.

Svarbiausias yra **koncepto** terminas, kuris iš lotynų kalbos išvertus reiškia savoką, abstraktų vaizdinį, susijusį su koku nors daiktu ar reiškiniu. „Kognityvinių terminų žodyne“ konceptas apibūdinamas kaip sąmonės psichinių bei mentalinių resursų ir informacinių struktūrų vienetas, kuris atspindi žmogaus žinias ir patirtį¹⁰.

L. Černeiko konceptą apibrėžia kaip konstrukta, reprezentuojantį asociacijų lauko žodžius, bet jiems nelygų. Tai paradigmatinė struktūra, išvedama iš sintagminių žodžių santykių, fiksuojamų tekste¹¹. A. Wierzbicka konceptą įvardija kaip „idealiojo“ pasaulio objektą, kuris priklauso nuo „realaus“ pasaulio suvokimo¹².

Konceptu vadinamas idealus turinys, bet kuris mąstymo vienetas, turintis prasmę¹³. Nors koncepto apibrėžimų yra daug ir įvairių, tačiau visus juos sieja tai, kad konceptas laikomas mąstymo vienetu.

F. Xiaohu teigimu, konceptai vaidina labai svarbų vaidmenį suvokiant tiek realų, tiek ir fiktyvų pasaulį. „Be atitinkamų konceptų neišivaizduojamas net fiktyvus pasaulis.“¹⁴ Šios idėjos pradininkai G. Lakoffas ir M. Johnsonas taip pat teigė, kad mąstymas be konceptų kažin ar įmanomas. Konceptai, kurie valdo mintis, yra ne tik intelekto turinys. Jie valdo ir kasdienes žmogaus veiksmus iki pačių smulkiausių detalių¹⁵.

⁸ ДЕМЪЯНКОВ В. З. *Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода*. In Вопросы языкознания. 1994 (4), p. 17 – 33.

⁹ ПОПОВА З. Д., СТЕРНИН И. А. *Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях*. Воронеж, 1999, p. 5.

¹⁰ *Краткий словарь когнитивных терминов*. Москва, 1996, p. 90.

¹¹ ЧЕРНЕЙКО Л. О., ДОЛИНСКИЙ В. А. *Имя судьба как объект концептуального и ассоциативного анализа*. In Филология. Москва, 1996, nr. 6, p. 21 – 41.

¹² *Лингвистическая и экстралингвистическая семантика*. Москва, 1992, p. 31.

¹³ БАБУШКИН А. П. *Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка*. Воронеж, 1996, p. 35.

¹⁴ ХИАОХУ F. *Konzeptuelle Metaphern als textkohärenzstiftendes Instrument*. Prieiga per internetą: <<http://kgg.german.or.kr/kr/kzg/kzgtxt/72-10.doc>> (žiūrėta 2006-02-15)

¹⁵ LAKOFF G., JOHNSON M. *Metaphors we live by*. Chicago, London, 1980, p. 3.

Konceptui svarbios visos kalba išreikštos žinios apie objektą. Konceptai žmogaus sąmonėje gali formuotis remiantis sensorine patirtimi, t. y. tiesiogiai suvokiant pasaulį jutimaisiais organais, praktinės veiklos patirtimi, mokslinės veiklos patirtimi, mąstymo veiklos patirtimi, verbaliniu ir neverbaliniu bendravimu¹⁶. Vis dėlto koncepto pagrindas yra subloginis, nes jį sudaro racionaliosios sąvokos turinys ir alogiškas, kurie atskiria vertybinį ir emocinį žmogaus pasaulio suvokimą.

Tai, kokie bruožai siejami su konkrečia sąvoka, paaiškėja išanalizavus kalbinės bendruomenės asociacijų lauką. Asociacijų lauko turinys paaiškėja atlikus asociacijų eksperimentą. Taip galima atskleisti subloginės sąmonės struktūrą¹⁷. Žodžio supratimas yra išorinis, paviršinis jo vidinių asociacijų kontūras, susidedantis iš implicitinių kalbinių parametrų, kurie vadinami **konceptualiosiomis metaforomis** (arba geštaltais).

L. Černeiko išskiria tokius konceptualiųjų metaforų bruožus:

- Veiksmažodžio suvokimo implikatūra, kitaip tariant, žodžių junginyje svarbus yra veiksmažodis, o subjekto gali ir nebūti.
- Implikuotas metaforos pagalbininkas apibrėžiamas pasitelkus tiesioginę veiksmažodžio reikšmę (pavyzdžiui, „perskaityti savo likimą“ – likimas yra knyga).
- Jutiminis rezultatas yra ir abstraktus, ir konkretus. Abstraktumui tinka metaforos pagrindas – panašumas, konkretumui priklauso semantika, t. y. tai, kiek veiksmas gali būti realus.
- Tik vienas objekto elementas gali būti paaiškintas.

Jei konceptualiąją metaforą galėtume apibūdinti metaforiškai, tai ji yra kaukė, kurią kalba užsideda ant abstraktaus suvokimo¹⁸.

Visa informacija apie konceptus gaunama remiantis **konceptualiosios analizės metodu**, kurio objektas – kalbinė koncepto raiška. Taikant šį metodą remiamasi tekstais ir žiūrima, kaip abstrakčius reiškinius pavadinantis žodis veikia tekste, kokius materialius objektus jis primena. Abstrakčios reikšmės žodžiams aprašyti šis metodas pats tinkamiausias, nes kalba nepalieka jokio kito būdo, kai norima apibūdinti abstrakčią sąvoką. Abstrakčios sąvokos žmogaus sąmonėje asocijuojamos su konkrečiais lengvai

¹⁶ БОЛДЫРЕВ Н. Н. *Когнитивная семантика*. Тамбов, 2000, p.25.

¹⁷ ЧЕРНЕЙКО Л. О., ДОЛИНСКИЙ В. А. *Имя судьба как объект концептуального и ассоциативного анализа*. In Филология. Москва, 1996, nr. 6, p. 21 – 41.

¹⁸ ЧЕРНЕЙКО Л. О., ДОЛИНСКИЙ В. А. *Имя судьба как объект концептуального и ассоциативного анализа*. In Филология. Москва, 1996, nr. 6, p. 21 – 41.

suvokiamais daiktais, nes tai vienintelis būdas identifikuoti idėjų pasaulį su daiktų pasauliu¹⁹.

Tiriant konceptą svarbu suprasti, kad jo aprašymo dalį sudaro ir **kalbos pasaulėvaizdžio** aprašymas. Kalbos pasaulėvaizdžiu vadinamas ne kažkoks nuo tikrovės besiskiriantis pasaulio vaizdas, bet jo „atspalvis“, priklausantis nuo nacionalinės reiškinių, daiktų, procesų vertės. Vertę lemia tautai būdingas gyvenimo būdas, veikla, kultūros ypatybės²⁰.

1. 2. Filosofinė *laisvės* samprata

Pasaulinėje kultūroje *laisvė* vaizduojama kaip moteris laikanti skeptrą, kurios galvą dengia gobtuvas. Gobtuvas – tai nuoroda į romėnišką paprotį dovanoti galvos apdangalą vergui, kuris išleidžiamas iš vergijos į *laisvę*. Šviesa, kuri išveda iš tamsos, taip pat laikoma *laisvės* simboliu.

Apie *laisvę* visais laikais daug kalba filosofai, religijotyrininkai, politologai, teisininkai, tačiau abstrakcija taip ir lieka tiksliai neapibrėžta. Šios sąvokos apibrėžimų gausa suteikia dar daugiau painiavos.

Ž. P. Sartro teigimu, *laisvė* – tai „ne žmogaus savybė, o jo substancija, žmogus negali skirtis nuo savo *laisvės*“²¹.

V. Sezemanas pabrėžia, kad *laisvė* visų pirma – sugebėjimas lemti savo likimą²².

Religijotyroje *laisvė* – tai „dermė su šventąja būtybe, kurią jaučiame pažindami esmę, nes dvasia ir širdis, paklūstančios tik savo pačių dėsniui, savanoriškai pritaria tam, kas būtina“²³.

Nors *laisvės* sąvoka daugiareikšmė, galima išvelgti visas sampratas vienijantį dėmenį, kuris įvardija žmogaus galimybę gyventi ir veikti be išorinių jėgų įsikišimo.

Lingvistus domina tai, kaip vienus ar kitus dalykus, reiškinius žmogus suvokia ir verbalizuoja. Jei tiek daug dėmesio skiriama *laisvės* sąvokos apibrėžčiai, vadinasi, ir pati *laisvė* yra labai svarbi ir vertinga.

Remiantis *laisvės* abstraktu darbe bandoma atskleisti *laisvės* sampratą lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje. Aptariant *laisvės* konceptą remiamasi ne visa *laisvės* paradigma, o

¹⁹ ГОЛОВАНОВСКАЯ М. К. *Французский менталитет с точки зрения носителя русского языка*. Москва, 1997, p. 20.

²⁰ МАСЛОВА В. А. *Лингвокультурология*. Москва, 2001, p. 66.

²¹ Cit. pagal МАСЛОВА В. А. *Введение в когнитивную лингвистику*. Москва, 2006, p. 182.

²² SEZEMANAS V. *Raštai*. Vilnius, 1997, p. 370.

²³ SCHELLING F.W.J. *Žmogaus laisvės filosofija*. Vilnius, 1995, p. 90.

tik sinonimų eilės invariantu – *laisve*. Tokia nuostata vadovaujamosi todėl, kad ši leksema savaime apima visą *laisvės* semantinį lauką:

1. Subjekto galėjimas **reikšti savo valią**, įsisąmoninus gamtos ir visuomenės dėsnius. Ne tariama nepriklausomybė nuo gamtos dėsnių sudaro laisvę, o šių dėsnių pažinimas ir tuo žinojimu pagrįstas galimumas planingai priversti gamtos dėsnius veikti tam tikriems tikslams. 2. **Nepriklausomybė**, nebuvimas apribojimų, varžančių visuomeninį-politinį gyvenimą. *Laisvė* yra tai, kad valstybė iš organo, stovinčio viršum visuomenės, būtų paverčiama organu, visiškai pajungtu tai visuomenei. 3. Teisė nevaržomai, nedraudžiamai **reikšti** savo ar visuomenės **nuomonę**, siekimus, ginti reikalus. Konstitucija suteikia žmonėms didžiausias demokratines teises ir *laisves*: žodžio, spaudos, susirinkimų ir kt. 4. Galėjimas daryti, ką nori, turėjimas **valios**²⁴.

„Lietuvių kalbos žodyne“ pateiktos reikšmės patvirtina tai, kad *laisvė* yra paradigmos invariantas, jos reikšmė apima visos sinonimų eilės, t. y. *valia*, *nepriklausomybė*, *suverenitetas*, reikšmes.

²⁴ LKŽe

II. KONCEPTUALIŲJŲ LAISVĖS METAFORŲ LYGMUO

2. 1. LAISVĖ yra DAIKTAS

Visais laikais filosofai *laisvei* skiria ypač svarbią vietą, tačiau supranta ją skirtingai. Taip atsitinka todėl, kad atsiejus *laisvę* nuo visos asmenybės struktūros, ji vienaip ar kitaip iškraipoma. Tokia painiava kelia nerimą, žmogus, norėdamas jį numalšinti, trokšta *laisvę* palytėti kaip daiktą, nustatyti, kad *laisvės* šiame pasaulyje esama.²⁵

Objektyviajame pasaulyje daiktai egzistuoja nepriklausomai nuo mūsų sąmonės ar pojūčių. Tai materiją turintys objektai, o *laisvė* – subjekto teigimas, ji išgyvenama, o ne matoma. *Laisvei* taip pat suteikiama materija, jai priskiriamos daikto savybės.

Lietuvių kalbos žodynas pateikia tokias *daikto* reikšmes²⁶:

1. Kiekvienas materialinis tikrovės objektas. (*Medus – saldus daiktas.*)
2. Dalykas, reikalas. (*Eikš čionai – vieną daiktą pasakysiu.*)
3. Vieta. (*Tu su tom karvėm daikto nerandi.*)
4. Ūkis, sodyba. (*Gyvena savo daikte.*)

Kaip matyti, daiktai nėra aktyvūs, jie tampa įvairių veiksmų objektais. Daiktas turi formą, dydį, spalvą, kiekį, vidų, išorę, užima tam tikrą vietą erdvėje. Abstraktaus fenomeno susieti su konkrečiu daiktu dažniausia neįmanoma, nes konceptualioji metafora grindžiama tik viena daikto savybe, o ne jų deriniu.²⁷

Laisvė apibūdinama kaip realiai suvokiamas objektas, turintis ribas, užimantis tam tikrą vietą erdvėje, tiesa, ir ta vieta įvardijama labai abstrakčiai: *baigiasi, be ribų, riba*. Tekstyne tokių pavyzdžių rasta vos 4:

Taip laisvei ir žmogiškumui kertamas smūgis po smūgio. Laisvė be ribų – ne laisvam lietuviui. Vien pinigų valdžia, vien aistrų valdžia – Lietuvos prapultis. <t.>

Kai akli intelektualai skelbia laisvę be ribų, netikėkime jais. Nes tokia laisvė baigiasi negyvu žmogumi. <t.>

Tačiau Rusija pasisavino teisę kontroliuoti šios laisvės ribas. <t.>

Nors pastarajame pavyzdyje ir kėsiniama kontroliuoti *laisvės* ribas, apskritai ji suvokiama kaip absoliutas, niekas negali jos riboti, ji yra vientisa ir beribė. Taip pabrėžiamas ir abstraktaus fenomeno dydis.

²⁵ MUNJĖ E. *Personalizmas*. Vilnius, 1996, p. 136 – 137.

²⁶ Darbe išvardytos elektroniniame Lietuvių kalbos žodyne pateiktos daikto reikšmės su savo nuožiūra pasirinktais pavyzdžiais.

Laisvės dydžiui nusakyti pasitelkiami materialių objektų dydį apibūdinantys žodžiai: *didelė, per didelė, absoliuti, visiška*. Rasti 4 pavyzdžiai:

Tai ypač tikėtina tokiomis sąlygomis, kai savivaldos ar kitos vietinės institucijos disponuoja didelė laisve priimti sprendimus (pavyzdžiui, neleisti įsigyti žemės ar įvesti tam papildomus reikalavimus) savo nuožiūra. <t.>

Jei vis tik vaikams suteikiama visiška laisvė naudotis internetu, tuomet galima susitarti su „Lietuvos telekomu“, kad iš telefono linijos, kuri prijungta prie kompiuterio, būtų blokuojami skambučiai. <t.>

Lig šiol žiniasklaidos „per didelė“ laisve dažniausiai piktinosi valdžios atstovai. <t.>

<...> čia atvyksta ne tik pasigėrėti Rembranto ir V. van Gogo drobėmis ar paplaukioti garsiaisiais Amsterdamo kanalais, bet ir pasimėgauti absoliučia laisve – parūkyti „žolės“ be jokių apribojimų, kad ir centriniame miesto parke, aplinkui vaikštinėjant garbiems miestelėnams bei zujant turistams. <t.>

Pastarieji du pavyzdžiai įvardija ir **laisvės** vertinimą, nes pirmuoju atveju ji sukelia emocinį nepasitenkinimą, antruoju – ji ne tik absoliuti, bet ja dar ir mėgaujasi. **Laisvė** yra vertinga, ji teikia malonumą.

Ypač dažnai abstraktūs fenomenai tampa išorinių veikslių objektu. Galima išskirti dvi tokių veikslių grupes: a) kai veikia (situaciją valdo) pats subjektas, b) kai veikia (situaciją valdo) kitas asmuo.

Pirmuoju atveju **laisvė** siejama su *mėgavimusi, džiaugsmu, naudojimusi*. Tokių pavyzdžių rasta 46.

Kai subjektas mėgaujasi arba džiaugiasi **laisve**, galima daryti išvadą, kad šis abstraktus fenomenas yra vertingas. Ją gavus patiriama emocinė būseną (t. y. džiaugsmas) arba malonumas. Tokių pavyzdžių rasta 33 (20 *džiaugtis*, 13 *mėgautis*):

Kalinyš laisve pasidžiaugė pusantrą paros. Šeštadienį vakare Vilkiškių pakraštyje policijos ekipažas pastebėjo L. Burauską. <t.>

Kažin ar ilgai Ž. Loveika besidžiaugs laisve. Policija jau turi operatyvinių duomenų, kur slapstosi nusikaltėlis, tačiau kol kas jo sulaukyti nesiryžta. <t.>

„Negaliu atsidžiaugti savo laisve“... <t.>

Žudikai mėgaujasi laisve <t.>

Tikisi, kad pastarąjį pusmetį klajones pamėgęs sūnus mėgaujasi taip trokštama laisve, o ne papuolė į rimtą bėdą. <t.>

²⁷ PAPAURÉLYTĖ-KLOVIENĖ S. *Liūdesio konceptas lietuvių ir rusų kalbose*. Daktaro disertacija. Vilniaus universitetas, Vilnius 2004, p. 90.

<...> *Žadžiūnų (Šiaulių r.) kaime gyvenančių Bronislavos Laimos ir Vlado Laugalių sūnus 28 metų Kęstutis Laugalis nutarė dar pasimėgauti laisve.* <t.>

Kalbant apie **laisvės** naudojimąsi, reikia pabrėžti, jog akcentuojama, kad dažnai ja nemokama naudotis:

Konferencijos tikslas – supažindinti jaunimą su pavojais, atsirandančiais, kai nemokama naudotis laisve, taip pat ugdyti jo atsparumą alkoholiui ir kitiems narkotikams. <t.>

Todėl atrodo, kad ne itin originaliai idėjai, filmui apie mus, nemokančius naudotis laisve, buvo suteiktas pernelyg pasklidęs fonas. <t.>

Galima teigti, kad toks **laisvės** suvokimas susijęs su istorine Lietuvos praeitimi. Okupacijos dešimtmečių išvargintiems žmonėms **laisvė** tampa nepasiekiamu dalyku, kuriuo jau nebemokama naudotis, būtent tai atsispindi ir kalboje.

Prie pirmosios grupės galima skirti ir tuos atvejus, kai šalia eina tranzityviniai veiksmazodžiai *prarasti, atgauti, iškovoti*. Aiškiai išvelgiama opozicija tarp *praradimo* ir *atgavimo*. Kai kalbama apie *praradimą*, akcentuojamas bausmės atlikimo nuosprendis, vadinasi, ir abstraktus fenomenas suvokiamas kaip materialus daiktas, kurį galima prarasti, o jis beesąs vertingas, saugotinas. Tokių pavyzdžių rasta 6:

54 metų Vladas Pašninas, kolonijoje dirbęs nuo 1986-ųjų, šešeriams metams prarado laisvę. <t.>

Kitose šalyse už tokius darbelius bankininkai praranda ne tik licencijas, bet ir laisvę. <t.>

Paauglį sužalojęs benamis prarado laisvę. <t.>

Abstrakto vertę pabrėžia ir tai, kad **laisvė** iškovojama, atgaunama. Ji gali būti pasisavinama, todėl yra saugotina ir ginama, ją atgauti kalbančiajam labai svarbu. **Laisvė** neigijama, ji atkovojama. Tokių vartojimo atvejų rasta du kartus daugiau nei *laisvę prarasti* – 12:

„Laisvei iškovoti reikia galybės žmonių, tačiau, kai ji iškovota, patikimiausia su daugeliu nesidalijant ją sau pasilaikyti“... <t.>

Pastaruoju metu K. Kapleris gyveno Vilniuje, džiaugėsi iškovota Lietuvos laisve, domėjosi kariuomenės gyvenimu. <t.>

Atgavęs laisvę palestiniečių lyderis aktyviai demonstravo savo ryžtą ir nenuolankumą Izraeliui. <t.>

Bosnijos serbas atgavo laisvę. Tuo tarpu Hagoje veikiantis JT karo nusikaltimų tribunolas ketvirtadienį išlaisvino <...>. <t.>

Laikas už grotų – savo laisvei atgauti. <t.>

Kai padėtį valdo kitas asmuo, nuo jo valios priklauso kalbančiojo *laisvė*. Šalia einantys tranzityviniai veiksmažodžiai rodo, kad *laisvę* galima *atimti, riboti, suteikti, suvaržyti, duoti, palikti*. Rastus 55 pavyzdžius taip pat galima klasifikuoti: a) atimti vs. duoti, b) riboti vs. neriboti.

a) Vartojimo dažnumu išsiskiria siejimas su *atėmimu*, šiuo atveju kalbama apie *laisvės* atėmimo bausmę. Tokių pavyzdžių rasta 46: *Iki laisvės atėmimo drauge gyvenusios poros, nesusitikdamos bent keletą kartų per metus, išyra iki bausmės termino pabaigos. Danylai ir V. Polikauskui gresia laisvės atėmimas iki 4 metų arba piniginė bauda su dirbti gydytojo darbą teisės atėmimu arba be atėmimo <...>. <t.> <...> numatoma laisvės atėmimo bausmė iki dvejų metų arba pataisos darbai tam pačiam laikotarpiui <...>. <t.>*

Iš rastų pavyzdžių susidaro įspūdis, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *laisvė* yra brangus dalykas, todėl jos savo valia neatsisakoma. Kaip matyti iš pateiktų pavyzdžių, *laisvės atėmimas* yra *bausmė*, jos praradimas *gresia*, ją atėmus yra *šeimos*.

Kaip atėmimo priešpriešą galima įvardyti jos *davimą, suteikimą*. *Laisvė* subjektui nėra primetama kaip prakeiksmas, bet siūloma kaip dovana. Ją galima priimti arba atmesti. Tokių pavyzdžių, priešingai nei atėmimo, rasta labai nedaug – vos 4:

Šia švente buvo paminėtas ir 500 metų jubiliejus, kai čigonams buvo suteikta laisvė nevaržomai klajoti po Lietuvą. <t.>

<...> teroristai pailsi po išpuoliu, mėgaudamiesi asmens duomenų apsaugos įstatymo suteikta laisve ir griežtai saugoma bankų paslaptimi, trukdančia saugumo tarnyboms jais pasidomėti iš arčiau. <t.>

Savivaldai arba reikia skirti tiek pinigų, kiek priklauso, arba duoti laisvę. <t.>

Šie pavyzdžiai rodo, kad *laisvė* kur kas dažniau atimama nei suteikiama. Tokių pasaulėvaizdį formuoja geopolitiniai Lietuvos faktai.

Rasti ir 3 pavyzdžiai, kai *laisvė* nei atimama, nei suteikiama. Ji tiesiog paliekama tam, kam ir priklausė:

Psichikos sveikatos reforma ir tuo gera, kad palieka laisvę veikti psichikos sveikatos priežiūra besirūpinantiems specialistams, jų nevaržo bendri sveikatos priežiūros organizavimo sunkumai. <t.>

Jei jų nėra, palikta laisvė viską mesti ant grindų... Ir nieko čia tokio, užsienio koncertų salėse tai įprasta. <t.>

Jei jų nėra, palikta laisvė viską mesti ant grindų... Ir nieko čia tokio, užsienio koncertų salėse tai įprasta. <t.>

b) Kalbant apie *laisvės ribojimą* ir *neribojimą* reiktų pabrėžti, kad *laisvė* šiuo atveju yra ribų neturintis objektas. Apribojus ją, *laisvė* tampa realiu objektu, užimančiu tam tikrą

vietą erdvėje. Visuose rastuose pavyzdžiuose – 4 – **laisvės** ribojimas sietinas su baudmės atlikimu:

Su organizuotomis gaujomis susijusiems penkiems asmenims laisvė apribota gruodžio mėnesį, prieš pat Kalėdas. <t.>

Laisvė apribota po šūvių. Prieš pat Kalėdas, gruodžio 22-ąją, teismas pusmečiui skyrė laisvės apribojimus gaujos lyderiu laikomam K. Liukaičiui <...>. <t.>

Paaiškinau, kad jo laisvė judėti nėra apribota. Bauda kol kas nesumokėta <...>. <t.>

„Tulpinis“ taip pat neprašė jokių garantijų, kad pasidavus bent iki nuosprendžio jam nebus suvaržyta laisvė. <t.>

Aptariamoje medžiagoje rastas tik 1 atvejis, kai **laisvė** nėra varžoma. Tai rodo, kad lietuvių sąmonėje toks reiškinys neįprastas, todėl beveik nesiejamas su daiktu be ribų:

„Užupyje šunims neribojama laisvė. Čia šuo turi teisę būti šunimi. <t.>

Įdomus atvejis, kai **laisvė** sietina su realiu daiktu, kurį galima turėti:

<...> „Visi pasaulio žmonės, taip pat ir Kinijos žmonės, turėtų turėti laisvę pasirinkti, kaip gyventi, kaip garbinti Dievą ir kaip dirbti“. <t.>

Tačiau pabrėžiama, kad tik turėtų turėti laisvę. Vadinasi, galima teigti, kad daiktas yra realus, turintis savo vietą erdvėje, idealybėje priklausantis kiekvienam žmogui. Taigi ir abstraktas suvokiamas toks, koks turėtų būti idealiu atveju, tačiau realybėje jis lyg ir nepasiekiamas, ribojamas ar uždraustas.

Labai panašią mintį išreiškia ir du kiti pavyzdžiai:

Vertelkai laisvė nepasiekama <...>. <t.>

Žmogutis tom pačiom vaikiškom mašliom akim žvelgia pro tris mūsų vėliavos spalvas – į laisvę, į ateitį. <t.>

Kalbant apie **laisvės** konceptualiąsias metaforas dar reikėtų paminėti du iš visų kitų išsiskiriančius pavyzdžius.

Rastas atvejis, kai **laisvė** tampa konkrečiu daiktu – statiniu, namu. Abstraktas eina greta tranzityvinio veiksmožodžio *atstatyti*, kuris ir nurodo, kad objektas yra statinys, tačiau jis ne naujai statomas, bet atstatomas. Patyrėjo būseną taip pat įvardijama kaip nestabili, lengvai pažeidžiama.

<...> tuo sudarė prielaidas Lietuvos Laisvei ir Nepriklausomybei atstatyti. <t.>

Kai kalbančiojo sąmonėje vergija paverčiama **laisve**, aiškiai matyti, kad glaudžiais ryšiais siejama asmeninė patirtis ir kalba:

Melą jie sugebėjo paversti „tiesa“, vergiją – „laisve“, okupaciją – „įstojimu“, patriotą – siaurų pažiūrų žmogum, dora tapo LDDP korupcija. <t.>

Visas rastas 142 konceptualiąsias metaforas LAISVĖ yra DAIKTAS sieja tai, kad *laisvė* yra pasyvus daiktas, kuriuo galima manipuliuoti, jį kontroliuoti, t. y. jį galima *atimti, duoti, naudotis, turėti, palikti, riboti* ir panašiai. Vienokiu ar kitokiu atveju, *laisvė* yra glaudžiai susijusi su tiesiogine subjekto egzistencija, todėl ji tampa būtinybe, jos siekiama²⁸.

2. 2. LAISVĖ yra PREKĖ

Konceptualiąją metaforą LAISVĖ yra PREKĖ galima skirti sąlygiškai, nes prekė yra ir daiktas. Juo naudojamosi, tačiau toks daiktas yra skirtas parduoti. Jei daiktas yra paklausus, tai jį siūloma pirkti. Apibendrinant galima teigti, kad daiktas yra vertingas, nes už jį mokami pinigai. Kita vertus, jei *laisvę* galima pirkti, tai ją galima ir parduoti. Abstraktas virsta mainų objektu. Aptariamoje medžiagoje rasti 5 LAISVĖ yra PREKĖ pavyzdžiai:

Bet tokia pacientų laisvė brangiai kainuoja. O išlaidas stengiantis riboti ir kontroliuoti, atsiranda vienas arba kitas šios sistemos iškrypimas. <t.>

Net ir mūsų kartos jaunimas, neprisimenantis tų įvykių, supranta, kad laisvė turi savo kainą. <t.>

Rusijos teisėsauga vis dažniau prekiauja laisve. <t.>

<...> paskambinęs anonimas už sulaikytų prostitučių laisvę pasiūlė išpirką – 200 JAV dolerių. <t.>

Ne mes, kažkas kitas pirma mūsų sumokėjo laisvės kainą. <t.>

Kaip matyti, dviem pirmaisiais atvejais tiesiog konstatuojama, kad *laisvė* turi savo kainą. Tik abstrakčiai nusakoma jos suma – *brangiai* ir nepaminima, perkama *laisvė* ar parduodama. Dar du pavyzdžiai rodo, kad *laisvę* siūloma pirkti už 200 JAV dolerių. Vienu atveju *laisvė* yra tiesiog perkama.

Lietuvių kalbos pasaulėvokoje *laisvė* suvokiama kaip labai brangus, vertingas ir reikalingas daiktas. *Laisvės* galima ir neturėti, bet subjektas mainais gali ją įsigyti, vadinasi, *laisvė* yra perkama. Tačiau turint jos per daug arba kai subjektui *laisvė* nereikalinga, galima šią vertybę ir parduoti. Lietuvių svarbiausias kalbos pasaulėvaizdyje susiformavęs konceptualiosios metaforos LAISVĖ yra PREKĖ akcentas yra *laisvės* brangumas. Vadinasi, galima konstatuoti, kad *laisvė* nelengvai įsigyjama ar parduodama, ji tampa deficitine preke.

²⁸ MUNJĖ E. *Personalizmas*. Vilnius, 1996, p. 141.

2. 3. LAISVĖ yra VALIUTA

Labai panašiai lietuvių kalbos pasaulėvokoje gali būti traktuojama konceptualioji metafora LAISVĖ yra VALIUTA. Pereinama nuo prekės, kuri siūloma, perkama, parduodama ar tiesiog turi savo kainą, prie *laisvės* kaip piniginės išraiškos. Ji pati tampa užmokesčio suma, už *laisvę* galima ką nors įsigyti. Rasti vos 2 tokio tipo pavyzdžiai, vadinasi, toks *laisvės* apibūdinimas nėra dažnas:

Sodros finansininkėms aritmetinės klaidos kainavo laisvę. <t.>

<...> nekliudykime jai, nelaukime jokios malonės iš niekur, būkim knygos apaštalai, nes už silpnadvasiškumą reikia brangiai mokėti – net laisvę. <t.>

Konceptualioji metafora LAISVĖ yra PREKĖ apibūdina *laisvę* kaip ypač brangų daiktą. Pastarieji du pavyzdžiai atspindi mintį, kad *laisvę* mokama tik išimtiniais atvejais, vadinasi, ir tas įsigyjamas daiktas yra brangus. Rastuose pavyzdžiuose mokama už *klaidas* bei *silpnavališkumą*. *Laisvę* mokama ne už materialius daiktus, bet už vertybių praradimą. Ji tampa savotiška bauda, kurią reikia sumokėti už nusižengimą.

Radus tik du tokio tipo atvejus netikslu būtų teigti, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *laisvė* suvokiama kaip valiuta, galima konstatuoti tik tai, kad ja mokama tik išimtiniais atvejais ir už labai vertingus dalykus. Tokiu būdu įvardijama *laisvės* vertė subjektui.

2. 4. LAISVĖ yra NAŠTA

Konceptualiąsias metaforas LAISVĖ yra NAŠTA ir LAISVĖ yra DAIKTAS sieti būtų netikslinga, nes pirmuoju atveju rūpi ne materialio objekto išraiška, o jo svoris. Naštą subjektas užsideda pats arba ją uždeda kitas asmuo, tačiau abiem atvejais ji patyrėjui sukelia nepatogumo jausmą. Nešulys tampa nemalonus, jo trokštama kuo greičiau atsikratyti. I. Končelovskio teigimu, *laisvė* taip pat nėra tik absoliutus gėris, nes su ja „gyventi ne ką lengviau, kaip su atominė bomba“²⁹.

Surinktoje medžiagoje rastas tik 1 toks pavyzdys, kai abstraktas siejamas su našta:

Laisvė – sunki, bet saldi. Nenorėčiau ko nors keisti“, – tokiais žodžiais karjeros posūkį apibūdino A. Valys. <t.>

Laisvė kartu yra ir našta ir palaima, t. y. ji ir slegia, ir yra saldi. Šį argumentą patvirtina individuali patirtis, kuria neįmanoma pasidalyti, ji kaip našta ir malonumas, S.

²⁹ Cit pagal МАСЛОБА В. А. *Введение в когнитивную лингвистику*. Москва, 2006, p. 184.

Kierkegaard teigimu, duodama konkrečiam individui³⁰. Subjektas šią dovaną priima noriai ir nenori nieko keisti. Naštos teikiamas malonumas nusveria sukeltus nepatogumus, juos neutralizuoja.

Galima daryti prielaidą, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdžiui beveik nebūdinga konceptualioji metafora LAISVĖ yra NAŠTA. Tai galima aiškinti istorinėmis aplinkybėmis. Lietuvių kalba kalbančiojo sąmonėje *laisvė* asocijuojama su daiktu, kuris suteikiamas ar vienokiu ar kitokiu būdu įgyjamas, bet ne su tuo, kas slėgtų ir keltų kančią.

2. 5. LAISVĖ yra TALPYKLA

Pagal M. Johnsono sukurtą vaizdinių teoriją TALPYKLOS koncepto pagrindą sudaro vaizdinė schema, kuri gali būti suprantama kaip pradinė koncepto formavimosi pakopa. M. Johnsono tikslas yra parodyti, kad vaizdiniai yra ne tik kasdienio patyrimo pagrindas, bet ir padaro koceptų struktūrą aiškesnę.

TALPYKLA suvokiama priešinant esantį kieno nors *viduje* esančiam *išorėje* arba nesančiam *viduje*. Vaizdinė TALPYKLOS schema yra susijusi su kasdiene patirtimi, atsirandančia dėl nuolatinės sąveikos su aplinkos daiktais: patalpomis, indais ir net su pačiu žmogaus kūnu. Tokia konceptualioji schema nulemia ryšio tarp reiškinių ir pasaulio objektų *į* ir *iš* suvokimą³¹.

Pasak E. Kubriakovos, nors šis konceptas sietinas su materialiaja patirtimi, už jo pasislėpusi sudėtinga žinių sistema, kurią ir reikia rekonstruoti³².

Analizuojant respublikinės spaudos tekstus rasta 272 konceptualiosios metaforos LAISVĖ yra TALPYKLA pavyzdžių. Vadinas, galima daryti išvadą, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje laisvei dažniausiai priskiriamos TALPYKLOS ypatybės.

Į talpyklą nuolat kažkas įeina ir iš jos išeina. Lietuvių pasaulėvaizdyje *laisvės* ir subjekto erdvinis santykis nukreiptas „*į*“, kuris aktualizuoja kryptį *į* vidų. Juslėmis nepatiriamas fenomenas tampa talpykla, t. y. subjektas yra (buvo, bus) talpykloje.

Į talpyklą patenkama susiklosčius vienokioms ar kitokioms aplinkybėms. Dauguma surinktų pavyzdžių susiję su įkalinimo trukme, todėl ir patekimas į talpyklą priklauso nuo to, ar subjektas yra (buvo, bus) paleidžiamas iš įkalinimo įstaigos.

³⁰ MOSTAUSKIS S. *Kierkegaardas: stovėsena niekio akivaizdoje*. Prieiga per internetą: www.stasysart.com/LT/Tekstai/Kierkegaardas%20nieko%20akivaizdoje.doc. (žiūrėta 2006-01-28)

³¹ JOHNSON M. *The Body in the Mind. The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago, London 1987, XIX, p. 139.

³² КУБРЯКОВА Е. С. *Семантика в когнитивной лингвистике*. In Известия АН. Серия литературы и языка, 1999, т. 58, nr. 5 – 6, p. 4 – 13.

Tiriamojame medžiagoje rasti 43 pavyzdžiai, kuriuose kalbama apie tai, kad subjektas atliko bausmę ir yra paleidžiamas iš kalėjimo. Vadinasi, be subjekto veikia ir daugiau žmonių, t. y. tie, kurie jį išleidžia į **laisvę**:

Vyriškis sakė nežinąs, kur reikės eiti, kai bus paleistas į laisvę. <t.>

[laisvę panevėžietis buvo paleistas pirma laiko – praėjusių metų kovo mėnesį. <t.>

Paskelbus amnestiją į laisvę būtų paleista apie 520 asmenų, dar 5 tūkst. bausmės sumažintos. <t.>

[laisvę, pritaikius amnestiją, vyriškiai buvo išleisti nepasibaigus visam bausmės atlikimo laikui. <t.>

Paminėtiems atvejams rasti 2 opoziciniai pavyzdžiai, kai *į laisvę neišleidžiama* arba *į ją neatveriamos durys*. Tai tampa bausme, nes į vertingą, geidžiamą talpyklą įeiti neleidžia:

R. Andrikis tikino, kad nurodymą neišleisti A. Stašaičio į laisvę po to, kai jam 1999 metų rugsėjį buvo nutraukta byla, davę aukščiausi Lietuvos pareigūnai. <t.>

Bet kaltinimų neigimas sūnui neatvėrė durų į laisvę. <t.>

Iš visų aptariamų pavyzdžių tik 4 atvejai nesusiję su žmogaus įkalinimu. Čia kalbama apie *išleidžiamus, paleidžiamus* ruonius:

Du muziejuje sustiprėję ruoniai išleisti į laisvę. <t.>

Keturi Lietuvos ir du Lenkijos mokslininkų nelaisvėje išauginti ruoniai paleisti į laisvę. <t.>

Apibendrinant galima konstatuoti, kad subjektas, veikiamas kitų, pereina iš vienos talpyklos (*įkalinimo įstaigos, nelaisvės*) į kitą, t. y. iš uždaresnės, suvaržytos į erdvią. Nors ir paleidžiama į kitą, pageidaujamą ir vertinamą talpyklą, **laisvė** taip pat turi ribas, todėl abstraktusis fenomenas subjektą šiek tiek *varžo* ir jis negali elgtis visiškai taip, kaip nori.

Subjektas yra priklausomas, todėl juo galima manipuliuoti kaip daiktu. Rasti 9 pavyzdžiai, kuriuose nurodoma, kad subjekto padėčiai talpykloje įtakos turi pašaliniai asmenys:

Tai, kad jis buvo paliktas laisvėje – tikras akibrokštas“, – kalbėjo kriminalinės policijos komisaras Algis Marcinkevičius. <t.>

Krepšinio aikštėje labiau vertintas Darjušas vienintelis per bylos nagrinėjimą buvo paliktas laisvėje už užstatą. <t.>

Kol nuosprendis neįsigaliojęs, nuteistasis paliktas laisvėje. <t.>

Šiuo metu D. Skačkauskas paleistas iš kalėjimo ir laisvėje yra saugomas. <t.>

Pabrėžiamas *išlikimas laisvėje*. Subjektas už tai net *moka užstatą*, vadinasi, **laisvė** yra geidžiama, svarbi, todėl ir vertinga. Neįvardijama, kodėl subjektas siekia **laisvės**, tačiau

suvokiama, kad reikia būti būtent šioje, t. y. **laisvės** talpykloje. Ši konceptualioji metafora iliustruoja J. Kubriakovos mintį, kad žmonės suvokia erdvę ne pagal koordinates, bet pagal ryšius erdvėje.

Z. Kövecseso mintį³³, kad pasaulis yra vienu talpyklų buvimas kitose, pagrindžia tekстыne rasti 45 tokio pobūdžio pavyzdžiai. **Laisvė** yra suvokiama kaip didesnė talpykla, nes į ją išeinama. Vadinasi, žmogus yra ankštoje, nepatogumų sukeliančioje talpykloje, iš kurios norima išsiveržti. Žmogus savo valia išsina iš vienos talpyklos ir pereina į kitą, t. y. **laisvę**:

Aš po keturių mėnesių išeinu į laisvę ir noriu ramiai gyventi“, – sakė Rolandas Eglinskas. <t.>

Į laisvę J. Valasiničiūnės sutuoktinis išeis 2005 metų rudenį. <t.>

Parlamentaras svajojo išeiti į laisvę prieš rinkimus <...>. <t.>

<...> L. Narkus į laisvę išeis greičiau negu po metų. <t.>

Požymis *įeiti/išeiti* susijęs su uždaru talpyklų vaizdiniu. Talpyklas galima *uždaryti / atidaryti*. Toks žinojimas lemia abstraktų tapatinimą su daiktais³⁴.

Aptiktas ir vienas įdomesnis pavyzdys, kai į **laisvę** *nebeišeinama*. Ji tampa uždara, sandaria erdve, tiksliau tariant, talpykla, kurioje esama, niekada nebeprasivers, todėl ir iš jos nebus galima išeiti į kitą talpyklą:

Virgis į laisvę daugiau niekada nebeišeis. <t.>

Radus vos vieną pavyzdį apibendrinti būtų per drąsu, galima tik spėti, kad **laisvė** yra vertinama, nes nusiviliama, kad subjektas į ją niekada nebegalės išeiti. Aiškiai tai nepasakoma.

Rasti 77 pavyzdžiai, kai jausmėmis nepatiriamame fenomene neatliekami jokie veiksmai, subjektas nėra nuo nieko nepriklauso, jis nei įeina, nei išsina, o tiesiog *yra, tebėra, buvo, vėl bus laisvėje*:

Dainius Skačkauskas įduoda ir tuos, kurie dar yra laisvėje, ar apsiriboja mažesniu ratu. <t.>

Tačiau ir po 5 metų šios kontrabandos organizavimu ir pareigūno papirkimu kaltinamas Ričardas Petravičius tebėra laisvėje. <t.>

Šiuo metu jie vėl laisvėje. Banko kortelių klastojimo byla gali atsidurti aklavietėje <...>. <t.>

³³ KÖVECSES Z. *Metaphor and Emotion. Language, Culture and Body in Human Feeling*. Cambridge, 2000, p. 37.

³⁴ BŪDVYTYTĖ A. TOLEIKIENĖ R. *Akys, siela, širdis ir kitos talpyklos*. Prieiga per internetą: <www.Eniro.lt/internetas/erultatai?q=LEKSEMA&num=20 - 28k> (žiūrėta 2006-05-17)

Rastas ir 1 įdomesnis atvejis, kai prašoma *leisti pabūti laisvėje*. Kitais atvejais nieko nepageidaujama, *laisvėje* tiesiog *esama*. Aptariamąjį pavyzdį dar būtų galima skirti ir prie tų pavyzdžių, kuriuose nurodoma, kad subjekto padėtis priklauso nuo kito asmens valios ir veiksmų:

Teisėjos jis prašė iki teismo proceso pradžios leisti pabūti laisvėje. <t.>

Neretai talpykloje *liekama, atsiduriama*. Subjektui gresia pavojus netekti galimybės likti norimoje erdvėje. Nors kalbamuosiuose pavyzdžiuose nurodyta, jog subjektas veikia pats (*lieka*), tačiau tam, kad jis galėtų likti *laisvėje*, turi veikti ir kiti asmenys arba jėgos, kurie ir lemia subjekto padėtį. Tekstyne rasti 24 tokie pavyzdžiai (18 su žodžiu *liko*, 6 su žodžiu *atsidūrė*):

Antradienį sulaikius A. Danusevičių, laisvėje liko tik 28 metų Vladislovas Gaidis. Jis neseniai skambino pareigūnams ir grasino susidorojimu. <t.>

Tačiau tada sukčius realios bausmės išvengė – liko laisvėje pritaikius amnestiją. <t.>

Dėl įkalčių ir liudytojų stokos netrukus laisvėje gali atsidurti ne vienus metus miestelio gyventojus terorizavę vietiniai jaunuoliai. <t.>

<...> iki gyvos galvos bausmę gavę maždaug 340 valstijos gyventojų pagaliau atsidurs laisvėje, nes federalinis teismas atmetė tokią bausmę <...>. <t.>

Dar 4 pavyzdžiai rasti, kai *laisvėje praleidžiamas* tam tikras laikas. Čia taip pat nieko neveikiama, tik būnama, tačiau *laisvė* matuojama laiku:

Pusantrų metų po paskutinio įkalinimo laisvėje praleidęs alytiškis vėl kaltinamas vagystėmis. <t.>

Sulaikytas jis prisipažino, jog per tuos keletą laisvėje praleistų mėnesių įvykdęs ir vagysčių. <t.>

Septynis kartus už vagystes ir plėšimus teista 36 metų šiaulietė Edita Buchcerytė laisvėje praleido tik penkias savaites. <t.>

Tokios pat gudrybės ėmėsi ir dar vienas Vilijampolės gaujos narys 22 metų Linas Lukoševičius, kuris taip pat dienas leidžia laisvėje. <t.>

Nurodomas tikslus *laisvėje* praleistas laikas: *penkias savaites, pusantrų metų, keletą mėnesių*. Toks skaičiavimas leidžia teigti, kad *laisvė* yra vertinga, joje būti malonu ir trokštama. Tai ypač pabrėžia paskutinis pavyzdys, kuriame subjektas imasi net gudrybės, kad tik galėtų būti *laisvėje*.

Kad *laisvė* vertinga, rodo ir tai, kad subjektas į ją bando patekti visais įmanomais būdais. Vadinasi, būnant kitoje talpykloje ne taip gera kaip *laisvėje*.

Pateikimas į *laisvę* kartais turi ir neigiamų pasekmių, į ją nesiveržiama arba prieš įeinant į šią talpyklą atsakingai ruošiamasi. Rasti 7 (1 *nesiveržia*) tokio tipo pavyzdžiai:

Pareigūnai nustatė, kad ištrūkęs į laisvę P. Jakimenka gyveno sąvartyne, kūreno laužą. <t.>

Jie norėjo ištrūkti į laisvę, tačiau jų pabėgimas kainavo merginos gyvybę“, – kalbėjo E. Datis. <t.>

Į laisvę kubiečiai veržėsi autobusu <...>. <t.>

Visuotinės stagnacijos, resignacijos ir konformizmo laikais mes ryžomės žygiui į laisvę, gerai žinodami, jog turėjome tik penkių procentų galimybę laimėti <...>. <t.>

Stručiai protingi, nespardo negyvų daiktų. Ir į laisvę nesiveržia. <t.>

Pastarasis pavyzdys rodo, kad į laisvę visai netrokštama patekti. Joje laukia pavojai, o esamoje talpykloje (galima spėti, kad nelaisvėje) jaučiamasi saugiai, komfortabiliai. Vis dėlto reikia pabrėžti, kad kalbama apie paukščio pasirinkimą, o tokių pavyzdžių analizuojant medžiagą rasta vos keli. Žmogaus sąmonėje LAISVĖ yra TALPYKLA siejama su teigiamai vertinamais dalykais.

Rasta ir daugiau tokių pavyzdžių, kuriuose apibūdinami subjekto veiksmai *laisvėje*. Pageidaujamoje talpykloje subjektas jau yra, todėl joje atlieka kitus (daugiausia intelektualinio pobūdžio) veiksmus: *vaikšto, deda, laukia, gyvena, dirba, kariausi, pritampa, stebi, nesimėgauja, susidoroja, suvedinėja sąskaitas, kelia grėsmę, nedaro nusikaltimų, suburia, vadovauja, naikina įkalčius, taisosi, susiduria su gyvenimu*. Tokių pavyzdžių rasta 50:

Negalima pasakyti, kad visi grupuotės nariai jau izoliuoti nuo visuomenės. Dalis dar vaikšto laisvėje. <t.>

Veislei tęsti jai tiktų metais vyresnis patinas. Laisvėje strutė deda 10–15 kiaušinių. <t.>

Įtariamą valdininkę leista suimti tik po to, kai laisvėje ji ėmė naikinti įkalčius <...>. <t.>

Kaunietis buvo suimtas 10 parų, tačiau po to teisėjai nusprendė, kad jis teismo gali laukti laisvėje. <t.>

Manoma, kad jis pabėgo pritaikęs durų raktą. Laisvėje R. Zamolskis subūrė likimo draugų gaują ir vėl ėmėsi kruvinų nusikaltimų. <t.>

Nors lietuvių sąmonėje ir vyrauja teigiamas *laisvės* suvokimas, į ją veržiamasi, ištrūkstama, pasilieinama, vis dėlto šioje talpykloje taip pat vyksta subjektą neigiamai veikiantys veiksmai, kova. Todėl kartais į ją vengiama įžengti arba ji *sukelia neigiamą reakciją*. Tiriamoje medžiagoje rasti 9 tokio tipo pavyzdžiai:

Žagintojas laisvėje neiškentė nė paros <t.>

Dabar laukia amnestijos, tačiau neturi kur dėtis, sako mielai pasikeistų su K. Gelažausku ir pasėdėtų dar aštuonis metus. Laisvėje nieko neturi, draugai – tokie patys nusikaltėliai iš landynių. <t.>

Didelė dalis pirma laiko į laisvę išleistų kalinių nepritapo laisvėje, todėl nusikalte vėl atsidūrė už grotų. <t.>

Laisvėje jam nebuvo saugu. Pernai sausio 14 dieną G. Žukauskas buvo suvarpytas kulku prie savo buto durų, bet išgyveno. <t.>

Visais atvejais subjektas į talpyklą patenka ne savo noru, jis privalo joje būti. Subjektas priklauso nuo išorinių priežasčių, jam nelieka jokio kito kelio, kaip būti ar patekti į **laisvę**.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje įsitvirtinusi nuostata, kad talpyklos gali būti pripildomos tam tikros medžiagos. Tai išreiškiama leksemomis *kupinas, užpildyti, pilti*. Vadinasi, talpykla gali būti kažkuo užpildoma, į ją galima *įdėti, išimti, ipilti, išpilti*, todėl ji gali būti *pilna* arba *tuščia*, ją galima uždaryti ir atidaryti, joje galima kažką paslėpti ar pačiam pasislėpti. Šie ir kiti požymiai, sudarantys koncepto struktūrą, perkeliama į **laisvės** konceptą. Kitaip tariant, **laisvė** suvokiama remiantis TALPYKLOS koncepto struktūra.

Tirtoje medžiagoje **laisvės** konceptualiosios metaforos nesietinos su skysčiais pripildyta talpykla. Vyrauja joje vykstantys veiksmai ir patekimas į vidų. Rastas vos vienas pavyzdys, kai talpykla *tuščia*. Lieka neaišku, ar joje nėra skysčio, ar trūksta žmonių, kurie taip veržiasi į talpyklą:

<...> turizmui sostinėje skirtas interneto puslapis, kuriame 5 kalbomis bus galima rasti informacijos apie Vilnių. Tuščia laisvė Lietuvos pažangai trukdo išgalėjęs konformizmas <...>. <t.>

TALPYKLOS konceptas suteikia abstrakčioms sritims aiškesnę struktūrą. Remiantis ištirtais metaforiniais pasakymais galima nustatyti pačios talpyklos pobūdį. Visų **laisvei** suteiktų požymių pagrindas yra tai, kad į ją galima patekti iš kitos talpyklos. **Laisvė** turi ribas, o į ją subjektas patenka savo noru arba veikiant aplinkai. Lietuvių sąmonėje šis juslėmis nepatiriamas fenomenas vertinamas, jo siekiama, į jį veržiamasi. Tik išimtiniais atvejais, kai subjektui **laisvė** sukelia neigiamus jausmus, į ją patekti vengiama.

2. 6. LAISVĖ yra KVAPAS

Juslėmis jaučiame išorinį dirginimą. Anot sensualisto J. Locke'o, jų yra tiek daug, kad mes net neturime joms pavadinimų. Kvapų įvairovė beveik tokia pat didelė kaip kūnų rūšių pasaulyje (o gal dar didesnė). Dauguma kvapų net neturi pavadinimų. Paprastai kvapams išreikšti pasitenkinama žodžiais „*kvapnus*“ ir „*dvokiantis*“, tačiau taip iš esmės pasakoma vien tai, kad objektas kvepia maloniai arba nemaloniai.³⁵

Taip konceptualizuojamas abstraktas yra labai neapibrėžtas. Jis nepaklūsta subjekto kontrolei.³⁶ Kalbamojoje medžiagoje konceptualiąją metaforą LAISVĖ yra KVAPAS eksplikuojančių pavyzdžių rasta vos 2:

Kauno kriminalinei legendai Henrytei pakvipo laisve. – Kolonijos administracija nėra svarsčiusi tokios galimybės. <t.>

<...> dori ir prakilnūs pajėgiami būti tik prispausti, okupuoti, mirtinos grėsmės akivaizdoje? O vos dvelkteli laisve, iš karto pradeda veržtis bjaurastys, tarsi tik vienaip pajėgtume suvokti laisvę – kaip laisvę chamėti. <t.>

Minimi vartojimo atvejai rodo, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *laisve pakvimpa* arba *dvelkteli*, tačiau nė vienas pavyzdys nenusako, koku kvapu *laisvė* kvepia. Tačiau jei *laisve dvelkteli*, *pakvimpa*, galima teigti, kad užuodžiami malonūs kvapai, kurie subjektui teikia pasitenkinimą. Tokia abstraktaus fenomeno samprata įvardija tai, kad abstraktas vertinamas teigiamai, juo norima mėgautis ir jo siekiama.

2. 7. LAISVĖ yra SKONIS

Kokį skonį abstraktus fenomenas beturėtų, jis apčiuopiamas skonio receptoriais. Skonį nusakančių žodžių lietuvių kalboje nėra daug. *Saldus, kartus, rūgštus, aitrus* ir *sūrus* – tai beveik visi pagrindiniai apibūdinimai, kuriais pavadinama begalė skonių. Juk ne tik kiekvienos būtybių rūšies, bet ir įvairių to paties augalo ar gyvūno dalių skoniai skiriasi.³⁷

Iš rastų 3 pavydžių galima daryti išvadą, kad abstrakto skonis priklauso nuo *laisvės* santykio su kalbančiuoju:

Laisvė – sunki, bet saldī. Nenorėčiau ko nors keisti“, – tokiais žodžiais karjeros posūkį apibūdino A. Valys. <t.>

10 kartų teistam vyrui vėl apkarto laisvė. <t.>

³⁵ LOCKE J. *Esė apie žmogaus intelektą*. Vilnius, 2000, p. 105.

³⁶ PAPAURĖLYTĖ-KLOVIENĖ S. *Liūdesio konceptas lietuvių ir rusų kalbose*. Daktaro disertacija. Vilniaus universitetas, Vilnius 2004, p. 97.

³⁷ LOCKE J. *Esė apie žmogaus intelektą*. Vilnius, 2000, p. 105.

Šių metų sausio 9 dieną iš kolonijos išleistam itin pavojingu recidyvistu pripažintam vyriškiui laisvė apkarto. Vos kelias savaites laisvėje išbuvęs R. Giedraitis vėl pateko į pareigūnų akiratį. <t.>

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje **laisvė** suvokiama dvejopai: ji gali būti *saldi* arba *karti*. Kaip jau minėta, tai priklauso nuo subjekto santykio su šiuo abstrakčiu fenomenu. Jei **laisvė** subjektui padeda pasiekti norimo tikslo, ji įgauna saldumo skonį, tačiau nuteistajam **laisvė** gali ir apkarsti. Joje esant padaromi nauji nusikaltimai, dėl kurių taip siekta **laisvė** prarandama. Lietuvių sąmonėje **laisvė** siejama su dviem priešingais poliais – saldu vs. kartu.

2. 8. LAISVĖ yra SKYSTIS

Kietosios materijos pagrindas yra skysčiai. Aukštoje temperatūroje viskas virsta skysčiu, temperatūrai kylant skystis virsta dujomis, o jai krintant – kietąja medžiaga. Skysčių konsistencija gali būti be galo įvairi, turėti malonų arba nemalonų skonį, švelnų arba stiprų kvapą, tačiau visais atvejais skysčiai laikomi talpyklose. Susikaupę skysčiai induose esančius daiktus apima iš visų pusių. Jeigu talpykla yra per maža, o skysčio labai daug, ši medžiaga išsilieja.

Konceptualiosios metaforos LAISVĖ yra SKYSTIS samprata leidžia daryti prielaidą, kad abstraktas yra nesuvaldoma jėga, prasiveržianti per bet kokias užtvaras ir savyje išlaikanti materialų objektą:

Policininkai ir teisėjai siunčia ilgiems metams į kalėjimą senutę už kibirą naminio alaus, bet nepastebi laisvėje ir prabangoje skendinčio alkoholio kontrabandos boso net tada, kai sulaikomas spirito kroviny. <t.>

Paminėtas pavyzdys ir įrodo galimybę būti skysčio apsuptyje. **Laisvėje** *nepastebimai skendi* materialus gyvas objektas, vadinasi, abstrakčiame fenomene galima ir pasislėpti, rasti prieglobstį. Neįvardijamos **laisvės** ribos, todėl ji tampa pirmine stichija iš kurios viskas kyla. **Laisvė** nevaldoma ir stipri, tačiau nepavojinga, nes jos trokštama.

Tekstyne rastas vos 1 kalbamasis pavyzdys, todėl galima konstatuoti, kad LAISVĖ yra SKYSTIS samprata lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje nesusiformavo. Skystis ypač greitai kintanti medžiaga, todėl savaime ji yra pavojinga stichija, jos vengiama. **Laisvė** lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje traktuojama kaip teigiamybė, todėl subjektui negali būti pavojinga. Skirtingos **laisvės** ir skysčio suvokimo ypatybės ir neleidžia sieti **laisvės** su skysčiu.

2. 9. LAISVĖ yra STICHINĖ JĖGA

Pagrindinis stichinės jėgos bruožas yra visiška nepriklausomybė nuo žmogaus. Gamtos jėgą galima nuspėti, tačiau sulaikyti jos beveik neįmanoma. Stichine jėga galima pavadinti ir bet kokią nepriklausomai veikiančią esybę, kuri turi potencijos keisti aplinką, daryti įtaką žmogui. Atskirti gamtos jėgas nuo kitų fizinių jėgų nelengva, nes šie reiškiniai atsiranda ir pranyksta savaime.³⁸

Išanalizavus turimą medžiagą rasti vos 2 konceptualiąją metaforą LAISVĖ yra STICHINĖ JĖGA iliustruojantys pavyzdžiai:

Regis, jog didžiausias išmėginimas Lietuvos žmonėms po Kovo 11-osios buvo su laisvės gūsiu patirtas nesaugumas ir rizikos baimės. <t.>

M. Gorbačiovo politika, pradėta 1985 m. kovą, užtruko tiek, kiek prireikė laisvei galutinai prasiveržti. <t.>

Pirmajame pavyzdyje *laisvė* traktuojama kaip gamtos reiškinys, kuris prasiveržia gūšiais. Toks suvokimas artimas siautėjančiai audrai. Vadinasi, stichinė jėga užklumpa ne tik netikėtai, bet pasikartojančiu ritmu, kuris dar labiau gąsdina – ištvėrus vieną išpuolį, laukiamas nežinia kada atūšiantis kitas.

Laisvei priskiriamos gūσιο ypatybės. Vadinasi, ji labai galinga, reikalinga taip, kaip reikalingas šviežias oras. Aišku, nuo vėjo gūσιο galima ir peršalti, susirgti. Toks abstrakto traktavimas leidžia daryti prielaidą, kad *laisvės* taip pat gali būti per daug, nuo jos galima apsvaigti ir prarasti sveiko proto kontrolę, t. y. elgtis ne pagal visuomenės numatytas normas ir prarasti *laisvę*.

Antrasis pavyzdys atspindi lietuvių kalbos pasaulėvokoje esantį suvokimą, kad kaip stichinė jėga suvokiama *laisvė* veikia labai intensyviai. Ji trokšta prasiveržti. Šįkart *laisvės* nesibijoma, apie tai kalbantysis net neužsimena. Svarbiausia yra tai, kad reikia išlaukti tam tikrą laiką, kad abstraktus fenomenas galėtų prasiveržti. Prasiveržti trukdo kažkokios neįvardytos kliūtys, kurias nurodorieveiksmis *galutinai*.

Siejant juslėmis nepatiriamą fenomeną su stichinėmis jėgomis nurodoma, kad *laisvė* yra stipri (ji *prasiveržia*), nekontroliuojama (ji *užklumpa gūšiais*) ir taip pat labai pavojinga, nes patiriamas nesaugumas ir rizikos baimė.

³⁸ PAPAURÉLYTĖ-KLOVIENĖ S. *Liūdesio konceptas lietuvių ir rusų kalbose*. Daktaro disertacija. Vilniaus universitetas, Vilnius 2004, p. 105.

2. 10. LAISVĖ yra ASMUO

Asmenį nuo kitų gyvų būtybių skiria tam tikros savybės. Jis mąsto, planuoja, atsimena, girdi, kalba, jaučia, reiškia savo jausmus, turi charakterį, valią, daro sąmoningus sprendimus ir panašiai. Vadinasi, asmuo atlieka intelektualius veiksmus, kurių joks kitas gyvas padaras neatlieka.

Neretai abstraktai yra personifikuojami. Jie „*vaikšto*“, „*girdi*“, „*kalba*“. Neišimtis ir aptariamasis abstraktusis fenomenas. Rasti 6 tokio pobūdžio pavyzdžiai. Lietuvių kalbos pasaulėvokoje *laisvė ateina* (2 kartus pavartota), *nutola*, *pasitinka*, *dingsta*, *skatina*, *uždeda*, *turi*:

<...> *tiek laukta, tiek rengtasi enciklopedijai laisvės sąlygomis, o atėjo laisvė – ir vėl nauja ideologija*). Vadinasi, *sakyti netiesą – viena pastoviausių žmogaus savybių?* <t.>

Iki laisvės atėmimo drauge gyvenusios poros, nesusitinkamos bent keletą kartų per metus, išyra iki bausmės termino pabaigos. Laisvė pasitinka nedraugiškai – nėra namų ir žmonių, pas kuriuos galima sugrįžti. <t.>

Laisvė dar gali ir nutolti. Įtarus nusikaltimu, H. Daktaras buvo sulaikytas 1996-ųjų vasario 3 dieną. <t.>

Tariama laisvė dingdavo, ir tai tapdavo eiliniu smūgiu. <t.>

Galima konstatuoti, kad *laisvė* yra nuo nieko nepriklausanti, ji veikia savo valios pastangomis. Abstraktas gali bet kada *ateiti*, *nutolti* ir vėl kaip niekur nieko *pasitikti*. Tad jušlėmis nepatiriamas fenomenas gali būti įvardytas kaip nepastovus, greit keičiantis savo nuomonę, nepatikimas asmuo.

2 atvejais *laisvė* ne tik pati įsameninama, bet ji dar ir ką nors turi, vadinasi, yra ir galinga, nes gali tai, ką turi, duoti arba ne:

Laisvė turi ir pozityvą, ir negatyvą. <t.>

<...> *laisvė uždeda nelengvą atsakomybės našlą.* <t.>

Pirmuoju paminėtu atveju abstraktas turi du, vienas kitam prieštarigus, dalykus, t. y. *pozityvą* ir *negatyvą*. Galima tik nuspėti, kad taip bandoma parodyti galia, nuo abstrakto valios priklauso pasirinkimas, ką duoti, o nuo to ir subjekto likimas.

Panašią mintį išreiškia ir antrasis pavyzdys, kuriame aiškiai išsakoma abstraktaus fenomeno pozicija: ji *uždeda našlą*. Jei abstraktas gali uždėti, vadinasi, subjektas yra jam pavaldus, tik nuo *laisvės* priklausomas. Ji atlieka valdovo vaidmenį.

Rastas ir dar vienas pavyzdys, kai abstraktus fenomenas gali būti siejamas su socialine jėga, t. y. eksplikuota konceptualioji metafora LAISVĖ yra VALDOVAS:

Apibendrinant išsakytas mintis, yra pagrindo teigti, kad mūsų dienomis šalį valdo ne laisvė, o apribojimai. <t.>

Kaip matyti, aptariamuoju atveju **laisvė** įvardijama kaip gėrį nešanti struktūrinė jėga. Ji trokštama, vadinasi, ir vertinga.

Nuo bendruomeninės santvarkos laikų žmogui kyla vis tas pats klausimas: kaip neprarasti **laisvės**. Kiekvienas – bendruomenė ar pavienis asmuo – savaip bando ją išsaugoti. Iki šių dienų pasaulis susiduria su šia problema. Lietuviams ši tema ypač aktuali ir skauda, nes dėl istorinių aplinkybių Lietuva ilgus metus kovojo už **laisvę**. Visa tai aiškiai atsispindi ir lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje.

Rasta 11 pavyzdžių, kai **laisvei** pačiai gresia pavojus, ji pažeidžiama, silpna, prašanti paramos:

Lietuvos laisvei iškilo pavojus. <t.>

Jau prie gen. Černiaus, kaip ministro pirmininko, gynimo taryba svarstė kas daryti, jei ateitų rimtas pavojus Lietuvos laisvei. <...>. <t.>

Antiglobalistų judėjimas gali tapti tokia pat grėsmė laisvei kaip nacizmas ir komunizmas <...>. <t.>

„Tad laisvei reikia išvadavimo. Kristus yra jos išvadotojas: jis „mus išvadavo, kad būtume laisvi“ (Gal 5,1). <t.>

Taip laisvei ir žmogiškumui kertamas smūgis po smūgio. <t.>

Jaunatviškai laisvei, maištui ar bekompromisiškumui nelieka galimybių, jėgų, drąsos, net laiko. <t.>

<...> ilgam įstrigo kažkada išgirsti dainos žodžiai „Laisvė pražuvo Kaune“. <t.>

Pastaruosiuose trijuose vartojimo atvejuose atsiskleidžia beviltiškumas. Čia nebeįmanoma kovoti, padėti. **Laisvei** kertamas smūgis po smūgio ir galiausiai ji pražudoma. Prievarta – vieno asmens ar minios – **laisvę** pražudo.

„Karolis Wojtyła savo filosofiniuose raštuose gvildena temą apie asmens išliekamumą veiksmuose. Asmuo labiausiai išlieka atiduodančiuose veiksmuose, nes tai yra autentiškiausiai žmogiškas veiksmas <...>“, teigia A. Peškaitis³⁹. Tokiais veiksmais įprasminama ir **laisvė**. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje ji turi atsiduoti, pasiaukoti kitų labui. Toks gretinimas skatina aliuzijas į Jėzų Kristų:

Pirmasis laisvės uždavinys sumaišties laikais – tai žmogaus laisvė nuo atsitiktinumų. <t.>

³⁹ PEŠKAITIS A. *Asmuo ir laisvė*. Prieiga per internetą: <www.ofm.lt/ppa/a_peskaicio_tezes.doc> (žiūrėta 2006-04-25)

Istorija liudija, jog anarchija baigiasi nukryžiuota laisve – diktatūra. Gal tam ir ruošiamasi, jei siūloma be saiko didinti Prezidento įgaliojimus? Tokiu atveju naujas Seimas tikrai nereikalingas. <t.>

Toks pasiaukojantis santykis su aplinka skatina ir teigiamą atsaką, todėl ir lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje abstraktus fenomenas *gerbiamas, liaupsinamas, mylimas, jam aukojama, dirbama* jo labui, juo *tikima*. Šiais atvejais veikia kitas, t. y. pašalinis asmuo, bet nebe pati **laisvė**. Rasta 10 tokio tipo pavyzdžių:

Aštuoniasdešimt aštuntais jis net dešimt rublių parke aukojo Lietuvos laisvei – dabar to nedarytų... <t.>

Pagarba laisvei matuojama pagarba, kuri rodoma silpniausiems“, – tokią demokratijos formulę išvedė A. Grossas. <t.>

Jungtinių Valstijų ir Lietuvos žmonės sieja meilė laisvei, troškimas apginti demokratiją ir tikėjimas laisvosios rinkos sistema. <t.>

Aš tikiu laisve, protu, bet nemanau, kad remiantis šiais terminais galima sukurti paprastą, praktišką ir vaisingą teoriją. <t.>

Rasti ir vos 3 atvejai, kai **laisvė** suvokiama ir traktuojama kaip neigiamybė arba ji tiesiog nepažįstama, nesuvokiama ir neišivaizduojama, vadinasi, arba ji yra blogio nešėja, kurią galima būtų įvardyti kaip LAISVĖ yra PRIEŠAS, arba neapčiuopiamas, nepatirtas objektas:

„Sakau jums, laisvė ir žmogaus teisės Amerikoje yra pasmerktos <...>. <t.>

Jis paskelbė karą – karą Amerikos laisvei ir demokratijai, karą mūsų laisvei ir demokratijai <...>. <t.>

<...> Rytų Timoras dar niekada nepažino laisvės. <t.>

Apibendrinant konceptualiąją metaforą LAISVĖ yra ASMUO galima teigti, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje juslėmis nepatiriamas fenomenas suvokiamas kaip teigiamybė, jam paklūstama, nuo jo priklauso tolimesnis subjekto likimas. Daugumoje rastų pavyzdžių galima išvelgti lemiančios jėgos, absoliuto dvelksmą. Vos keliuose pavyzdžiuose **laisvė** įvardijama kaip priešas, vadinasi, tokia samprata nėra visuotinė, o tik pavienė, ypač reta.

III. OBJEKTAS, KURIO LAISVĖ YRA RIBOJAMA

Kalbant apie objektą, kurio *laisvė* yra ribojama, visų pirma reikėtų atkreipti dėmesį, kad objektu daugeliu rastų atvejų tampa asmens intelektualinės galios, todėl ir objekto *laisvės* troškimas kyla iš žmogaus noro būti savo paties šeimininku. Asmuo trokšta, kad jo gyvenimas, sprendimai priklausytų nuo jo paties, o ne nuo kokių nors išorinių jėgų. Asmuo nori būti subjektu, o ne objektu ir veikti savo proto skatinamas.⁴⁰ Todėl turi egzistuoti tam tikra minimali asmeninės *laisvės* sritis, kurios negalima pažeisti.

Klasifikuojant su intelektine individo veikla susijusius vartojimo atvejus, remtasi *laisvės* ir privatumo gynėjo B. Constanto mintimi, kad nuo kišimosi turi būti apsaugotos nuomonės, žodžio, religijos *laisvės*⁴¹. Darbe išskirtos trys objektų, kurių *laisvė* ribojama, grupės: a) **saviraiškos**, b) **pasirinkimo**, c) **veiklos**, t. y. tam tikro elgesio.

Žmogus turi prigimtine *laisvės* į saviraišką teisę. Šią laisvę jam suteikia gamta bei prigimtis. Būtent tai akcentuoja I. Kantas, teigdamas, kad žmogus yra nelaisva empirinė būtybė, tačiau laisva protinė būtybė⁴².

Saviraiškos svarba akivaizdi ir lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje. Nors proto galios neapbrėpiamos, o minčių srautas kitų išorinių galių nesuvaldomas, tačiau *žodžio laisvė* gali būti varžoma. Rasti 73 su šia mintimi koreliuojantys pavyzdžiai. Vadinasi, lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje ši tema yra aktuali:

Žodžio laisvė yra esminė visuomenės demokratinio gyvenimo garantija. <t.>

Jie mano, kad visos žmogaus teisės yra pavaldžios proto įstatymui. Vadinasi, nė viena iš šių laisvių, kaip gyventi kur nori, spaudos ir žodžio laisvė, teisė į mokslą, gydymą ir t. t., nėra absoliuti. <t.>

Aptariant *žodžio laisvę* reiktų paminėti, kad ji yra arba varžoma (atimama), arba saugoma nuo bet kokios galimybės ją atimti. Tai leidžia daryti išvadą, kad *žodžio laisvė* yra vertinama, norima ją turėti.

Apibendrintai pavadintai grupei *žodžio laisvė* priskiriami ir kiti *laisvės* objektai, susiję su saviraiška. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje objektu, kurio *laisvė* ribojama, tampa *nuomonė* (2), *mintis* (1), *raiška* (3), *kūryba* (3). Sąlygiškai prie šios grupės galima skirti *spaudos* (25), *informacijos* (2) *laisvę*. Didžiausias dėmesys skiriamas *spaudos laisvei*.

⁴⁰ BERLIN I. *Vienovė ir įvairovė*. Vilnius, 1995, p. 285.

⁴¹ BERLIN I. *Vienovė ir įvairovė*. Vilnius, 1995, p. 281.

⁴² KUZMICKAS B. *Kategorinis imperatyvas I. Kanto etikoje*. In Problemos. Vilnius, 1975, nr. 2 (14), p.10.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje užfiksuota nuostata, kad jai nuolatos kyla pavojus, *spaudos laisvę* reikia ginti nuo aplinkos:

Didelį pavojų spaudos laisvei Rusijoje kelia valdžios pastangos teisiniais ir finansiniais pretekstais perimti valstybės kontrolėn visą nepriklausomą žiniasklaidą. <t.>

Iš tos mūsų pagarbos, girdėjimo, įsiklausymo, jautrumo ir susidarys ta atmosfera, kuri sustiprins mūsų pasitikėjimą informacijos laisve kaip pamatine pilietinės visuomenės vertybe. <t.>

<...> akcija tikrai neigiamai atsilieptų spaudos laisvei. <t.>

Pasak jo, mąstant priešingai, gali iškilti pavojus, kad iš kariškių gali būti atimta žodžio ir minties laisvė. <t.>

Jei mes bandytumėm bausti, abejoju, ar tai neprieštarautų nuomonės laisvei. <t.>

Nuo 1998 m. spalio dirbu „Teatr Rozmaitosci“ meno vadovu. Atsakomybė už teatrą iš dalies varžo kūrybos laisvę. Tenka kloti pamatus naujai darbo teatre sistemai, kurios rezultatai išryškės gal tik po trejų ar penkerių metų. <t.>

<...> informavimo priemonės privalo: įsipareigoti laikytis tvirtų etinių principų, garantuojančių raiškos laisvę ir pagrindinę piliečių teisę gauti teisingą informaciją <...>. <t.>

Visais rastais atvejais siekiama teisės į saviraišką. Jei ši teisė atimta, norima ją susigražinti, jei gražinama, subjektas trokšta, kad tai būtų patikimai patvirtinta.

Žodžio laisvės apribojimas gali būti tik laikinas, tačiau ir jis negali būti laikomas normaliu dalyku ar normalia padėtimi, kuri gali būti palaikoma, nes toks apribojimas slopins asmens visuomeninį veiklumą. „Individo santykį su valstybe (kolektyvu) lemia pirmiausia ne tai, ką valstybė individui draudžia daryti, o tai, ko ji iš jo *reikalauja*.“⁴³

Tokia samprata rodo, kad saviraiška negali klestėti ten, kur naikinama bet kokia mintis.

Kiekvienas žmogus siekia naudotis *pasirinkimo laisve* – niekieno nepaveikta nuostata laisvai rinktis tikėjimą, mokslą, vadovautis savais įsitikinimais, apsisprendimu.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *apsisprendimų laisvės* įvardijamos labai abstrakčiai, tiksliau sakant, apibendrintai – *pasirinkimo laisvė* (11), *apsisprendimo laisvė* (1), *įsitikinimų laisvė* (1). Rasta 13 tokio pobūdžio pavyzdžių:

Jei centrai, kaip kai kas siūlo, būtų steigiami prie stacionarų, iškiltų grėsmė gydymo įstaigos pasirinkimo laisvei – gyventojai būtų nukreipiami į ligoninę <...>. <t.>

⁴³ SEZEMANAS V. *Raštai*. Vilnius, 1997, p. 444.

Ši muzika atlikėjui teikia didesnę pasirinkimo laisvę nei kai kurių J. S. Bacho amžininkų kūryba. <t.>

„Modernios, savo piliečių apsisprendimo laisvę, kada kelti valstybės vėliavą savo valdose, gerbiančios valstybės – JAV, Izraelis, Vokietija, Švedija, Suomija ir daugelis kitų – tokio reikalavimo <...>. <t.>

„Ketinimas legalizuoti LKP negali būti grindžiamas teisių ir laisvių chartija, įsitikinimų laisve ar laisve burtis į politines partijas ir susivienijimus. <t.>

Tiriamoje medžiagoje iš visų pasirinkimo **laisvės** grupei priskirtų atvejų sukonkretinamos vos trys pasirinkimo galimybės. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje dėmesys nukreipiamas tikėjimo, mokslo ir lytinės **laisvės** pasirinkimui:

„Vilmorus“ apklausos duomenimis, geriausiai Lietuvoje yra garantuojamos teisė į tikėjimo ir religijos laisvę <...>. <t.>

<...> prieštaravau, – tvirtino E. Tamašauskas. – Argi galiu trukdyti žmonėms? Nesikišu į religinius dalykus, ką žmonės nori, tą daro, – yra visiška tikėjimo laisvė“. <t.>

R. Pavilioniui, atsirado vilčių, kad mokslo laisvė Lietuvoje bus apginta, o ankstesnės valdžios suvaržyta autonomija atkurta. <t.>

<...> kontraceptikų platinimas skatina šių ligų plitimą, nes atsiranda galimybių nevaržomai lytinei laisvei. <t.>

Veiksmų laisvės troškimas toks pats gilus, kaip ir noras reikšti savo mintis, turėti galimybę rinktis. Individas suvokia, kad kartais jis atlieka tokius veiksmus, kurie jam jau pačiu atlikimo metu, o vėliau ir reflektuojant yra nemalonūs, daromi prievartaujant save.

Veiksmų laisvė yra individui suteikta fizinė, psichologinė, juridinė galimybė elgtis taip, kaip trokštama. Atliekant tam tikrus veiksmus, pavyzdžiui, judant, susirašinėjant, siekiama užsibrėžto tikslo.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje veiksmų **laisvė** yra geidžiama vertybė, todėl turint galimybę ja reikia naudotis. Tekstyne rasti 22 su veiksmų **laisve** susiję pavyzdžiai:

Pastato viduje duodama visiška veiklos laisvė, užtenka, kad būtų išsaugotos pagrindinės konstrukcijos, langų formos ir uždengtas stogas. <t.>

<...> jos užtikrins žmogaus teisę į privataus elgesio laisvę ir panaikins reikalavimą privalomai minėti Vyriausybės nurodytas šventes <...>. <t.>

Manoma, kad asmens judėjimo laisvę pasinaudos nemažai lietuvių, panorusių vykti į Vokietiją ir ten dirbti. <t.>

<...> valstybė pažeidė A. Puzino teisę į susirašinėjimo laisvę ir priteisė Lietuvai sumokėti 300 eurų. <t.>

Kubos konstitucija pripažįsta teisę į žodžio ir susirinkimų laisvę, bet kiti įstatymai atima šias laisves iš tų, kurie nesutinka su vyriausybe. <t.>

Apibendrinant galima konstatuoti, kad laisvas yra tas, kuris turi nevaržomą galimybę atlikti veiksmus ir už juos atsakyti.

Mąstant apie žmogų, galima išvelgti dvi jo individualybės puses. Aplinkiniai asmenį įvertina pagal jo veiksmus, minčių raišką, t. y. asmuo vertinamas *išoriškai*. Tačiau yra ir žmogaus *vidinis*⁴⁴ pasaulis. Individas pats turi asmeninės patirties, pats sprendžia, kas jam priimtina ar naudinga. Vidinis žmogaus pasaulis gali būti net priešingas jo išoriniams veiksams.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *vidinė laisvė* eina kartu su asmens veiksmis, netgi juos skatina. Kalbamojoje medžiagoje rasti 4 vartojimo atvejai:

Būtent ši vidinė laisvė ir padėjo jaunai Modrio Tenisono trupei apsispręsti, tomis dienomis, kai Kaunas kunkuliavo įaudrintas gegužės 14-osios dramatiškų įvykių <...>. <t.>

Sąžinės laisvė – daug, palyginti su sovietiniais laikais, bet to per maža, kad žmogus pajustų atramą po kojomis ir taptų laimingas. <t.>

Jis gali būti tikras, kad patirs pagarbą savo sąžinės laisvei ir tikėjimui. <t.>

Gyvendami parlamentinės demokratijos šalyje, ryžtingai nusiteikę Lietuvos žmonės jau gali džiaugtis visais nepriklausomybės privalumais – sąžinės laisve, demokratija beiėjimu į veiksmingą rinkos ekonomiką. <t.>

Apibendrintai galima teigti, kad kuo aukštesnis kultūrinis žmogaus lygis, tuo aukščiau jis kelia *vidinės laisvės* kartelę, siekia ją ginti ir ugdyti⁴⁵.

Ištyrus tekstyno medžiagą objektu, kurio laisvė ribojama, apibendrintai galima įvardyti *politiką*, t. y. *politinę laisvę* ir su ja susiję veiksniai.

Politinės *laisvės* ir politinės tolerancijos problemas nagrinėjo J. Locke'as. Filosofo teigimu, žmonės vienijasi į valstybes ir paverčia save pavaldžiais vyriausybėms tam, kad kartu gintų savo gyvybes, *laisves* bei valdas.

Šį mąstytojo požiūrį patvirtina ir rasti 8 lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje vartojimo atvejai. Jei nebūtų *politinės, vyriausybės laisvės*, nebūtų tokių objektų, kurių *laisvė* yra ribojama, kaip *tėvynės, tautos, ekonomikos, verslo, korupcijos laisvės*:

„Esame labai susirūpinę dėl įvykių, susijusių su politine laisve, spaudos laisve ir dingusio žurnalisto byla“, – sakė A. Lindh. <t.>

⁴⁴ SAVATER F. *Gyvenimo klausimai*. Vilnius, 2002, p. 89.

⁴⁵ SEZEMANAS V. *Raštai*. Vilnius, 1997, p. 386.

Nors nutarime numatoma gana nemaža Vyriausybės laisvė derėtis, įskaitant ir dėl IAE uždarymo datos <...>. <t.>

<...> egoistinė ir suteršta laisvė nieko bendro neturi su atsakomybe savo tautai, nieko bendro su mūsų tėvynės laisve. <t.>

Tuo liberalumu, kitaip sakant, ekonomine laisve ir suskubta pasinaudoti. <t.>

Ir kas blogiausia, kad korupcijos laisvė prasideda nuo valdžios, pačių diktatorių smukimo, o auka tampa visuomenė. <t.>

Įdomu tai, kad iš visų 165 tekstyne rastų aptariamųjų pavyzdžių tik 9 kartus pats asmuo įvardijamas kaip objektas, kurio **laisvė** ribojama:

Sakykim, anot A. Vaišvilos, socialliberalizmas teigia, jog asmens laisvė baigiasi ten, kur prasideda kito žmogaus laisvė. <t.>

<...> labiau garantuotos ir geriau apsaugotos platesnės žmogaus ir piliečio teisės bei laisvės negu ankstesniosios nepriklausomybės laikotarpiu. <t.>

<...> supranta, kuo individo laisve pagrįstas šalies valdymas žmogui yra geresnis už paternalistinius kairiųjų ir vietinių konservatorių svaičiojimus. <t.>

Minėtuose pavyzdžiuose nenurodomas individo amžius, lytis, profesija, gabumai ar kiti asmenį apibūdinantys bruožai. Asmuo suvokiamas apibendrintai, kaip visų jo intelektinių sugebėjimų visuma. Vos 2 atvejais tam tikros nuorodos egzistuoja:

Jame jautėsi pagarba žmogui, mokslininko laisvei, kūrybai (taip pat ir atsakomybei), mokslo institucijų savivaldai ir savarankiškumui. <t.>

Širdies gilumoje jie yra tikri, kad galėtų autoritetingai veikti vien savo dvasios galiomis be regalijų, be valdžios. Autoriteto laisvė, be abejonės, laisvina savo tautą ir stiprina ją jos pačios akyse“. <t.>

Iš surinktų pavyzdžių galima spręsti, kad asmuo įvardijamas tada, kai visuomenėje užima tam tikrą statusą. Tačiau apskritai lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje objektu tampa tai, kas susiję su asmens individualumo raiška. Svarbus ne pats žmogus, o jo veiksmai, pasirinkimas, saviraiška, vidinis pasaulis, tikslai.

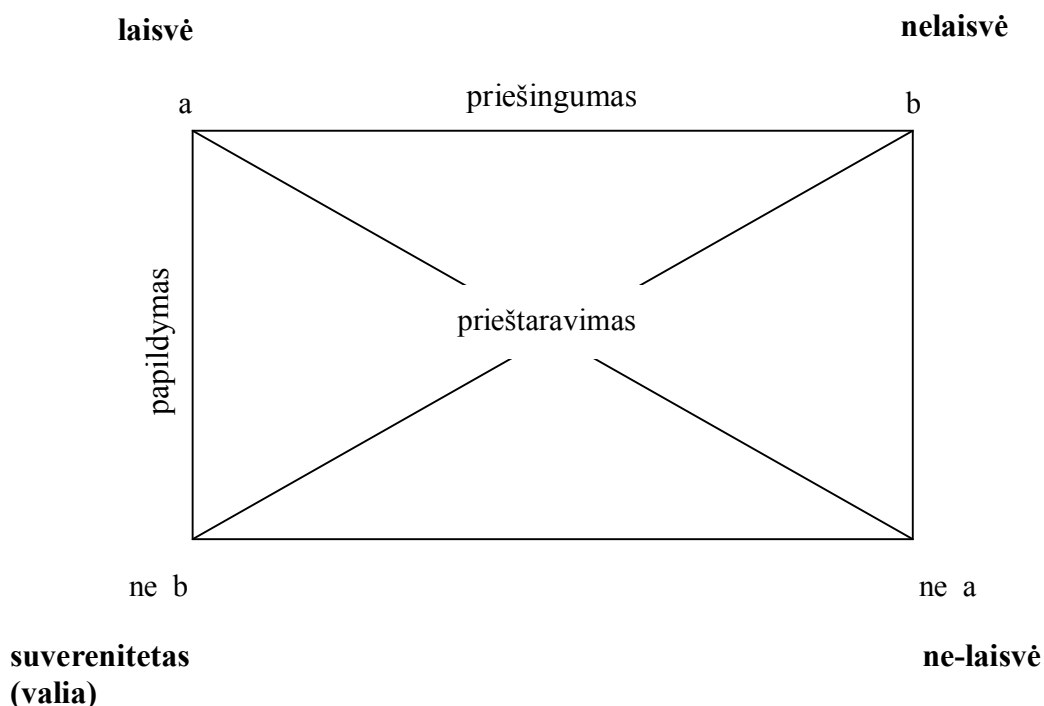
IV. KONCEPTUALIŲJŲ *NELAISVĖS* METAFORŲ LYGMUO

Laisvės konceptas dažnai suvokiamas kaip simbolis, kurio esmę sudaro binarinė opozicija *laisvė* vs. *nelaisvė*. *Laisvė* charakterizuojama tokiais požymiais:

- galimybė elgtis pagal savo norus;
- apribojimų nebuvimas;
- suvaržymų, vergovės, įkalinimo, nelaisvės priešprieša;
- prioritetinga gyvenimo vertybė, kurią reikia ginti, nes jos galima netekti⁴⁶.

Būtent toks *laisvės* apibūdinimas ir leidžia teigti, kad *nelaisvė* yra neatsiejama *laisvės* dalis.

Nelaisvės konceptas nėra šio darbo objektas, jis tik atraminė medžiaga *laisvės* konceptui atskleisti. *Laisvės* konceptas gali būti identifikuotas remiantis semiotiniu santykių ir skirtumų principu, kurį sistemiškai perteikia vadinamasis semiotinis kvadratas⁴⁷:



Išanalizavus *laisvės* konceptualiąsias metaforas paaikškėjo, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje šis abstraktas suvokiamas kaip daiktas, prekė, valiuta, talpykla, kvapas,

⁴⁶ СОЛОХИНА А. С. Cituota pagal КАРАСИК В. И. *Этноспецифические концепты*. In *Иная ментальность*. Москва, 2005, p. 98.

⁴⁷ Žr. GIROUD J. C., PANIER L. *Semiotika*. In *Baltos lankos*. Vilnius, 1991, nr. 1, p 119 – 134.

skonis, skystis, stichinė jėga, našta, asmuo. Visais vartojimo atvejais *laisvė* yra traktuojama kaip vertingas daiktas ar dovana, kuri dažnai teikia ir malonumą.

Suklasifikavus rastus *nelaisvės* pavyzdžius galima teigti, kad tokia konceptualiųjų metaforų gausa aptariamasis juslėmis nepatiriamas fenomenas nepasižymi. Iš viso rasta 426 pavyzdžiai, kurie klasifikuojami tokia pačia tvarka, kaip ir *laisvės* konceptas, t. y. pirmiausia abstraktas sudaiktinamas ar/ir projektuojamas erdvėje, tik po to abstraktui suteikiama konkretaus koncepto struktūra⁴⁸.

4. 1. NELAISVĖ yra DAIKTAS

Nelaisvė kalbančiojo sąmonėje suvokiama kaip daiktas, kurį kažkokia išorinė jėga skiria. Visuose devyniuose konceptualiosios metaforos NELAISVĖ yra DAIKTAS pavyzdžiuose *nelaisvė* yra skiriama kito asmens:

Pranešta, kad Vokietijos Paderborno miesto teismas už cigarečių kontrabandą skyrė trejų metų ir aštuonių mėnesių nelaisvės bausmę buvusiam Lietuvos krepšinio rinktinės nariui R. Brazdauskiui. <t.>

Bliūdžiuvienės sugyventiniui P. Bendžiui už nusikaltimo slėpimą paskirtą vienerių metų nelaisvės bausmę, jos vykdymas atidėtas metams. <t.>

Šiaulių apygardos teismas jam skyrė 8 metus nelaisvės bei priteisė 12 tūkst. 500 litų baudą. <t.>

Kaip matyti iš pateiktų pavyzdžių, kalbamasis abstraktas yra vertintinas neigiamai. Jis skiriamas kaip bausmė, kuri matuojama laiku. Vadinasi, subjektas įgyja daiktą konkrečiam laikui. Pasibaigus terminui NELAISVĖ – DAIKTAS bus paimta.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje konceptualiosios metaforos NELAISVĖ yra DAIKTAS priešpriešinamos konceptualiosioms metaforoms LAISVĖ yra DAIKTAS. *Laisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje suvokiama kaip subjektui suteikiama dovana, kuria mėgaujamosi, praradus *laisvę* stengiamasi ją atgauti, išsikovoti. Aptarti *nelaisvės* vartojimo atvejai rodo, kad *nelaisvė* tik skiriama kitos išorinės jėgos, jos nesiekama, už ją nekovojiama ir ja nesimėgaujama. Vadinasi, išryškėja akivaizdžios opozicijos *nevertinga* vs. *vertinga*, *bausmė* vs. *dovana*, *nemalonu* vs. *malonu*.

⁴⁸ MARCINKEVIČIENĖ R. *Metafora nemetafora*. In Naujasis židinys, 1994, nr.4, p. 76 – 81.

4. 2. NELAISVĖ yra VALIUTA

Aptariant *laisvės* ir *nelaisvės* sampratą lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje, galima konstatuoti, kad abu abstraktai traktuojami labai panašiai. Ir *laisve*, ir *nelaisve* mokama už labai brangius dalykus, tačiau tai ne materialūs daiktai, o etinės ir moralinės vertybės.

Kalbamojoje medžiagoje rasti 4 konceptualiosios metaforos NELAISVĖ yra VALIUTA atvejai:

Pasilinksminimas su neblaivia mergina 19 metų šiauliečiui Liutaurui Streckiui kainavo trejus metus nelaisvės. <t.>

Dvi dienas trukusio nemokamo lėbavimo ir orgijų kaina – treji metai nelaisvės. <t.>

Šiaulių rajono gyventojams broliams 26 metų Rolandui ir 18 metų Vidmantui Laurinavičiams noras pasigerti kainavo ilgus metus nelaisvės. <t.>

Protesto kaina – nelaisvė <t.>

Aptariamasis joslėmis nepatiriamas fenomenas suvokiamas kaip valiuta. Kalbos pasaulėvaizdyje užfiksuota nuostata, kad *nelaisvė* gali būti matuojama laiku. Už neigiamai vertinamus veiksmus mokamas tam tikras kiekis *nelaisvės*, o *laisvė* atiduodama visa. Galima daryti išvadą, kad *laisvė* yra užmokestis už kur kas vertingesnius dalykus, nes subjektas netenka jos apskritai.

Abiem atvejais šie abstraktai suvokiamai kaip tam tikra vertybė, kurią galima atiduoti kaip mokestį už tuos dalykus, kurie buvo padaryti siekiant menkaverčių malonumų ir nusižengiant visuomenės normoms. Rastuose 2 pavyzdžiuose *laisve* mokama už dvasinio pasaulio klaidas, o *nelaisve* – už orgijas, kurios, kaip rodo aptarti pavyzdžiai, yra pigesnės. Tačiau dėl vartojimo atvejų stokos tikslių išvadų apie lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje susiformavusią *laisvės* ir *nelaisvės* sampratą, jų panašumus ir skirtumus daryti negalima.

4. 3. NELAISVĖ yra TALPYKLA

Ištyrus kalbamąją medžiagą paaiškėja, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *nelaisvė* dažniausia suvokiama kaip talpykla. Rasta 250 tokių pavyzdžių. Palyginus šiuos pavyzdžius su konceptualiosios metaforos LAISVĖ yra TALPYKLA realizacijomis išryškėja abiejų abstrakčių fenomenų panašumai ir skirtumai. Analizės rezultatai pateikiami 1 ir 2 lentelėse.

1 lentelė

skaičius	LAISVĖ (veikia kitas asmuo)	NELAISVĖ (veikia kitas asmuo)	skaičius
43	<p><u>Paleisti į laisvę</u> Kryptis <i>į</i>.</p> <p>Įtakingas asmuo išleidžia subjektą iš jam jau įprastos erdvės, t. y. tos, kurioje iki išleidimo momento buvo (<i>nelaisvės</i>). <i>Laisvė</i> nėra imanentinė būseną, ji svetima (išorinė). Į ją paleidžiama iš uždaros erdvės, kurios ribą reikia įveikti, norint patekti į <i>laisvę</i>. Nors <i>laisvė</i> ir svetima erdvė, tačiau į ją veržiamasi, joje trokštama būti:</p> <p><i>Vyriškis sakė nežinąs, kur reikės eiti, kai bus paleistas į laisvę.</i> <t.></p> <p><i>Keturi Lietuvos ir du Lenkijos mokslininkų nelaisvėje išauginti ruoniai paleisti į laisvę.</i> <t.></p> <p><i><...> ir paleistas į laisvę galėjo vėl įsivelti į kokį nors konfliktą.</i> <t.></p>	<p><u>Paleisti iš nelaisvės</u> Kryptis <i>iš</i>.</p> <p>Subjektas išleidžiamas į trokštamą erdvę, t. y. <i>laisvę</i> (čia <i>laisvė</i> tampa imanentine), o <i>nelaisvė</i> varžo, iš jos norima ištrūkti:</p> <p><i>Prezidentui Valdui Adamkui nederėjo reikšti nuomonės apie teismo sprendimą pirma laiko iš nelaisvės paleisti Kauno nusikaltėlių autoritetu vadinamą Henriką Daktarą.</i> <t.></p>	1
2	<p>Neleisti <i>į laisvę</i></p> <p>Baismė, nes <i>į laisvę</i> patekti norima:</p> <p><i>R. Andrikis tikino, kad nurodymą neišleisti A. Stašaičio į laisvę po to, kai jam 1999 metų rugsėjį buvo nutraukta byla, davę aukščiausi Lietuvos pareigūnai.</i> <t.></p>	<p>⁴⁹</p>	
9	<p><u>Palikti laisvėje</u></p> <p>Subjektas lieka įprastoje, taip pat ir</p>	<p><u>Laiko nelaisvėje</u></p> <p>Asmuo laikomas prievarta</p>	14

⁴⁹ Lentelėje vartojami ženklai + ir – reiškia, kad a) – lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje tokios talpyklos sampratos nėra, b) + teiginys sutampa su gretimoje grafijoje esančia mintimi.

	<p>šiuo metu esamoje bei geidžiamoje erdvėje.</p> <p>Palikta laisvė suvokiama kaip dovana:</p> <p><i>Krepšinio aikštėje labiau vertintas Darjušas vienintelis per bylos nagrinėjimą buvo <u>paliktas laisvėje už užstatą</u>. <t.></i></p> <p><i>Kol nuosprendis neįsigaliojės, nuteistasis <u>paliktas laisvėje</u>. <t.></i></p> <p><i>Svetimo turto švaistytojai <u>palikti laisvėje</u> <t.></i></p>	<p>uždaroje erdvėje.</p> <p>Laikymas nelaisvėje yra bausmė:</p> <p><i>Amerikiečių įgula buvo <u>laikoma nelaisvėje 11 dienų, kol Vašingtonas pareiškė apgailestavimą dėl Kinijos naikintuvo piloto žūties</u>. <t.></i></p> <p><i>Partizanų <u>nelaisvėje buvo laikomi vyras su žmona, kalbantys ispaniškai</u>. <t.></i></p> <p><i>Jie reikalavo, kad Pakistanas grąžintų 54 karo belaisvius, kurie, Delio teigimu, <u>laikomi nelaisvėje dar nuo 1971-ųjų konflikto</u>. <t.></i></p>	
		<p><u>Paimti į nelaisvę</u></p> <p>Laisva valia veikiantis asmuo prieš savo norą paimamas į kitą (svetimą) erdvę, kuri apriboja veiksmus ir varžo judėjimo laisvę:</p> <p><i>Baigiantis karui, vaikinai buvo <u>paimti į rusų nelaisvę ir uždaryti Gardino kalėjime</u>. <t.></i></p> <p><i>Žeromas <u>paimtas į nelaisvę ir yra kankinamas gestapo</u>. <t.></i></p> <p><i>Talibano kovotojai, <u>paimti į nelaisvę Afganistane, pranešė JAV gynybos ministras Donaldas Ramsfeldas</u>. <t.></i></p> <p><i><...> per dvi pastarąsias paras sunaikino 11 ir <u>paėmė į nelaisvę apie 20 sukilėlių maoistų</u>. <t.></i></p>	76
		<p><u>Gražinti į nelaisvę</u></p> <p>Talpykla – bausmė, į ją patekti nenorima:</p> <p><i>Jei kas bandys bėgti, amerikiečiai</i></p>	1

		<i>sulaikys... ir <u>grąžins</u> atgal į komunistinę <u>nelaisvę!</u> <t.></i>	
		<p><u>Išsivaryti į nelaisvę</u></p> <p>Individas ne tik paimamas į nelaisvę, bet prieš jį naudojamas ir smurtas. Vadinasi, žmogus ne tik baudžiamas laisvės atėmimu, bet ir yra žeminamas:</p> <p><i>Stovi aikštėje keli kvailiai ir rėkia visa gerkle, kad priešas nenaudėlis eina, viską sudegins, sunaikins, o juos, vargšus, į nelaisvę išsivarys.</i></p> <p><t.></p>	1
		<p><u>Išvaduoti iš nelaisvės</u></p> <p>Dėl kito asmens veiklos subjektas patenka į norimą erdvę, t. y. laisvę. Išvadavimas tampa dovana, o išvaduotojas vertinamas teigiamai:</p> <p><i>Prieš kelerius metus apsauga buvo paskirta vilnietei studentei Laurai Varnaitytei, kurią pavyko <u>išvaduoti iš nusikaltėlių nelaisvės.</u></i></p> <p><t.></p> <p><i>Išėjusi iš parduotuvės, ji <u>iš „tūrėklo nelaisvės“</u> išvadavo šuniuką ir patraukė namo. <t.></i></p> <p><i>Apsauga buvo paskirta ir <u>iš čekėnų nelaisvės išvadotam</u> Viktorui Grodžiui. <t.></i></p>	5

2 lentelė

skaičius	LAISVĖ (veikia pats subjektas)	NELAISVĖ (veikia pats subjektas)	skaičius
45	<p><u>Išeina į laisvę</u></p> <p>Į talpyklą patenkama savo noru.</p> <p>Į ją patekti trokštama, tačiau ji svetima, nes į ją išeinama, bet ne įeinama kaip į savą, vadinasi, erdvė, kurioje esama, t. y. <i>nelaisvė</i>, yra sava:</p> <p><i>Aš po keturių mėnesių išeinu į laisvę ir noriu ramiai gyventi“, – sakė Rolandas Eglinskas. <t.></i></p> <p><i>„Nieko nebus, jie išeis į laisvę“, – tvirtina ventiškiei. <t.></i></p> <p><i>Netrukus į laisvę išeis amnestuoti asmenys. <t.></i></p>	<p><u>Išeina iš nelaisvės</u></p> <p>Iš talpyklos išeina savo noru.</p> <p>Subjektas išėjęs iš talpyklos jaučiasi teigiamai, nes išeinama iš varžančios aplinkos:</p> <p><i>Kai išėjau iš Arkikatedros, pasijutau lyg išėjęs iš nelaisvės namų. <t.></i></p>	1
77	<p><u>Yra laisvėje</u></p> <p>Nenurodoma, kaip vertinama tokia situacija, kai subjektas tiesiog būna talpykloje:</p> <p><i>Šiuo metu jis yra laisvėje ir saugomas pareigūnų. <t.></i></p> <p><i>Ar jam esant laisvėje nebuvo susidūrimų su buvusią žmona bei jos sugyventiniu V. Banikoniu, oficialių žinių nėra. <t.></i></p> <p><i>Kai L. Žukas buvo laisvėje, panašūs nusikaltimai praėjusiais metais pasikartojo Ignalinos, Trakų rajonuose, bet vėl nepavyko įrodyti šiauliečio kaltės. <t.></i></p>	<p><u>Yra nelaisvėje</u></p> <p>Buvimas talpykloje nemalonus, jis vertinamas neigiamai.</p> <p><i>Nelaisvėje gerokai sublogęs teisiamasis buvo piktas ir agresyvus. <t.></i></p> <p><i>Nelaisvėje bus tris mėnesius <t.></i></p> <p><i><...> buvęs studentų vadovas J. Bubenikas nelaisvėje yra nuo sausio 12 dienos. <t.></i></p> <p><i>Suma, už kurią pasirašo, jam tebėra tokia pat nereali, kaip ir tais laikais, kai Lietuva dar buvo nelaisvėje. <t.></i></p> <p><i><...> bausmę atlikęs vyriškis aistrą dailei ir norą dorai gyventi pajuto dar būdamas nelaisvėje. <t.></i></p>	30
24	<p><u>Lieka (atsiduria) laisvėje</u></p>	<p><u>Lieka</u> (atsiduria, patenka į)</p>	40

	<p>Subjektas pats lieka laisvėje, tačiau, kad jis galėtų likti, turi veikti kitas asmuo ar jėga, kuri ir lemia asmens padėtį erdvėje:</p> <p><i>Likęs laisvėje jis toliau darė tą patį. Jau pateikus kaltinimą, padarė dar mažiausiai du nusikaltimus. <t.></i></p> <p><i><...> iki gyvos galvos bausmę gavę maždaug 340 valstijos gyventojų pagaliau <u>atsidurs laisvėje</u>, nes federalinis teismas atmetė tokią bausmę <...>. <t.></i></p> <p><i>Ji teigė, kad kai bylą perims tirti apygardos prokuratūra, ji bus numarinta, o sūnaus žudikai <u>liks laisvėje</u>. <t.></i></p> <p><i><...> Šakių kriminalistai nuolat tikrino nuošalias bei apleistas sodybas, rengė pasalas, bet mažo ūgio bei smulkaus sudėjimo A. Valkauskui pavykdavo <u>likti laisvėje</u>. Baltrušių kaimo žmonės apie vaikiną bei jo motinos daugiavaikę šeimą nepasakė nė vieno gero žodžio. <t.></i></p>	<p><i>nelaisvėje</i></p> <p><i>+ (lieka nelaisvėje)</i></p> <p><i><...> kiti įkaitai, tarp kurių yra ir amerikiečių misionierių pora, <u>liko nelaisvėje</u>. <t.></i></p> <p><i><...> jam ne kartą teko <u>atsidurti nelaisvėje</u> už nepilnamečių berniukų <...>. <t.></i></p> <p><i><...> pradėta statyti vadinamoji karo belaisvių stovykla, kurioje bus laikinai saugomi į <u>nelaisvę patekę</u> Talibano ar „Al Qaeda“ kovotojai. <t.></i></p> <p><i>1999 metais jis tiesiogiai prisidėjo prie trijų JAV kareivių, <u>patekusių į nelaisvę</u> Jugoslavijoje, išlaisvinimo. <t.></i></p> <p><i>Vėl nelaisvėje 1993 m., likus porai savaitių iki lapkričio 23 d. – Lietuvos kariuomenės 75-ųjų metinių, Algirdas Petrusevičius vėl suimamas. <t.></i></p>	
4	<p><i>Laisvėje praleidžiamas laikas</i></p> <p><i>Aiškiai nusakomas buvimo laisvėje terminas (penkias savaites, pusantrų metų, keletą mėnesių).</i></p> <p><i>Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje buvimo laisvėje laikas nėra aktualizuojamas, nes rūpi nepatekti į nelaisvę. Žvilgsnis orientuojamas į laiką nelaisvėje:</i></p>	<p><i>Nelaisvėje praleidžiamas laikas</i></p> <p><i>+ (penkeri metai, likusį gyvenimą, 17 metų, vienuolika mėnesių)</i></p> <p><i>Kruopščiai nusakomas laikas, tiksliai skaičiuojami net mėnesiai:</i></p> <p><i><...> Čėčėnijoje buvo paimtas įkaitu ir <u>nelaisvėje praleido</u> aštuonis mėnesius. <t.></i></p> <p><i>„Henytė“ <u>nelaisvės</u> vietoje</i></p>	22

	<p><i>Pusantrų metų po paskutinio įkalinimo <u>laisvėje praleidęs</u> alytiškis vėl kaltinamas vagystėmis. <t.></i></p> <p><i>Septynis kartus už vagystes ir plėšimus teista 36 metų šiaulietė Edita Buchcerytė <u>laisvėje praleido</u> tik penkias savaites. <t.></i></p> <p><i>Sulaikytas jis prisipažino, jog per tuos keletą <u>laisvėje praleistų</u> mėnesių įvykdęs ir vagysčių. <t.></i></p>	<p><i><u>praleido</u> tris ketvirtadalius paskirtos baudmės <...>. <t.></i></p> <p><i>Į skirtos baudmės laiką įskaičiavus kardomąjį kalinimą, keliems nuteistiesiems teks <u>praleisti nelaisvėje</u> po keletą mėnesių. <t.></i></p> <p><i><...> septynis kartus teistas ir 17 metų <u>nelaisvėje praleidęs</u> Romas Jankauskas (g. 1960 m.) <...>. <t.></i></p>	
7	<p>Veržiamasi <u>į</u> pozityvią talpyklą</p> <p>Trokštama patekti į <u>laisvę</u>, ji vertinga (veržiamasi, ištrūkstama, ryžtamasi žygiui):</p> <p><i>Į <u>laisvę</u> kubiečiai <u>veržėsi</u> autobusu <...>. <t.></i></p> <p><i>Pareigūnai nustatė, kad <u>ištrūkęs</u> į <u>laisvę</u> P. Jakimenka gyveno sąvartyne, kūreno laužą. <t.></i></p> <p><i>Prieš porą metų jis <u>ištrūko</u> į <u>laisvę</u> kartu su 36 metų klaipėdiečiu Sauliumi Normantu. <t.></i></p> <p><i>Visuotinės stagnacijos, rezignacijos ir konformizmo laikais mes <u>ryžomės</u> žygiui į <u>laisvę</u>, gerai žinodami, jog turėjome tik penkių procentų galimybę laimėti <...>. <t.></i></p>	<p>Veržiamasi <u>iš</u> negatyvios talpyklos</p> <p><i>Nelaisvė svetima erdvė, todėl iš jos norima ištrūkti, net nesvarbu, į kokią talpyklą bus patenkama, svarbu išsiveržti iš esamos nelaisvės (bėgama, išsiperkama, ištrūkstama, išsivaduojama):</i></p> <p><i>Du kartus lietuvis įkaitas bandė <u>pabėgti iš nelaisvės</u>. <t.></i></p> <p><i>Iš afrikiečių <u>nelaisvės ištrūkęs</u> „Rytas“ šiuo metu gabena žuvis iš Mauritanijos į Kamerūną, aplenkdamas Pusiaujo Gvinėjos pakrantes. <t.></i></p>	8
1	<p>Į <u>laisvę nesiveržiama</u></p> <p>Subjektas esamoje talpykloje (galima nuspėti, kad nelaisvėje) jaučiasi saugiai, komfortabiliai. Patekti į kitą talpyklą, t. y. <u>laisvę</u> nenorima, nes tai svetima erdvė:</p> <p><i>Stručiai protingi, nespardo negyvų</i></p>	–	

	<i>daiktų. Ir į laisvę nesiveržia. <t.></i>		
	–	<p><u>Pasiduoda</u> arba pakliūva į <i>nelaisvę</i></p> <p>Į talpyklą patenkama savo arba kito subjekto noru. Subjektas turi patekti į <i>nelaisvę</i>, nes kitos išeities nėra. Tai ribinė situacija:</p> <p><i>Apie 100 000 vokiečių <u>pasidavė</u> į <u>nelaisvę</u>. <t.></i></p> <p><i>Aišku, dalis žmonių, <u>pakliuvę</u> į <u>nelaisvę</u>, iškankinti kalėjimuose, tremtyje ir lageriuose, apimti nuolatinės baimės neįstengė atsispirti kagėbistams ir sutiko bendradarbiauti <...>. <t.></i></p> <p><i>Roplys <u>pakliuvo</u> į <u>nelaisvę</u> džionglių pakraštyje prie Kampung Tangajaus kaimo, esančio 160 kilometrų į pietus nuo sostinės Kvala Lumpūro. <t.></i></p> <p><i><...> Talibano atstovas atmetė galimybę, jog talibai <u>pasiduos</u> į <u>nelaisvę</u> <...>. <t.></i></p>	16
9	<p><u>Laisvėje neiškenčiama</u></p> <p>Nors lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje <i>laisvė</i> suvokiama kaip teigiama talpykla, į ją veržiamasi, tačiau ji gali kelti ir neigiamą individo reakciją. Talpykloje jaučiamasi blogai, ji riboja žmogaus valią, todėl <i>laisvė</i> tampa nelaisve ir kelia kančią:</p> <p><i>Žagintojas <u>laisvėje neiškentė</u> nė paros <t.></i></p> <p><i><u>Laisvėje jam nebuvo saugu</u>. Pernai sausio 14 dieną G. Žukauskas buvo</i></p>	<p><u>Nelaisvėje ištveriamas</u></p> <p>Subjektui buvimas talpykloje sukelia kančią, vadinasi, <i>nelaisvėje</i> būti sunku, ji yra bausmė:</p> <p><i>Už savo patėvio, motinos ir sesers nužudymą jaunuolis buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos, tačiau <u>nelaisvėje ištverė</u> tik kelerius metus. <t.></i></p>	1

	<i>suvarpytas kulku prie savo buto duru, bet išgyveno. <t.></i>		
50	<p><i>Laisvėje atlieka <u>kitus veiksmus</u></i> Subjektas veikia savo noru. Pageidaujamoje talpykloje individas jau yra, todėl gali atlikti kitus (dažniausia intelektualinio pobūdžio) veiksmus (<i>vaikšto, laukia, dirba, pritampa, kariasi, kelia grėsmę, vadovauja, taisosi, naikina įkalčius ir panašiai</i>):</p> <p><i>Iš kalėjimo išėję už įvairius nusikaltimus anksčiau ne kartą teisti Klaipėdos nusikalstamo pasaulio atstovai, <u>laisvėje</u> bandę <u>suvedinėti</u> senas <u>sąskaitas</u>, vėl ilgam atsidūrė už grotų. <t.></i></p> <p><i>Įtariamą valdininkę leista suimti tik po to, kai <u>laisvėje</u> ji ėmė <u>naikinti įkalčius</u> <...>. <t.></i></p> <p><i>Manau, kad moteris galima sulaikyti tik išskirtiniais atvejais – tada, kai <u>laisvėje</u> ji <u>kelia grėsmę</u> visuomenei. <t.></i></p>	<p><i>Nelaisvėje atlieka <u>kitus veiksmus</u></i> Subjektas privalo savo noru ar išorinių jėgų veikiamas būti nelaisvėje. Žmogus, prisitaikęs prie esamos priverstinės padėties, užsiima kita veikla:</p> <p>a) intelektine (<i>rašo, įsivaizduoja, laukia, siekia, augina</i> ir panašiai): <i>Seras Walteris Raleighas <u>nelaisvėje</u>, kol buvo nukirsdintas, dar ilgus metus <u>rašė</u> „Pasaulio istoriją“. <t.></i></p> <p><i><...> gyvenimas labai skiriasi nuo to, kokį jis <u>įsivaizdavo nelaisvėje</u> skaitydamas knygas ar žiūrėdamas televizorių. <t.></i></p> <p><i>Po šio įvykio už grotų atsidūrė ir <u>nelaisvėje laukia</u> teismo tiktai A. Markovičius. <t.></i></p> <p>b) fiziologine (<i>žūva, išsirita, išvysta pasaulį, veisiasi</i>): <i>Žalias Velnias <u>žuvo</u> rusų <u>nelaisvėje</u> 1947 m. <t.></i></p> <p><i>Aštuoni pingvinai <u>išsirito</u> <u>nelaisvėje</u>, pirmasis jų – prieš 8 metus. <t.></i></p>	34

Aptariant konceptualiąsias metaforas NELAISVĖ yra TALPYKLA reikėtų atkreipti dėmesį į vieną išskirtinį šio koncepto požymį. Rasta pavyzdžių, kai talpykloje ne tik veikiama, esama, norima patekti ar iš jos ištrūkti, bet talpykla turi savo savininką, ji yra kontroliuojama.

Ištyrus turimus vartojimo atvejus galima skirti kelias konceptualiųjų metaforų NELAISVĖ yra TALPYKLA savininkų grupes: a) **gamtos objektai** – 6 pavyzdžiai

(Išlaisvintieji studentai pasakojo, kad atsidūrę olos nelaisvėje jie neturėjo galimybės numigti <...>. <t.> Trečiadienį, atšalus orams, į ledų nelaisvę pakliuvusius paukščius pirmieji pastebėjo vietos gyventojai. <t.>); b) **asmuo ar jų grupė** – 15 (<...> tarnaudamas vokiečių kariuomenėje, pateko į rusų nelaisvę, o iš jos grįžęs įsikūrė VDR, Berlyne. <t.> Didžiojo provokatoriaus nelaisvėje Raimonda Karnackaitė <t.>); c) **psichologiniai veiksniai** – 2 (Emocijų nelaisvėje <t.>; Senų įpročių nelaisvėje <t.>); d) **intelektiniai veiksniai** – 4 (<...> dalis visuomenės vis dar yra stereotipų ir antisemitinės ideologijos nelaisvėje“.<t.> Taigi buvome ideologizuoto mokslo nelaisvėje. <t.>); e) **etiniai ir doroviniai veiksniai** – 1 („Mes visi net ir dabar esame apgavysčių, melo, aferizmo nelaisvėje. <t.>); f) **socialiniai veiksniai** – 1 (Baudžiamojo kodekso nelaisvėje <t.>); g) **politiniai veiksniai** – 4 (Dienraštis „Los Angeles Times“ pranešė, kad A. O. Abdel-Rahmanas laikomas Šiaurės aljanso pajėgų nelaisvėje. <t.>).

Jei subjektas yra talpykloje, kuri turi savininką, vadinasi, ne tik talpykla, bet ir joje esantis subjektas yra nuo savininko priklausomas. Buvimas **nelaisvėje** dažniausiai yra nemalonus, vengtinas, tačiau pasipriešinimo lygį gali lemti talpyklos savininkas, nuo kurio priklauso subjekto likimas.

Aptartuose 33 pavyzdžiuose subjektas patenka į skirtingiems savininkams priklausančias talpyklas, vadinasi, skirtingos yra ir **nelaisvės**. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje užfiksuota nuostata, kad subjektas dažniausiai patenka į asmenų grupės (čečėnų, serbų, rusų) valdomą talpyklą. Taip atsiranda *savo* ir *svetimo* principu susiklostę santykiai.

Subjektas **nelaisvėje** yra veikiamas ne tik žmogaus, bet ir gamtos. Jei žmogaus jėgai subjektas gali pasipriešinti, t. y. *ištrūkti, išsipirkti*, tai gamtos galia jam neįveikiama. Žmogus tampa bejėgis, o buvimas talpykloje neišvengiamas.

Lietuvių kalbos pasaulėvokoje talpyklą gali valdyti ir keli savininkai. Taip nutinka, kai subjektas patenka į etinių ir dorovinių veiksmių **nelaisvę**. Galima konstatuoti, kad tokio tipo **nelaisvėje** individas yra pavaldus keliems savininkams, kurie ypač akylai stebi, todėl asmuo, kaip ir iš gamtos jėgų, negali išsivaduoti. **Nelaisvė** suvokiama kaip stipri ir žmogaus jėgoms nepaklūstanti galia.

Reziumuojant konceptualiąsias metaforas NELAISVĖ yra TALPYKLA galima teigti, kad **nelaisvė** yra talpykla, į kurią patenkama arba iš kurios išeinama. Vyrauja kryptis „į“, vadinasi, į talpyklą subjektas dažniau patenka nei iš jos išeina. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje **nelaisvė** suvokiama kaip bausmė, todėl į ją įeiti arba iš jos išeiti padeda kitas asmuo, nors kartais subjektas pats savo noru *išeina, yra* ar *lieka* talpykloje. Kai subjektas veikia pats, jo pasirinkimą vis tiek lemia išorinės jėgos. **Nelaisvėje** subjektas turi

pasirinkimo teisę tada, kai jis pats talpykloje atlieka kitus aktyvius veiksmus, pavyzdžiui, *rašo, sėdi, laukia*.

Įdomu tai, kad lietuvių kalbos pasaulėvokoje į talpyklą ne tik patenkama ar iš jos išeinama, bet ji turi ir savininką, kuris lemia ne tik talpyklos bet ir joje esančio subjekto būvį.

4. 4. NELAISVĖ yra GYVA BŪTYBĖ

Nelaisvė siejama su būtybe. Toks apibūdinimas tinka ir žmogui, ir gyvūnui. Žmogų iš visų kitų gyvybės formų išskiria intelektiniai sugebėjimai. Aptariant konceptualiąją metaforą NELAISVĖ yra GYVA BŪTYBĖ svarbiausia ne atskirti žmogaus ar gyvūno savybes, bet apibrėžti, kokios ypatybės *nelaisvę* sieja su gyvomis būtybėmis.

Aptariamoje medžiagoje rasti 5 pavyzdžiai, kuriuose minima, kad subjektas *nelaisvės* bijo. Galima daryti prielaidą, kad bijoma ne tik gyvų būtybių, bet ir abstrakčių reiškinių, t. y. ligos, griaustinio, rytojaus ar sapno, tačiau darbe remtasi nuomone, kad einama nuo konkretaus prie abstraktaus⁵⁰, o ne abstraktas aiškinamas abstraktu:

Senelių namų „nelaisvės“ bijo ir kiti to paties kambario gyventojai – Bronius Paškauskas ir Petriukas Juozapaitis. <t.>

G. Civinską labiau baugino gyvenimo sąlygos kalėjime, o ne ilgi nelaisvės metai. <t.>

Manoma, jog nelaisvės baiminęsis vyriškis, išgirdęs prokuroro jam siūlomą bausmę, patyrė šoką. <t.>

Šuolis surakintomis rankomis per Alytaus policijos komisariato langą 22 metų panevėžiečio Egidijaus Kintos neišgelbėjo nuo nelaisvės. <t.>

Ašaros neapsaugojo Vilniaus notarės nuo nelaisvės <t.>

Juslėmis nepatiriamas fenomenas yra subjektui nepaklusnus, jo kontroliuoti neįmanoma. Gyva būtybė ne tik nesuvaldoma, bet ir nukreipta prieš patyrėją, jos bijoma. Vadinasi, *nelaisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje yra vertinama neigiamai, jos vengiama.

Įdomu tai, kad tokių konceptualiųjų *laisvės* metaforų nėra, todėl galima teigti, kad *laisvė* suvokiama kaip konkretesnis objektas. Tiksliai nusakoma, kad abstraktas yra sietinas su asmeniu, daiktu ar kt. Tokia priešprieša atsiranda dėl abstraktų vertinimo. *Laisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje vertinama teigiamai, todėl aiškiai nusakomas ir objektas, su kuriuo ji siejama. Atvirkščiai, t. y. neigiamai, vertinama *nelaisvė* kelia subjektui baimę,

⁵⁰ GUDAVIČIUS A. *Etnolingvistika*. Šiauliai, 2000, p. 97.

nepasitikėjimą, todėl su ja susitikti baugu. Jei subjektas bijo, vadinasi, visomis išgalėmis vengia gąsdinančio objekto. Galima kelti hipotezę, kad būtent todėl lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje susiformavo NELAISVĖS – GYVOS BŪTYBĖS samprata.

4. 5. NELAISVĖ yra ASMUO

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *nelaisvė* labai retai suvokiama kaip asmuo. Taip galima teigti, todėl kad tiriamojoje medžiagoje rasti vos 2 konceptualiosios metaforos NELAISVĖ yra ASMUO pavyzdžiai:

Katedra – lyg nelaisvės namai <t.>

„Nešvarios meilės nebūna“, „Skausmas pagimdytas nelaisvės“, „Nuodėmės vaikas“ – nenuodėmingas kūrinys... <t.>

Galima palyginti konceptualiąsias metaforas LAISVĖ yra ASMUO ir NELAISVĖ yra ASMUO. Paaikškėja, kad abu abstraktūs fenomenai atlieka fiziologinius (instinktyvius) veiksmus, t. y. *laisvė* vaikšto, *nelaisvė* gimdo. Be to, *nelaisvė* subjektą ne tik pati veikia, bet iš savęs duoda dar ir kitą subjekto valdytoją, t. y. *skausmą*, kuris sustiprina kančią. Subjektą slegia dviguba našta, nes *nelaisvė* gimdo negatyvumą. Pagimdytas objektas tik komplikuoja visą padėtį.

V. OBJEKTAS, KURIO *NELAISVĖ* YRA RIBOJAMA

Kalbant apie *laisvės* konceptą analizuota, kokių objektų *laisvė* yra ribojama. Pastebėta, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje jie suvokiami kaip individo intelektiniai veiksmai, retai objektu tampa pats žmogus.

Ištyrus konceptualiąsias *nelaisvės* metaforas paaiškėjo, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje toks reiškinys *nelaisvės* konceptui nebūdingas. Rastas tik vienas objektas, kurio *nelaisvė* gali būti ribojama:

Formaliai atkovotą valstybingumą gali papildyti faktinė gerovė, visuomenės laisvė gyventi dorai ir antivisuomenės nelaisvė prekiauti ne prekėmis. <t.>

Išanalizavus pateiktą pavyzdį, galima teigti, kad objekto, t. y. *antivisuomenės nelaisvė* padėtų užtikrinti tautos *laisvę*. Šis pavyzdys tik patvirtina filosofo J. S. Millio mintį⁵¹, kad individo *laisvės* negalima varžyti, jei ji nedaro žalos kitiems. Tačiau kai atsiranda aiški žala arba aiškus žalos pavojus ir individui, ir visuomenei, klausimas perkeliamas iš *laisvės* srities į dorovės arba teisės sritį. Saugumas bus absoliutus tik veikiant savarankiškai, kai vieno individo veiksmai nepažeidžia kitų interesų. Jei padaroma žala arba kyla žalos grėsmė kitiems, *laisvės* suvaržymą galima pateisinti. Tai būtų galima pateisinti ir visada, jeigu paaiškėtų, kad toks suvaržymas didina bendrą gerovę.

⁵¹ MILL J. S. *Apie laisvę*. Vilnius, 1995, p. 54.

VI. LAISVĖS IR NELAISVĖS VERTINIMO MODELIAI

Tiriant tekstyno medžiagą rasta pavyzdžių, kuriuose išvelgti konceptuališias metaforas sunku, tačiau šiuos pavyzdžius galima aptarti kalbant apie *laisvės* ir *nelaisvės* vertinimą. Analizuojant *laisvės* ir *nelaisvės* sampratą lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje įdomu palyginti ne tik abstraktų konceptuališias metaforas, bet ir abstrakčių fenomenų vertinimą.

Rasti 152 vertinimo atvejai, iš kurių vos 29 atspindi *laisvės* koncepto vertinimą, kiti 123 – *nelaisvės*. Turint tokių duomenų jau galima teigti, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje dažniau vertinama *nelaisvė*. Šiame darbo skyriuje bus aptariamas teigiamas ir neigiamas *laisvės* ir *nelaisvės* vertinimas, akcentuojami abstraktų vertinimo panašumai ir skirtumai.

LAISVĖ		NELAISVĖ	
TEIGIAMAS VERTINIMAS			
6	<p>Ginti <i>laisvę</i></p> <p><...> „modernistai“ <i>nekenčia krikščionybės dvasinės šviesos, nesuvokia, kad tik krikščioniškos vertybės šiame pasaulyje gali <u>apginti</u> žmogaus kilnumą ir <u>laisvę</u>. <t.></i></p>		
7	<p>Kovoti už <i>laisvę</i></p> <p>„Dž. Dudajevs <u>kovojo</u> ne tik už Čėčėnijos, bet ir už visos Europos, pasaulio <u>laisvę</u>“, – teigė neoficiali Čėčėnijos atstovė Lietuvoje Aminat Saijeva. <t.></p>		
2	<p>Žūti už <i>laisvę</i></p> <p><...> <i>Vilniuje Suomijos Prezidentė bei ją lydinti delegacija pagerbė <u>žuvusiųosius už Lietuvos <u>laisvę</u> Antakalnio kapinėse</u> <...>. <t.></i></p>		

1	<p>Rūpintis laisve</p> <p>Migracijos motyvą – <u>susirūpinimą</u> savo gyvybe ir <u>laisve</u> – nurodo migrantai iš Čėčenijos (100 proc.), Afganistano, Bangladešo, Somalio. <t.></p>		
1	<p>Ieškoti laisvės</p> <p>Elena Leontjeva: buvau <u>laisvės</u> <u>ieškanti</u>. <t.></p>		
1	<p>Aukoti laisvę</p> <p>J. P. Destradé'as dienraštyje „Le Figaro“ gana dviprasmiškai pareiškė „savo <u>laisvę paaukojęs tam, kad nepakenktų L. Jospinui</u>“. <t.></p>		
1	<p>Nesuderinama su laisve</p> <p><...> jo nuomone, „proletariato diktatūra, kurią pagal savo įstatus siekia įvesti Kompartija, <u>nesuderinama su laisve</u> ir demokratija grindžiama visuomene“. <t.></p>		
1	<p>Laisvės neatsisakoma</p> <p><...> ar būtume pasiruošę <u>atsisakyti savo laisvės ir atiduoti visą save tokiam?</u> <t.></p>		
1	<p>Svajojama apie laisvę</p> <p>Mes <u>svajojame apie tikrą laisvę</u> ir visišką nepriklausomybę Palestinos valstybėje su sostine Jeruzalėje. <t.></p>	<p>Svajojama apie nelaisvę</p> <p>Dar neišnyko <u>svajojantys apie Lietuvos nelaisvę</u>: ir tolimuose politinio planavimo štabuose, ir net pačioje Lietuvoje. <t.></p>	1
1	<p>Vertinama laisvė</p> <p>Ir dabar tik dalis visuomenės mieliau <u>vertina</u> demokratijos teikiamą <u>laisvę</u> ir galimybes, nei</p>		

	<i>tariamą saugumą, kurį okupacijos metais patirdavo mainais už paklusnumą. <t.></i>		
1	Garantuojama laisvė <i>Tiesiog aukšti valstybės pareigūnai, Seimo nariai ir ministrai šių įstatymų gali nepaisyti. Jei kėdė <u>garantuoja laisvę</u> nuo įstatymų, kokia tada prasmė juos keisti? <t.></i>		
1	Keliamos taurės už laisvę <i>Tos dienos išvakarėse Batumio viešbutyje mes <u>pakėlėme</u> mineralinio vandens <u>taures</u> už laisvą, nepriklausomą Lietuvą ir <u>už laisvę, drąsą ir pergalę.</u> <t.></i>		
1	Gerbiama laisvė <i>Nė nepastebėsite, kaip draugiškasis Vandenis, <u>gerbiantis</u> kitų <u>laisvę</u>, taps despotu. <t.></i>		
1	Trokštama laisvės <i>Tada Kremlius, tikėdamasis sustabdyti <u>laisvės troškimą</u>, padarė nemažą nuolaidą. <t.></i>		
1	Mėgstama laisvė <i>Kaip buvęs liberalas <u>mėgstu</u> <u>laisvę</u> ir veiklą be viršininkų. <t.></i>		
1	Nepiktnaudžijama laisvė <i>Jei spauda turi arba turėtų turėti laisvę kritikuoti, tai ar nėra pavojaus, kad ta <u>laisvė</u> gali <u>piktnaudžiauti</u>? Taip, tokia galimybė egzistuoja. <t.></i>		
		Nelaisvė priimtina <i>Tą rudenį žaltienė padėjo 11</i>	1

		<i>kiaušinių. Vėliau dėtys tapo didesnės – iki 35 kiaušinių. Iš to Artūras sprendė, kad žaltienė jauna, <u>nelaisvė jai priimtina.</u> <t.></i>	
MALONUMAS			
1	<i>Sovietiniais laikais J. Keliuočio butelis Antakalnyje mums, jauniems, buvo <u>laisvės oazė.</u> <t.></i>		
NEIGIAMAS VERTINIMAS ⁵²			
		Skiriama nelaisvės + matuojama laiku <i>P. Semionovui už neteisėtą šaunamojo ginklo bei šaudmenų nešiojimą, igijimą ir laikymą <u>paskirti penkeri metai nelaisvės griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje.</u> <t.></i>	45
		Nuteista nelaisvės + matuojama laiku <i>Už šį bei dar kelis nusikaltimus jis <u>nuteistas pusaštuntų metų nelaisvės.</u> <t.></i>	26
		Gresia nelaisvė + matuojama laiku <i>Nors jam <u>gresia</u> ne ilgesnė kaip <u>mėnesio nelaisvė Švedijos kalėjime, kartą jau teistam šilutiškiui ateityje gali būti sunku patekti į šią šalį.</u> <t.></i>	18

⁵² Klasifikuojant remtasi nuostata, kad abstraktą vertina pats patyrėjas, o ne visuomenės moralinės nuostatos. Nors Millio Laisvės principas išreiškia būtiną teisėto *laisvės* varžymo sąlygą ir teigia, kad toks *laisvės* varžymas yra pateisinamas. Asmens *laisvės* atėmimas vertintinas teigiamai, jei kitas asmuo ar jų grupė dėl to gali patirti būtiną *laisvę* ir visai nereikia, kad *laisvės* ir *nelaisvės* pasiskirstymas būtų teisingas. (BERLIN I. *Vienovė ir įvairovė*. Vilnius, 1995, 271 – 333.)

		Gresia nelaisve <i>Nušauto berniuko tėvui <u>gresia nelaisvė</u> <t.></i>	5
		Nelaisvės vengiama <i>Medikas <u>neišvengė nelaisvės</u> <t.></i>	2
		Nelaisvė – blogis <i>Kaip piktžolė būdamas daug lanksčiau prisitaikantis, jis įgauna tokias pusiau legalias, beveik priimtinas represinei sistemai formas,– nes juk ir <u>nelaisvė</u> yra <u>blogis</u>. <t.></i>	1
		Nelaisvė + matuojama laiku <i>Po beveik <u>dveju metų nelaisvės</u>, po ilgų sudėtingų išlaisvinimo peripetijų, kuriose lemiamas vaidmuo teko mamai <...>. <t.></i>	24

Palyginus kalbamuosius konceptus galima daryti išvadą, kad **laisvė** lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje vertinama kaip teigiamybė, o **nelaisvė** priešingai – kaip neigiamybė.

Įdomu tai, kad tik vienu atveju, kai kalbama apie svajojamą abstraktą, tarp **laisvės** ir **nelaisvės** galima dėti lygybės ženklą. Vadinasi, šių abstrakčių fenomenų subjektas siekia, tačiau reikia pabrėžti, kad **laisvės** siekia visi subjektai, o **nelaisvės** – tik tam tikra jų kategorija, kuri svajoja ne apie savo, bet apie kitų asmenų **nelaisvę**.

Aptariant juslėmis nepatiriamų fenomenų vertinimą svarbų vaidmenį atlieka tai, kad **nelaisvė** matuojama laiku. Tokio tipo pavyzdžių tiriant **laisvės** konceptą nerasta, todėl galima daryti prielaidą, kad **nelaisvė** subjektą labai slegia, kelia neigiamus jausmus. Dėl šių priežasčių skaičiuojamas laikas, kurį reikės praleisti **nelaisvėje**. Norima iš **nelaisvės** ištrūkti ir laukiama, kol tai bus galima atlikti, o į **laisvę** veržiamasi, subjektui svarbiausia ne į ją patekti, bet jau patekus mėgautis esama padėtimi. Todėl galima konstatuoti, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje abstraktų vertinimą nulėmė subjekto prioritetai.

IŠVADOS

1. Analizuojant konceptualiąsias *laisvės* ir *nelaisvės* metaforas remtasi skirtingu vartojimo atvejų kiekiu:

- 649 žodžio *laisvė* pavartojimo atvejais,
- 426 žodžio *nelaisvė* pavartojimo atvejais.

2. Išanalizavus konceptualiąsias *laisvės* metaforas paaiškėjo, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje šis abstraktas suvokiamas kaip daiktas, prekė, valiuta, talpykla, kvapas, skonis, skystis, stichinė jėga, našta, asmuo. Visais vartojimo atvejais *laisvė* yra traktuojama kaip vertingas daiktas ar dovana, kuri dažnai teikia ir malonumą.

3. *Laisvė* apibūdinama kaip realiai suvokiamas objektas, užimantis tam tikrą vietą erdvėje, tačiau ta užimama vieta įvardijama labai abstrakčiai: *laisvė baigiasi* arba yra *be ribų*. *Laisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje traktuojama kaip absoliutas, niekas negali jos riboti, ji yra vientisa ir beribė.

Kai abstraktui suteikiami daikto požymiai, jis tampa išorinių jėgų veikiamu objektu. Išorine jėga gali būti laikoma kitas asmuo. *Laisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje suvokiama kaip pasyvus daiktas, kuriuo galima manipuliuoti, jį kontroliuoti, t. y. *laisvę* galima *atimti, duoti, naudotis, turėti, palikti, riboti* ir panašiai. *Laisvę* valdo kitas asmuo, todėl nuo jo valios priklauso ir kalbančiojo *laisvė*. Be to, *laisvė* glaudžiai susijusi su tiesiogine subjekto egzistencija, tampa būtinybe. *Laisvės* siekiama, ji *iškovojama, atgaunama*.

4. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *laisvei* dažniausiai priskiriamos talpyklos ypatybės.

Subjektas eina į talpyklos vidų, bet ne iš jos išeina (aktualizuoja kryptį į vidų). Juslėmis nepatiriamas fenomenas tampa talpykla, t. y. subjektas yra talpykloje.

Į talpyklą patenkama susiklosčius tam tikroms aplinkybėms. Dauguma surinktų pavyzdžių susiję su įkalinimo trukme, todėl ir patekimas į talpyklą priklauso nuo to, ar subjektas yra (buvo, bus) paleidžiamas iš įkalinimo įstaigos.

Jei subjektas atliko bausmę ir yra paleidžiamas iš kalėjimo, vadinasi, be subjekto veikia ir daugiau žmonių, t. y. tie, kurie jį išleidžia į *laisvę*. Apibendrinant galima konstatuoti, kad subjektas, veikiamas kitų, pereina iš vienos talpyklos (*įkalinimo įstaigos, nelaisvės*) į kitą, t. y. iš uždaresnės, suvaržytos talpyklos į erdvią.

Kai subjektas savo valia veikia *laisvėje*, jis nebesirūpina, kaip galima patekti į talpyklą, o joje atlieka daugiausia intelektualinio pobūdžio veiksmus: *dirba, suburia,*

vadovauja, naikina įkalčius, taisosi, stebi, vaikšto, laukia, gyvena, suvedinėja sąskaitas, kelia grėsmę, nedaro nusikaltimų.

TALPYKOS konceptas suteikia abstrakčioms sritims aiškesnę struktūrą. Remiantis ištirtais metaforiniais pasakymais galima nustatyti pačios talpyklos pobūdį. Visų *laisvei* suteiktų požymių pagrindas yra tai, kad į ją galima patekti iš kitos talpyklos. *Laisvė* turi ribas, o į ją subjektas patenka savo noru arba veikiamas aplinkos. Lietuvių sąmonėje juslėmis nepatiriamas fenomenas vertinamas, jo siekiama, į jį veržiamasi. Tik išimtiniais atvejais, kai subjektui *laisvė* sukelia neigiamus jausmus, į ją patekti vengiama.

5. Apibendrinant objektą, kurio *laisvė* yra ribojama, galima teigti, kad objektu daugeliu rastų atvejų tampa ne pats asmuo, o jo intelektualinės galios (*saviraiška, veiksmai, pasirinkimas*), todėl ir objekto *laisvės* troškimas kyla iš žmogaus noro būti savo paties šeimininku. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje būti laisvam reiškia turėti nevaržomą galimybę atlikti norimus veiksmus ir už juos atsakyti.

6. Aprašant konceptualiąsias *laisvės* metaforas nagrinėtos ir konceptualiosios *nelaisvės* metaforos, kurios nėra pagrindinis darbo objektas, o tik atraminė medžiaga *laisvės* konceptui atskleisti, nes *laisvės* konceptas gali būti identifikuotas remiantis santykių ir skirtumų principu.

Suklasifikavus rastus *nelaisvės* pavyzdžius galima teigti, kad tokia konceptualiųjų metaforų gausa aptariamasis juslėmis nepatiriamas fenomenas nepasižymi. Jis suvokiamas kaip daiktas, valiuta, talpykla, gyva būtybė, asmuo.

Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje konceptualiosios metaforos NELAISVĖ yra DAIKTAS priešpriešinamos konceptualiosioms metaforoms LAISVĖ yra DAIKTAS. *Laisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje suvokiama kaip subjektui suteikiama dovana, kuria mėgaujamosi, praradus *laisvę* stengiamasi ją atgauti, išsikovoti. Aptarti *nelaisvės* vartojimo atvejai rodo, kad *nelaisvė* tik *skiriama* kitos išorinės jėgos, jos nesiekiami, už ją nekovojiama ir ja nesimėgaujama. Vadinasi, išryškėja konceptualiųjų metaforų opozicijos *nevertinga vs. vertinga, bausmė vs. dovana, nemalonu vs. malonu*.

7. Ištyrus kalbamąją medžiagą paaiškėjo, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *nelaisvė* dažniausiai suvokiama kaip talpykla, į kurią įeinama ir išeinama. Vyrauja kryptis „į“, vadinasi, į talpyklą subjektas dažniau patenka, nei iš jos išeiina. Lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje *nelaisvė* suvokiama kaip bausmė, todėl į ją įeiti arba iš jos išeiti padeda kitas asmuo.

Aptariant konceptualiąsias metaforas NELAISVĖ yra TALPYKLA pastebėta, kad talpykloje subjektas ne tik veikia, yra, nori į ją patekti ar iš jos ištrūkti, bet talpykla turi savo savininką, ji yra kontroliuojama. Jei subjektas yra talpykloje, kuri turi savininką,

vadinasi, ne tik talpykla, bet ir joje esantis subjektas yra nuo savininko priklausomas. Visais atvejais buvimas *nelaisvėje* subjektui yra nemalonus, vengtinas.

Kai subjektas talpykloje veikia pats, jo pasirinkimą vis tiek lemia išorinės jėgos. *Nelaisvėje* subjektas turi pasirinkimo teisę tada, kai jis pats talpykloje atlieka kitus aktyvius veiksmus, pavyzdžiui, *rašo, vadovauja, laukia*.

8. Juslėmis nepatiriamas fenomenas yra subjektui nepaklusnus, jo kontroliuoti neįmanoma. Kartais abstraktas būna nukreiptas net prieš patį patyrėją. Vadinasi, *nelaisvė* lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje yra vertinama neigiamai, jos vengiama.

9. Režiumuojant kalbamųjų juslėmis nepatiriamų fenomenų vertinimą svarbų vaidmenį atlieka tai, kad *nelaisvė* matuojama laiku. Tokio tipo pavyzdžių tiriant *laisvės* konceptą nerasta, todėl galima daryti prielaidą, kad *nelaisvė* subjektą labai slegia, kelia neigiamus jausmus, todėl skaičiuojamas laikas, kurį reikės praleisti *nelaisvėje*. Norima iš *nelaisvės* ištrūkti ir laukiama, kol tai bus galima padaryti, o į *laisvę* veržiamasi, subjektui svarbiausia ne į ją patekti, o jau patekus mėgautis esama padėtimi. Todėl galima konstatuoti, kad lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje abstraktų vertinimą nulemia subjekto prioritetai.

LITERATŪRA

Šaltiniai

<t.> – VDU Kompiuterinės lingvistikos centre sudarytas tekstynas. Prieiga per internetą: <donelaitis.vdu.lt> (žiūrėta 2004-11-21)

LKŽe – Lietuvių kalbos žodynas. Prieiga per internetą: <www.lkz.lt> (žiūrėta 2006-05-01)

Literatūra

1. BERLIN I. *Vienovė ir įvairovė*. Vilnius, 1995.
2. BŪDVYTYTĖ A. TOLEIKIENĖ R. *Akys, siela, širdis ir kitos talpyklos*. Prieiga per internetą: <www. Eniro.lt/internetas/rerultatai?q=LEKSEMA&num=20 - 28k> (žiūrėta 2006-05-17)
3. GUDAVIČIUS A. *Etnolingvistika*. Šiauliai, 2000.
4. GUDAVIČIUS A. Kalbos tautiškumas. In Gimtoji kalba, 1992, nr. 6.
5. GUDAVIČIUS A. Žodžio reikšmės definicijos tautinis aspektas. In Leksikografijos ir leksikologijos problemos, Vilnius, 2003
6. JOHNSON M. *The Body in the Mind. The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago, London 1987, XIX.
7. KÖVECSSES Z. *Metaphor and Emotion. Language, Culture and Body in Human Feeling*. Cambridge, 2000.
8. KUZMICKAS B. *Kategorinis imperatyvas I. Kanto etikoje*. In Problemos. Vilnius, 1975, nr.2(14).
9. LAKOFF G., JOHNSON M. *Metaphors we live by*. Chicago, London, 1980.
10. LOCKE J. *Esė apie žmogaus intelektą*. Vilnius, 2000.
11. MACIJAUSKAITĖ I. *Dvi antonimų poros: mirtis-gimimas, mirtis-gyvenimas*. In Darbai ir dienos, 2000, nr. 24.
12. MARCINKEVIČIENĖ R. *Atminties labirintuose*. In Darbai ir dienos, 1999, t. 10(19).
13. MARCINKEVIČIENĖ R. *Kognityvinė metafora – kalbos universalumo ir unikalumo metas*. In Tautos vaizdas kalboje: Mokslinės konferencijos medžiaga, Šiauliai, 1994.

14. MARCINKEVIČIENĖ R. *Metafora nemetafora*. In Naujasis židinys, 1994, nr.4.
15. MIKULSKAS R. *Kognityvinė lingvistika ir leksikografijos problemos*. Prieiga per internetą: <<http://www.lki.lt>> (žiūrėta 2006-02-19).
16. MILL J. S. *Apie laisvę*. Vilnius, 1995.
17. MOSTAUSKIS S. *Kierkegaardas: stovėseną niekio akivaizdoje*. Prieiga per internetą: <[www.stasysart.com/LT/Tekstai/Kierkegaardas %20 -%niekio %20 akivaizdoje.doc](http://www.stasysart.com/LT/Tekstai/Kierkegaardas%20-%niekio%20akivaizdoje.doc)> (žiūrėta 2006-01-28)
18. MUNJĖ E. *Personalizmas*. Vilnius, 1996.
19. PAPAURĖLYTĖ-KLOVIENĖ S. *Konceptualiosios liūdesio metaforos lietuvių ir rusų kalbose*. In *Linguistica Lettica*, 2003, nr. 11.
20. PAPAURĖLYTĖ-KLOVIENĖ S. *Liūdesio konceptas lietuvių ir rusų kalbose*. Daktaro disertacija. Vilniaus universitetas, Vilnius 2004.
21. PAPAURĖLYTĖ-KLOVIENĖ S. *Liūdesio konceptualizavimas lietuvių kalboje*. In *Kalbotyra*, 2002, t. 51(1).
22. PEŠKAITIS A. *Asmuo ir laisvė*. Prieiga per internetą: <www.ofm.lt/ppa/a_peskaicio_tezes.doc> (žiūrėta 2006-04-15)
23. SAVATER F. *Gyvenimo klausimai*. Vilnius, 2002.
24. SCHELLING F. W. J. *Žmogaus laisvės filosofija*. Vilnius, 1995.
25. SEZEMANAS V. *Raštai*. Vilnius, 1997.
26. TOLEIKIENĖ R. *Eine kognitiv orientierte Betrachtung von Abstrakta (metaphorische Wortverbindungen mit Seele und siela)*. In *Kalbotyra*, 2002, t. 52(3).
27. VAIČENONIENĖ J. *The Conduit Metaphor in English and Lithuanian*. In *Darbai ir dienos*, 2000, t. 24.
28. XIAOHU F. *Konzeptuelle Metaphern als textkohärenzstiftendes Instrument*. Prieiga per internetą: <<http://kgg.german.or.kr/kr/kzg/kzgtxt/72-10.doc>> (žiūrėta 2006-02-15)
29. ZABIELAITĖ D. *Filosofinės žiūrėjimo prasmės*. In *Darbai ir dienos*, 1999, nr. 10(19)
30. БАБУШКИН А. П. *Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка*. Воронеж, 1996.
31. БОЛДЫРЕВ Н. Н. *Когнитивная семантика*. Тамбов, 2000.
32. ГОЛОВАНОВСКАЯ М. К. *Французский менталитет с точки зрения носителя русского языка*. Москва, 1997.

33. ГУДАВИЧЮС А. *Когнитивизм и сопоставительная семасиология*. In Проблемы зіставної семантики (5).
34. ДЕМЪЯНКОВ В. З. *Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода*. In Вопросы языкознания. 1994 (4).
35. КАРАСИК В. И. *Этноспецифические концепты*. In Иная ментальность. Москва, 2005.
36. *Краткий словарь когнитивных терминов*. Москва, 1996.
37. КУБРЯКОВА Е. С. *Семантика в когнитивной лингвистике*. In Известия АН. Серия литературы и языка, 1999, т. 58, но. 5 – 6.
38. *Лингвистическая и экстралингвистическая семантика*. Москва, 1992.
39. МАСЛОВА В. А. *Введение в когнитивную лингвистику*. Москва, 2006.
40. МАСЛОВА В. А. *Лингвокультурология*. Москва, 2001.
41. ПОПОВА З. Д., СТЕРНИН И. А. *Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях*. Воронеж, 1999.
42. ЧЕРНЕЙКО Л. О., ДОЛИНСКИЙ В. А. *Имя судьба как объект концептуального и ассоциативного анализа*. In Филология. Москва, 1996, но. 6.

SUMMARY

The present paper investigates the perception of empirically imperceptible phenomenon, which is called FREEDOM. Relying on the use of words FREEDOM and CAPTIVITY in the republic press, we made an attempt to establish, as Lithuanians understand and in the language express by sensory organs inaccessible abstracts.

We pay primary attention to the description of the concept of FREEDOM. The concept of CAPTIVITY is not the theme of this investigation; it is investigated as supporting material for the base of the concept of FREEDOM.

Material for investigating of conceptualization of abstract is undertaken from the column of the republic press of the collector of texts (donelaitis.vdu.lt). Discussing the concept of FREEDOM, support is done not to entire paradigm of FREEDOM, but only to the invariant of a number of synonyms – FREEDOM. We are guided by this opinion on the fact that this lexeme automatically covers entire semantic field of FREEDOM, i.e. in the value of the abstract being investigated is accomodated the value of all synonyms of FREEDOM (will, independence, sovereignty).

FREEDOM in the Lithuanian language is understood by such conceptual metaphors as FREEDOM – THING, FREEDOM – GOODS, FREEDOM – CURRENCY, FREEDOM – ACCOMODATION, FREEDOM – SMELL, FREEDOM – TASTE, FREEDOM – LIQUID, FREEDOM – BURDEN, FREEDOM – PERSONALITY.

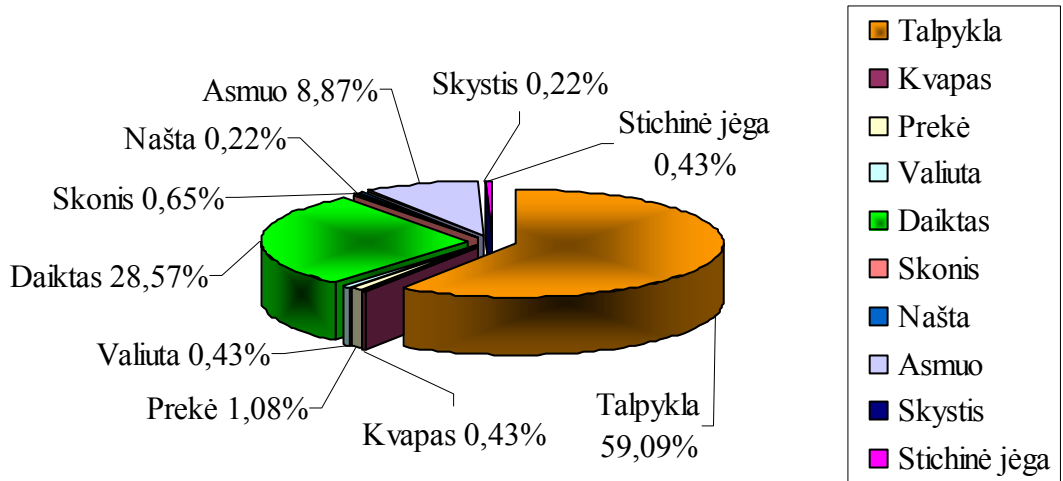
Most frequently it is characterized as ACCOMODATION, in which one is located not of his own free will.

The subject is influenced with other external forces. FREEDOM is conceptualized as valuable space, into which the subject desires to fall and in which perceives satisfaction.

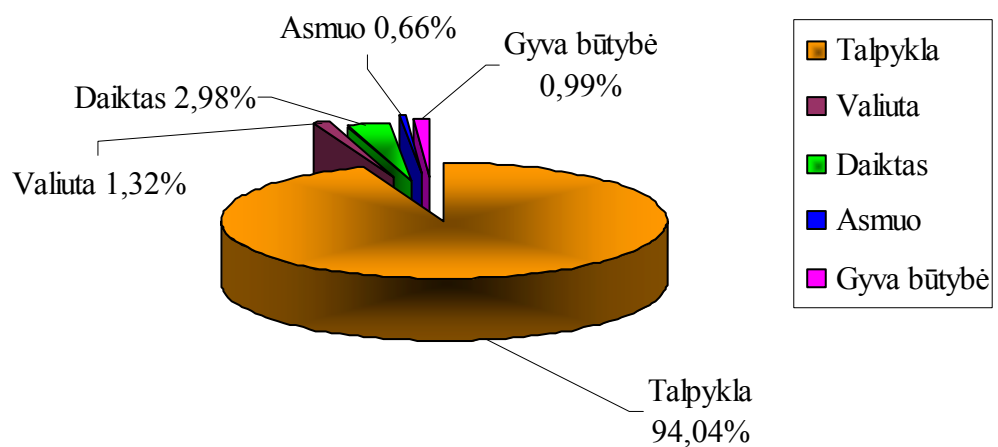
PRIEDAI

1 PRIEDAS

Konceptualiųjų *laisvės* metaforų lygmuo



Konceptualiųjų *nelaisvės* metaforų lygmuo



2 PRIEDAS

Konceptualiųjų *laisvės* metaforų pavyzdžiai

Daiktas

<...> numatoma laisvės atėmimo bausmė iki dvejų metų arba pataisos darbai tam pačiam laikotarpiui <...>. <t.>

Absoliuti: <...> čia atvyksta ne tik pasigėrėti Rembranto ir V. van Gogo drobėmis ar paplaukioti garsiaisiais Amsterdamo kanalais, bet ir pasimėgauti absoliučia laisve – parūkyti „žolės“ be jokių apribojimų, kad ir centriniame miesto parke, aplinkui vaikštinėjant garbiems miestelėnams bei zujant turistams. <t.>

Atgauti: <...> ir Rašytojų sąjungos pastangomis atgavau laisvę ir grįžau namo. <t.>

Atgauta laisvė mūsų nesugadino, o tik atskleidė, kokia iš tikrųjų tapo mūsų tauta ir visuomenė per tuos ilgus okupacijos dešimtmečius. <t.>

Atgavęs laisvę palestiniečių lyderis aktyviai demonstravo savo ryžtą ir nenuolankumą Izraeliui. <t.>

Bosnijos serbas atgavo laisvę. Tuo tarpu Hagoje veikiantis JT karo nusikaltimų tribunolas ketvirtadienį išlaisvino <...>. <t.>

Laikas už grotų – savo laisvei atgauti. <t.>

Laikas už grotų turėtų būti ne praleidžiamas veltui, o panaudotas nuteistojo žmogiškai laisvei atgauti <...>. <t.>

Praėjus geroms dviem savaitėms po to, kai „Lazeris“ atgavo laisvę, šios tarnybos viršininkas informavo ambasadą, kad Ispanijos vyriausybė rengiasi svarstyti klausimą <...>. <t.>

Sekmadienį po ilgos ir kruvinos kovos su Indonezijos okupacija atgavęs laisvę Rytų Timoras tapo naujausia nepriklausoma valstybe pasaulyje. <t.>

Atimti: <...> baudžiama laisvės atėmimu nuo dvejų iki šešerių metų <...> <t.>

<...> bet vėliau jų veika buvo perkvalifikuota į neteisėtą laisvės atėmimą bei savavaldžiavimą. <t.>

<...> buvo atimta laisvė už teroro akcijas prieš žydus. <t.>

<...> D. Smithui skirta laisvės atėmimo bausmė turėtų priversti kitus virusų kūrėjus susimąstyti. <t.>

<...> dėl ligos atleido R. Rušinską nuo laisvės atėmimo bausmės. <t.>

<...> gresia iki šešių mėnesių laisvės atėmimo bei tūkstančio dolerių bauda. <t.>

<...> iš jo dešimčiai metų buvo atimta laisvė už tai, kad jis prisidėjo prie atominio ginklo paslapčių perdavimo sovietams. <t.>

<...> jam būtų garantuotas saugumas ir atidėtas laisvės atėmimo nuosprendžio vykdymas. <t.>

<...> nuteisė 3 metams laisvės atėmimo. <t.>

<...> nuteisė dvejiems metams laisvės atėmimo, o bausmės vykdymą atidėjo vieneriems metams. <t.>

<...> nuteistas 2 metų laisvės atėmimo bausme. <t.>

<...> P. Marcinka atleistas nuo lygtinės vienu metų laisvės atėmimo bausmės. <t.>

<...> prašymą lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo bausmės ten kalinti parlamentarą Audrių Butkevičių. <t.>

<...> teismo sprendimo laukiantys arba laisvės atėmimu jau nuteisti ir įkalinti piliečiai maitinami pagal beveik dešimties metų taisykles. <t.>

<...> už narkotikų gabenimą gresia nuo 10 iki 20 metų laisvės atėmimo bausmė. <t.>

<...> už pederastiją numatoma penkerių metų laisvės atėmimo bausmė. <t.>

<...> V. Gembutui pasiūlė atimti laisvę iki gyvos galvos. <t.>

Alytiškiui buvo skirta dvejų metų laisvės atėmimo bausmė <...>. <t.>

D. Gembutui teismas, subendrinęs bausmes, skyrė 3 metus ir 6 mėnesius laisvės atėmimo. <t.>

D. Smithui grėsė iki penkerių metų laisvės atėmimo bausmė <...>. <t.>

Danylai ir V. Polikauskui gresia laisvės atėmimas iki 4 metų arba pinigine bauda su dirbti gydytojo darbą teisės atėmimu arba be atėmimo <...>. <t.>

Dvasininkas buvo nuteistas puse metų laisvės atėmimo. <t.>

Į policiją kreipėsis vieno iš devintokų tėvas įsitikinęs, kad jo sūnui neteisėtai buvo atimta laisvė. <t.>

Jam buvo skirta 5 metų laisvės atėmimo bausmė <...>. <t.>

Jam gresia laisvės atėmimas iki penkerių metų. <t.>

Jam skirta 46 mėnesių laisvės atėmimo bausmė yra griežčiausia bausmė <...>. <t.>

Kadangi A. Petronis atlygino daugiau nei pusę žalos, jam nebuvo atimta laisvė. <t.>

Kompensacijos už laiką laisvės atėmimo vietose, taip pat turto vertės atlyginimų sumos, apskaičiuotos buvusiems politiniams kaliniams <...>. <t.>

Laisvę atėmė pusei metų <...>. <t.>

Laisvės atėmimo baudmė už tai nebuvo paskirta. <t.>

Mažesnę laisvės atėmimo baudmė buvo skirta E. Kurgonui <...>. <t.>

Paauglį sūnų girdžiusiam palangiškiui gresia laisvės atėmimas. <t.>

Savo pavaldinius reketavusiam direktoriui gresia laisvės atėmimas nuo dvejų iki penkerių metų ir bauda. <t.>

Šioje baudžiamojoje byloje Ilona pripažinta nukentėjusiaja, nes jai neteisėtai buvo atimta laisvė.

Šis BK straipsnis numato laisvės atėmimą iki 5 metų arba baudą. <t.>

Tai pirmas atvejis Lietuvoje, kai už kompiuterių programų autorių teisių pažeidimus atimama laisvė. <t.>

Už oficialių užsienio valstybės simbolių išniekinimą numatytas laisvės atėmimas iki dvejų metų arba bauda. <t.>

Už šį nusikaltimą jai gali būti skirta laisvės atėmimo baudmė iki penkerių metų. <t.>

Už šį nusikaltimą skiriama laisvės atėmimo baudmė iki vienu metų <...> <t.>

Už šiuos nusikaltimus jam gresia laisvės atėmimo baudmė nuo 10 iki 15 metų ir bauda. <t.>

Už tai įstatymas numato laisvės atėmimą iki 5 metų. <t.>

Vadinasi, laisvės atėmimo baudmę reikės prisiminti sulaukus pensinio amžiaus. <t.>

Vadovaujantis naujaja asmenu, laikomų kardomojo įkalinimo ir laisvės atėmimo įstaigose, maitinimo tvarka <...>. <t.>

Vedėjai ir vyriausiajai finansininkei skirti laisvės atėmimo baudmę penkeriems metams <...>. <t.>

Atstatyti: <...> tuo sudarė prielaidas Lietuvos Laisvei ir Nepriklausomybei atstatyti. <t.>

Baigiasi: Kai akli intelektualai skelbia laisvę be ribų, netikėkime jais. Nes tokia laisvė baigiasi negyvu žmogumi. <t.>

Didelė: Lig šiol žiniasklaidos „per didelę“ laisvę dažniausiai piktinosi valdžios atstovai. <t.>

Tai ypač tikėtina tokiomis sąlygomis, kai savivaldos ar kitos vietinės institucijos disponuoja didelę laisvę priimti sprendimus (pavyzdžiui, neleisti įsigyti žemės ar įvesti tam papildomus reikalavimus) savo nuožiūra. <t.>

Duoti: Savivaldai arba reikia skirti tiek pinigų, kiek priklauso, arba duoti laisvę. <t.>

Džiaugtis: „Negaliu atsidžiaugti savo laisve“... Su išeivijos literatais Vitalija ir Kęstučiu Kebliais kalbasi Nijolė Blaževičiūtė. <t.>

<...> iš Kauno miesto Dainavos policijos komisariato pirmadienį po pietų pabėgo plėšimu įtariamasis kaunietis, bet laisve džiaugėsi neilgai – po 8 valandų jis buvo sulaikytas. <t.>

<...> kiti, ta laisve ir šventine nuotaika besidžiaugdami, leido sau neišgirsti kelių netikslių ar nelabai išraiškingų orkestro gaidų. <t.>

Apie 14.30 val. jis jau buvo laisvas kaip paukštis. Iš pradžių laisve džiaugėsi, vaikščiodamas po Geležinkelio stoties turgavietę. Po to užsuko į Šiaulių gatvėje esančią „Pašiūrę“ išgerti alaus. <t.>

Bažnyčioje klebonas pasakė labai pamokantį, prasmingą pamokslą, kad reikia džiaugtis laisve, ją branginti, o tautos garbingą praeitį minėti su derama pagarba. <t.>

Daugelis prie PVM bylų dirbusių tardytojų, švelniai tariant, stebisi, kad pagrindinis įtariamasis PVM mokesčio grobstymo byloje šiuo metu džiaugiasi laisve. <t.>

Džiaugiasi laisve <t.>

Jūs džiaugiatės savo laisve jau dešimt metų, aš jums pavydžiu, nes aš pats tuo negaliu džiaugtis. <t.>

Kalbėdamas puikia ukrainiečių kalba popiežius paragino tikinčiuosius džiaugtis pokomunistine laisve, bet drauge kovoti su išplitusia korupcija. <t.>

Kalinys laisve pasidžiaugė pusantrą paros. Šeštadienį vakare Vilkaviškio pakraštyje policijos ekipažas pastebėjo L. Burauską. <t.>

Kažin ar ilgai Ž. Loveika besidžiaugs laisve. Policija jau turi operatyvinių duomenų, kur slapstosi nusikaltėlis, tačiau kol kas jo sulaikyti nesiryžta. <t.>

Kiek daugiau nei metus laisve pasidžiaugęs verslininkas Jonas Urka gali vėl patekti už grotų. <t.>

Laisve džiaugėsi neilgai <t.>

M. Senkus laisve gali džiaugtis su sąlyga, kad nepažeis namų arešto sąlygų ir elgsis pagal įstatymus. <t.>

Nikolajus Vorobjovas trumpai džiaugėsi laisve. Sekmadienį šis kaunietis neaiškiais aplinkybėmis iškrito pro langą ir mirė nuo patirtų sužalojimų. <t.>

Pernai D. Mieliūnas iš įkalinimo įstaigos buvo paleistas. Pasidžiaugęs laisve, jis nenurimo. Susidėjęs su trimis kriminaliniais elementais plėšikavo Vilniuje. <t.>

Šeduvos (Radviliškio r.) gyventojas 26 metų Sigitas Valantinas laisve džiaugėsi tik pusdienį. Praėjusį trečiadienį po pietų iš Pravieniškių sustiprintojo režimo kolonijos, kur kalėjo už išžaginimą <...>. <t.>

Tačiau laisve lietuviai neilgai džiaugėsi. 1939 m. rugpjūčio 23 d. Sovietų Sąjunga ir nacistinė Vokietija pasirašė paktą, kuriame Lietuva buvo priskirta sovietų <...>. <t.>

Tačiau policininkai laisve nesidžiaugiančiam buvusiam kaliniui paaiškino, kad neturi priežasčių jį uždaryti net į areštinę. <t.>

Taigi laisve bėgliams teks džiaugtis neilgai. <t.>

Kovoti: „Laisvei iškovoti reikia galybės žmonių, tačiau, kai ji iškovota, patikimiausia su daugeliu nesidalijant ją sau pasilaikyti“... <t.>

Jie smerkė ir Rusijos vykdomą politiką Čėčėnijoje, ragino nubausti genocido vykdytojus, padėti čėčėnams išsikovoti laisvę. <t.>

Pastaruoju metu K. Kapleris gyveno Vilniuje, džiaugėsi iškovota Lietuvos laisve, domėjosi kariuomenės gyvenimu. <t.>

Todėl diplomatija ir krauju atsikovota laisvė turėjo aukso vertę. <t.>

Mėgautis: „Sodros“ veikėjas jau mėgaujasi laisve <t.>

<...> Žadžiūnų (Šiaulių r.) kaime gyvenančių Bronislavos Laimos ir Vlado Laugalių sūnus 28 metų Kęstutis Laugalis nutarė dar pasimėgauti laisve <t.>

Daugiau kaip ketverius metus laisve mėgavėsis iš kolonijos pabėgęs plungiškis dabar daugiau nei 5 metams turės grįžti į įkalinimo įstaigą. <t.>

Iš tarnybos Lazdijų pasienio policijos rinktinei priklausančios Pazapsių užkardos pasprukę trys privalomosios pradinės karo tarnybos kariai laisve mėgavosi neilgai. <t.>

Jau treči metai A. Stašaitis mėgaujasi laisve, bet apgautiems (kad ir sveikuoliams) skolų sugrąžinti net nesirengia. <t.>

Ką gi, tegul jie, nesutramdomi ir nebepavejami, mėgaujasi laisve. Kaži ar jiems pavyks atkudenti tautos savimonės, sveikos nuovokos likučius. <t.>

Kvaišalų gaminiu kaltinami trys kauniečiai, kuriuos skandalingai išlaisvino Kauno apygardos teismas, neilgai mėgavosi laisve. <t.>

Maskvoje aš turiu vairuotoją, automobilį, tačiau jį greitai paleidžiu ir sėdu į sukežusį „žiguliuką“, tačiau mėgaujuosi laisve, galiu būti toks, koks noriu. <t.>

Mėgavosi laisve <t.>

Pavojingi ligoniai, pasprukę iš Rokiškio psichiatrijos ligoninės specialiojo režimo skyriaus, laisve mėgavosi neilgai. <t.>

Tikisi, kad pastarąjį pusmetį klajones pamėgęs sūnus mėgaujasi taip trokštama laisve, o ne papuolė į rimtą bėdą. <t.>

Traukinio plėšikai laisve ir pinigais mėgavosi neilgai – netrukus jie pateko į policijos rankas. <t.>

Žudikai mėgaujasi laisve <t.>

Naudotis: <...> nuo kurių elgesio auklėjant vaikus priklauso ateities visuomenės vertybių sistema ir gebėjimas naudotis laisve. <t.>

<...> veržlumo pavyzdį komandos draugams rodė Kęstutis Marčiulionis (po jo taiklaus metimo pirmauta 29:26), betgi prabangia laisve prie "Žalgirio" krepšio toliau sėkmingai naudojosi E. Betsas. <t.>

Dabar signataras džiaugiasi ir naudojasi savo laisve – gali mąstyti nevaržomas jokių politinių saitų ar išipareigojimų. <t.>

Ir kiek bekaltų oratoriai žmonėms į galvas – pagaliau esate laisvi, protingai naudokitės laisve, vis dar sunku tuo patikėti, sunku tapti pačiam sau šeimininku. <t.>

Jis prieštarauja ne tik tarptautinių organizacijų principinėms nuostatomis sudaryti galimybę teisininkams veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas, bet ir Konstitucijai. <t.>

Kaip bus – pamatysim. Juk patikrino, ar nenumirė iš bado dirbantys pensininkai, dabar patikrins, kaip laisve naudosis darbdavys. <t.>

Kalinys pasinaudojo laisve? <t.>

Klesti universitetai ir aukštosios mokyklos, naudodamiesi laisve, kokios jie niekad neturėjo ir nebeturės ateityje. <t.>

Konferencijos tikslas – supažindinti jaunimą su pavojais, atsirandančiais, kai nemokama naudotis laisve, taip pat ugdyti jo atsparumą alkoholiui ir kitiems narkotikams. <t.>

Krikščioniškoji laisvės samprata ipareigoja laisve naudotis atsakingai. Todėl mūsų sprendimuose apie laisvę visuomet privalo būti moralinis matmuo. <t.>

Mūsų teisingumo samprata reiškia, kad kiekvienam asmeniui ir kiekvienai bendrijai turi būti garantuotos būtinos sąlygos naudotis laisve, o harmoningi santykiai visuomenėje – remtis bendrosios gerovės siekiu. <t.>

Šie vadinamieji „nacionalliberalai“, nors ir skelbiasi, kad yra už laisvos rinkos ekonomiką, bet abejoja, ar visi piliečiai gali vienodai naudotis laisve. <t.>

Todėl atrodo, kad ne itin originaliai idėjai, filmui apie mus, nemokančius naudotis laisve, buvo suteiktas pernelyg pasklidęs fonas. <t.>

Palikti: <...> todėl menininkams palikta laisvė koncepcijos ribose „džiazuoti“ adekvačiai jų dvasinei būsenai, intelektui <...>. <t.>

Psichikos sveikatos reforma ir tuo gera, kad palieka laisvę veikti psichikos sveikatos priežiūra besirūpinantiems specialistams, jų nevaržo bendri sveikatos priežiūros organizavimo sunkumai. <t.>

Prarasti: <...> buvo apkaltintas sovietinės tėvynės išdavimu ir be jokio teismo dešimčiai metų prarado laisvę. <t.>

54 metų Vladas Pašninas, kolonijoje dirbęs nuo 1986-ųjų, šešeriems metams prarado laisvę. <t.>

Kitose šalyse už tokius darbelius bankininkai praranda ne tik licencijas, bet ir laisvę. <t.>

Paauglį sužalojęs benamis prarado laisvę <t.>

Prarado laisvę ir teises. <t.>

Už tyčinę žmogžudystę sunkinančiomis aplinkybėmis 19-metis kėdainietis Linas Puniškis laisvę prarado trylikai metų. <t.>

Riba: Tačiau Rusija pasisavino teisę kontroliuoti šios laisvės ribas. <t.>

Taip laisvei ir žmogiškumui kertamas smūgis po smūgio. Laisvė be ribų – ne laisvam lietuviui. Vien pinigų valdžia, vien aistrų valdžia – Lietuvos prapultis. <t.>

Riboti: „Užupyje šunims neribojama laisvė. Čia šuo turi teisę būti šunimi. <t.>

Laisvė apribota po šūvių. Prieš pat Kalėdas, gruodžio 22-ąją, teismas pusmečiui skyrė laisvės apribojimus gaujos lyderiu laikomam K. Liukaičiui <...>. <t.>

Paaiškinau, kad jo laisvė judėti nėra apribota. Bauda kol kas nesumokėta <...>. <t.>

Su organizuotomis gaujomis susijusiems penkiems asmenims laisvė apribota gruodžio mėnesį, prieš pat Kalėdas. <t.>

Siekti: Vertelkai laisvė nepasiekiamą <...>. <t.>

Skatinti: Tvirtindami, kad tokia laisvė skatina vienišų motinų gausėjimą <...>. <t.>

Teikti: Šia švente buvo paminėtas ir 500 metų jubiliejus, kai čigonams buvo suteikta laisvė nevaržomai klajoti po Lietuvą. <t.>

<...> teroristai pailsi po išpuoliu, mėgaudamiesi asmens duomenų apsaugos įstatymo suteikta laisve ir griežtai saugoma bankų paslaptimi, trukdančia saugumo tarnyboms jais pasidomėti iš arčiau. <t.>

Turėti: <...> „Visi pasaulio žmonės, taip pat ir Kinijos žmonės, turėtų turėti laisvę pasirinkti, kaip gyventi, kaip garbinti Dievą ir kaip dirbti“. <t.>

Varžyti: „Tulpinis“ taip pat neprašė jokių garantijų, kad pasidavus bent iki nuosprendžio jam nebus suvaržyta laisvė. <t.>

Versti: Melą jie sugebėjo paversti „tiesa“, vergiją – „laisvę“, okupaciją – „įstojimu“, patriotą – siaurų pažiūrų žmogum, dora tapo LDDP korupcija. <t.>

Visiška: Jei vis tik vaikams suteikiama visiška laisvė naudotis internetu, tuomet galima susitarti su „Lietuvos telekomu“, kad iš telefono linijos, kuri prijungta prie kompiuterio, būtų blokuojami skambučiai. <t.>

Žvelgti: Žmogutis tom pačiom vaikiškom mašliom akim žvelgia pro tris mūsų vėliavos spalvas – į laisvę, į ateitį. <t.>

Talpykla

Atsidurti: <...> iki gyvos galvos bausmę gavę maždaug 340 valstijos gyventojų pagaliau atsidurs laisvėje, nes federalinis teismas atmetė tokią bausmę <...>. <t.>

1935 metais Lietuva ir TSRS pasikeičia politiniais kaliniais, ir M. Chodosaitė atsidūrė laisvėje Maskvoje, o vėliau ir A. Sniečkaus vedybiniame glėbyje. <t.>

Dėl įkalčių ir liudytojų stokos netrukus laisvėje gali atsidurti ne vienus metus miestelio gyventojus terorizavę vietiniai jaunuoliai. <t.>

Mes taip pat svajojome apie nepriklausomybę, kol neatsidūrėme laisvėje. <t.>

Neatsitiktinai šią savaitę garsiau prabilta, kad nusikaltėliai nepakaltinamųjų statusą gali igyti, o po kurio laiko ir laisvėje atsidurti ne be didelių pinigų pagalbos. <t.>

Tačiau jei prokuratūra iš tiesų apskųs teisėjo A. Dirvono sprendimą, o jis bus atmestas, H. Doktoras laisvėje gali atsidurti vėliau. <t.>

Atverti: Bet kaltinimų neigimas sūnui neatvėrė durų į laisvę. <t.>

Burti: Manoma, kad jis pabėgo pritaikęs durų raktą. Laisvėje R. Zamolskis subūrė likimo draugų gaują ir vėl ėmėsi kruvinių nusikaltimų. <t.>

Būti: „Ar vis dar pavyksta sulaikytiesiems susikalbėti su laisvėje esančiais nuo buvusio kinoteatro pusės?“ – „Pavyksta. <t.>

„Jei Leonas ir praleis penkerius metus nelaisvėje, panašūs nusikaltimai nesiliaus, nes tikrasis nusikaltėlis yra laisvėje“. <t.>

„Kaliniai galėjo užsikrėsti nuo laisvėje esančių žmonių, ateinančių į pasimatymus su nuteistaisiais“, – B. Adamonienė. <t.>

„Tam tikra problema yra dėl vištų – jos neturi gyventi garduose. Vištos turi būti laisvėje“, – Europos Sąjungos direktivas vakar ministrams priminė vyriausiasis derybininkas su ES Petras Auštrevičius. <t.>

<....> jam galėjo skambinti kaltinamojo aplinkos žmonės arba laisvėje esančios jo žmonos pasamdyti asmenys. <t.>

<...> Didžiojoje Britanijoje gimęs islamo ekstremistas šeichas Omaras Saeedas tebėra laisvėje. <t.>

<...> jie praras galimybę būti laikinai paleisti už užstatą. Laisvėje tebėra maždaug 20 įtariamųjų karo nusikaltėlių, kurių 16 yra Bosnijos serbai <...>. <t.>

<...> kaltinimai pareikšti kartu su S. Miloševićumi, laisvėje dar yra tik dabartinis Serbijos prezidentas Milanas Milutinovičius. Buvęs Serbijos vidaus reikalų ministras Vljako Stojiljkovičius balandį nusižudė. <t.>

<...> penki ministro nužudymu įtariamieji asmenys, dar du įtariamieji tebėra laisvėje, o kiti trys – paspruko į Saudo Arabiją. <t.>

<...> pranešimuose sakoma, kad asmuo, įvykdęs sprogdinimą „McDonalds“ restorane, esančiame gausiai turistų lankomame mieste, greičiausiai tebėra laisvėje. <t.>

<...> teismas pabrėžė turįs pagrindo manyti, kad kaltinamasis padarė jam inkriminuotus nusikaltimus, o būdamas laisvėje galėtų trukdyti tyrimui, bėgti arba slapstytis. <t.>

<...> teismas palaikė Generalinės prokuratūros motyvus, jog būdamas laisvėje kaltinamasis gali bandyti bėgti, slapstytis, trukdyti tyrimui ir daryti naujus nusikaltimus. <t.>

11 fanatikų yra laisvėje? <t.>

19 savižudžių žuvo per atakas, dar vienuolika – pasak FTB šaltinių, turėjusių pagrobti dar du lėktuvus – greičiausiai iki šiol yra laisvėje. <t.>

Ar jam esant laisvėje nebuvo susidūrimų su buvusią žmoną bei jos sugyventiniu V. Banikoniu, oficialių žinių nėra. <t.>

Britų žurnalistė – laisvėje <t.>

D. Lavrinovičius nesigailėjo, kad sėdo vėliau už brolių, kadangi būdamas laisvėje jis galėjo padėti Kšyštofui siųsdamas jam į Pravieniškes maisto: „Kai brolis išeis, tada jis man padės, maisto atsiųs“. <t.>

D. Skačkauskas yra laisvėje. Jį ir jo artimuosius saugo „Aras“. <t.>

Dabartiniai A. Stonio užtarėjai mano, jog šis, būdamas laisvėje, skolas grąžins greičiau. <t.>

Dainius Skačkauskas įduoda ir tuos, kurie dar yra laisvėje, ar apsiriboja mažesniu ratu. <t.>

Dar keturi yra laisvėje, jiems taikomas namų areštas arba pasižadėjimas neišvykti.

Dėl kyšio apkaltintas valdininkas – laisvėje <t.>

Gaujos nariai – laisvėje <t.>

G. Žukauskui teismas skyrė 5 su puse metų nelaisvės, tačiau 1999-ųjų pabaigoje jis jau buvo laisvėje. <t.>

H. Daktaras sakė, kad tuo metu, kai jis buvo laisvėje, R. Daškevičius sėdėjo už grotų <...>. <t.>

Iki šiol laisvėje yra dar vienas žudikas, turintis psichikos sutrikimų. <t.>

Išgavę „Labas“ kortelių kodus laisvėje esantys sukčiai juos vėliau perparduoda ir taip užsidirba. <t.>

Išsibarsčiusios „Al Qaeda“ kuopelės Europoje bei Artimuosiuose Rytuose tebėra pajėgios rengti išpuolius. Organizacijos pergrupavimu užsiėmę ir laisvėje tebesantys „Al Qaeda“ lyderiai. <t.>

Išskyrus suimtuosius bei laisvėje esančius S. Raišelį ir D. Skačkauską, kiti gaujos nariai jau nebegyvi. <t.>

Ji teismo laukia būdama laisvėje. <t.>

Jis labiausiai baiminasi, kad gali būti nužudytas laisvėje esančių kitų gaujos narių. <t.>

Jo advokatas Harlandas Braunas sakė, kad tikrasis žudikas vis dar laisvėje. <t.>

Kai L. Žukas buvo laisvėje, panašūs nusikaltimai praėjusiais metais pasikartojo Ignalinos, Trakų rajonuose, bet vėl nepavyko įrodyti šiauliečio kaltės. <t.>

Kai šie dokumentai pagaliau pateko Ispanijos pareigūnams, A. Lazauskas jau buvo laisvėje. <t.>

Kaltinamasis, kuris yra laisvėje, itin saugo savo balsą: į apklausas ateina apsvilkęs nertiniu aukšta apykakle, vaidina sloguojantį ir burną dengiasi nosine, kaitalioja balsą <...>. <t.>

Kiti du kaltinamieji tebėra laisvėje. Visi keturi buvę kariškiai kaltinami žmogžudystėmis, grobstymu <...>. <t.>

Kiti keturi išbuvo laisvėje mažiau kaip dvi paras. Nusikaltėliai pabėgo 17 metrų ilgio tuneliu, iškastu po kolonijos tvora. <t.>

Kol nuosprendis neįsigaliojo, notarė buvo laisvėje. <t.>

Kovo 7 dieną jie buvo sulaikyti, tačiau dabar vėl laisvėje. <t.>

Kunigas jau laisvėje <t.>

Laikinosios Afganistano vyriausybės vadovas Hamidas Karzai vakar pareiškė manąs, kad talibų lyderis vis dar laisvėje. <t.>

Manau, kad jeigu būčiau buvęs laisvėje, būtų buvę galima išvengti kai kurių žmogžudysčių. <t.>

Mašinių vagys – laisvėje <t.>

Mašinių vagis vėl bus laisvėje ir imsis pelningų nusikaltimų“, – skeptiškai prognozavo Marijampolės policijos pareigūnai. <t.>

Nepaisant visų pastangų, O. bin Ladenas ir Talibano judėjimo lyderis mula Mohamadas Omaras tebėra laisvėje. <t.>

Nuo balandžio mėnesio šalyje siautėjantys psichikos ligoniai yra laisvėje, nors įtariamai įvykdę net kelis neprognozuojamus sunkius nusikaltimus. <t.>

Pagavo ir išvežė 1966 metais. Paskui laisvėje išbūdavo tik mėnesį kitą. Kai sukūrė šeimą, tikėjosi, kad viskas pasikeis. <t.>

Pagrindinis policijos uždavinys – sugauti šios žmogžudystės užsakovą, kuris kol kas dar laisvėje. <t.>

Pasak aukšto rango JAV kovos su terorizmu pareigūnų, laisvėje esantys „Al Qaeda“ agentai tikriausiai bendrauja per internetą. <t.>

Per ateinančius penkerius metus laukinėje gamtoje jie veikiausiai visai išnyks. Manoma, kad laisvėje tėra apie 400–500 Sumatros tigrų. <t.>

Psichiatrijos ligoninėse gydyti R. Zamolskis ir jo bendrininkas V. Savickis tebėra laisvėje. <t.>

Rusijos pajėgos birželį nukovė A. Barajevą, tačiau įtariamasis tikrasis keturių vakariečių žudikas tebėra laisvėje. <t.>

S. Miloševičius buvo perduotas tribunolui praėjusiais metais, du asmenys pasidavė patys, vienas nusižudė ir vienas dar yra laisvėje. <t.>

Skyriaus vadovas – laisvėje <t.>

Šie įtariamieji dar yra laisvėje. <t.>

Šie nusikaltėliai jau atliko bausmę ir yra laisvėje. <t.>

Šimtai grobikų – laisvėje <t.>

Šiuo metu jie vėl laisvėje. Banko kortelių klastojimo byla gali atsidurti aklavietėje <...>. <t.>

Šiuo metu jis yra laisvėje ir saugomas pareigūnų. <t.>

Tą naktį pareigūnai iš viso sulaukė 6 asmenis, manoma, prisidėjusius prie alyvos vagystės, tačiau kiti įtariamieji yra laisvėje. <t.>

Tačiau dauguma šio judėjimo aukštosios vadovybės narių, įskaitant vienaakį lyderį mulą Mohammadą Omarą, iki šiol tebėra laisvėje.

Tačiau ir po 5 metų šios kontrabandos organizavimu ir pareigūno papirkimu kaltinamas Ričardas Petravičius tebėra laisvėje. <t.>

Tačiau tikrasis „tulpinių“ gaujos vadeiva, kuris visada sugebėdavo likti nuošalyje ir nepastebimas, iki šiol yra laisvėje. <t.>

Tai du labiausiai ieškomi kaltinamieji, tebesantys laisvėje po S. Miloševičiaus išdavimo. <t.>

Teisėjos jis prašė iki teismo proceso pradžios leisti pabūti laisvėje. <t.>

Teisėsaugininkai taip pat gavo naujų duomenų, kad, E. Čėkanavičiui esant laisvėje, nepilnamečiai vakarais ir toliau lankosi jo bute. <t.>

Tuo tarpu žiauriai M. Vaivada sumušę bei apiplėšę „lombardiniai“ yra laisvėje. <t.>

Vytautas sako nespėjęs vesti, kol buvo laisvėje. Jo moteris įregistravo vaikus kaip nesantuokinius, nes taip lengviau gauti socialinę paramą. <t.>

Vos kelias savaites laisvėje išbuvęs R. Giedraitis vėl pateko į pareigūnų akiratį. <t.>

<...> manė, jog kalėjime su juo susidoroti bus dar lengviau nei laisvėje. <t.>

Bloga nuojauta sieta su paskutiniu K. Jonaičio gimtadieniu laisvėje, į kurį jis buvo pasikvietęs vieną iš brolių su žmona <...>. <t.>

Į koloniją laiku negrižusį ir laisvėje žmogų nužudžiusį kalinį policijos pareigūnams pavyko sulaikyti 2001 metų kovo 18 dieną jo motinos namuose Šalčininkų rajone. <t.>

Išeidamas iš namų K. Navickas pagrasino, kad jei su sūnumi nepavyks susidoroti laisvėje, tai bus padaryta kalėjime. <t.>

Jo nuomone, blogiau, jei bandantis pasprukti įtariamasis yra nušaukiamas negu jis pabėga. Kitaip tariant – geriau gyvas įtariamasis laisvėje negu nušautas. <t.>

Kai paskaitau lagerio metų laiškus, matau, kaip išties viskuo domėjomės ir net kartais tam turėjome geresnes sąlygas negu „laisvėje“ – gaudavome gerų į rusų kalbą verstų knygų <...>. <t.>

Kažkodėl maniau, kad laisvėje visi man bus draugiški, priims, padės kabintis į gyvenimą“. <t.>

Laisvėje jam nebuvo saugu. Pernai sausio 14 dieną G. Žukauskas buvo suvarpytas kulku prie savo buto durų, bet išgyveno. <t.>

Mergina sakė neketinanti to daryti, nes jai su draugėmis labai gera laisvėje. <t.>

Nors buvo sulaikyti nusikaltimo vietoje, visi šiuo metu laisvėje, ir Kaune toliau dingsta automobiliai. <t.>

Nors kaliniai teigia norintys susirasti darbą laisvėje, tačiau kai prireikia, kad ir jie patys nors kiek pasistengtų, ne kiekvienam užtenka pasiryžimo ir valios. <t.>

Nors pinigų būtų pakakę nusipirkti butą Rokiškyje, Jonas nepanoro gyventi „laisvėje“. Jis teigia suvokiąs, kad savarankiškai gyventi nesugebės. <t.>

Per AVTS trečiadienio vakaro operaciją buvo tik dvi savaitės, kai H. Gelažius laisvėje. <t.>

Po paskutinio jo gimtadienio laisvėje į K. Jonaičio folksvageną įsėdo dar dvi merginos: 25-erių metų Vievio gyventoja Eglė Venskutonytė ir 20-metė studentė iš Jonavos Jurgita Šteinaitė. <t.>

Tai dar vienas įrodymas, kad pirmiau reikia mąstyti apie sąlygas gyvenančiųjų laisvėje, o ne jau atsidūrusių zonoje. <t.>

Taikant specialias profesinio orientavimo, mokymo bei įdarbinimo programas galima būtų padėti jam susirasti legalų pragyvenimo šaltinį laisvėje. <t.>

Talibano saugumo pareigūnas tvirtino, kad jis jau laisvėje, tuo tarpu Pakistano žvalgybos atstovų duomenimis, žurnalistas vakar vis dar buvo suimtas. <t.>

Vis dėlto psichologė O. Gylytė įsitikinusi, jog vienas pagrindinių aspektų – nuteistojo asmens socialinė-materialinė padėtis laisvėje. <t.>

Daryti: R. Daktarienė Prezidentui rašė, jog per kelerius įkalinimo metus jos vyras pasitaisė ir laisvėje nedarys nusikaltimų. <t.>

Dėti: Patelės neišvaizdžios, bet jų plunksnų pūkai tinka patalynei. Stručiai deda didelius kiaušinius, laisvėje – apie 1,5 kilogramo svorio. <t.>

Veislei tęsti jai tiktų metais vyresnis patinas. Laisvėje strutė deda 10–15 kiaušinių. <t.>

Dirbti: Kauno nusikaltėlių autoritetu laikomo Henriko Daktaro žodžiai, kad laisvėje dirbs tiekėju motinos parduotuvėje, daug kam sukėlė šypsena. <t.>

Gyventi: <...> pasiguodžia, jog nustojo lankyti artimieji, paliko draugė ir t. t. Panašių klausimų psichologė gauna ir iš laisvėje gyvenančiųjų. Paskambinusios motinos klausia, kodėl jų sūnūs nerašo laiškų, domisi jų psichologine būseną, sveikata <...>. <t.>

Darbo ir galvosūkių kolonijų darbuotojams išties padaugėtų, tačiau gal kiek daugiau atliekančių bausmę turėtų kitokio gyvenimo laisvėje stimulų. Dabar dažnam jos tereikia trumpam – paūžti, susitikti su buvusiais draugais. <t.>

Iki nuosprendžio laisvėje gyvenęs R. Varanavičius buvo suimtas teismo salėje. <t.>
Išleistas iš įkalinimo įstaigos, jis laisvėje ramiai pagyveno kiek daugiau nei metus. <t.>

Juolab kad gyvenimas laisvėje tautai pamėtėjo tiek daug iššūkių, jog knaisiojimasis praeityje tik išduoda mūsų politikų nenorą žvelgti tikrovei į akis. <t.>

Mat Europoje katės poruojasi vasario – kovo mėnesiais. Gyvenančios laisvėje ar galinčios išeiti iš namų, kačiukus veda 2–3 kartus per metus. <t.>

Pirmasis susidūrimas su gyvenimu laisvėje buvo skausmingas ir sunkus, – sakė L. Janutėnas. <t.>

S. Derilovo manymu, R. Zamolskiui policininkai asocijuojasi su gyvenimo laisvėje pabaiga. Dar būdamas vaikas „Zamkė“ draugui S. Derilovui tvirtino: „Pamatysi – apie mane rašys laikraščiai“. <t.>

Tada P. Jakimenka jau buvo pramokęs lietuvių kalbos. Jis laisvėje pragyveno daugiau nei dvejus metus. <t.>

Išeiti: „Dažnai lankausi įkalinimo įstaigose ir pastebėjau, kad nuteistieji klaidingai mano, esą jiems išėjus į laisvę bus mokamos didžiulės pašalpos. <t.>

„Nieko nebus, jie išeis į laisvę“, – tvirtina ventiškiečiai.

<...> A. Butkevičius kalėjo pustrėčių metų ir į laisvę išėjo 2000-ųjų kovo 20-ąją <...>. <t.>

<...> Audrius Butkevičius išeina į laisvę <...>. <t.>

<...> išleisti į laisvę sulaikytus du sostinės policininkus. <t.>

<...> J. B. iš kolonijos bandė pabėgti, nors turėjo galimybę pirma laiko išeiti į laisvę. <t.>

<...> kad jų bylos bus iš naujo tiriamos prieš Naujuosius metus, ir jos išeis į laisvę.

<...> L. Narkus į laisvę išeis greičiau negu po metų. <t.>

Neprarasti vilties išeiti į laisvę anksčiau nei baigsis kalinimo laikas, nuteistosioms padeda Prezidento malonė. <t.>

<...> pareigūnai turi duomenų, kad išėjęs į laisvę M. Silickis darė poveikį liudininkams, vėl užsiiminėjo neteisėta veikla ir gali pasislėpti. <t.>

<...> po 11 mėnesių, praleistų Pravieniškių sustiprintojo režimo pataisos darbų kolonijoje, jis išėjo į laisvę. <t.>

2000-ųjų gruodžio 4-ąją E. Čekanavičius išėjo į laisvę ir vėl grįžo prie įprasto gyvenimo būdo. <t.>

Aš po keturių mėnesių išeinu į laisvę ir noriu ramiai gyventi“, – sakė Rolandas Eglinskas. <t.>

Audrius Butkevičius išeina į laisvę <t.>

Be to, į laisvę jie išeina pikti, kur benueitų, sunkiai valdosi, turi psichologinių problemų. <t.>

Beveik kiekvienas kalinys, išėjęs į laisvę, kreipiasi į savivaldybės Socialinės rūpybos centrą. <t.>

Daugelis kalinių, išėję į laisvę, sėkmingai pritaikė šias žinias. <t.>

Drabužių palieka į laisvę išėjo likimo draugai. <t.>

Gegužės mėnesį jis išėjo į laisvę, gyveno motinos bute Viršuliškėse. <t.>

Į laisvę E. Varanckas turėjo išeiti 2005 metų sausio 6 dieną. <t.>

I laisvę J. Valasinavičienės sutuoktinis išeis 2005 metų rudenį. <t.>

I laisvę jis išėjo 1999-ųjų rugpjūtį. <t.>

Iki išėjimo į laisvę liko beveik dveji metai. <t.>

Išėjęs į laisvę A. Butkevičius pradėjo kovą su Seimo Pirmininku. <t.>

Išėjęs į laisvę iš džiaugsmo gali išprotėti arba pabandyti užsidaryti ir po truputį, lėtai taikytis prie aplinkos. <t.>

Išėjęs į laisvę V. Baranauskas savo priešininkus tuoj pat pradėjo kaltinti bendradarbiavimu su pareigūnais. <t.>

Išėjęs į laisvę, A. Stašaitis turi keturis mėnesius per metus gydytis Romainių tuberkuliozės ligoninėje. <t.>

J. G. sakė negalįs kaip kiti kaliniai ieškoti per laikraščius moters, kuri padėtų materialiai arba priimtų gyventi išėjus į laisvę. <t.>

K. Gelažausko nuomone, jeigu įvyktų stebuklas ir jis išeitų į laisvę, turėtų viską: darbą, žmoną, namus. <t.>

Ką daryti išėjus į laisvę? Šis klausimas kankina apie šimtą kalinių, kurie neturi artimųjų. <t.>

Kai jis išėjo iš kalėjimo į laisvę, vieni asmenys pasiūlė „svarbų reikalą“ ir įdavė nupjautavamzdį. <t.>

Kauno teisėsaugos pareigūnai išsiaiškino, kad tik išėjęs į laisvę E. Petrauskas vėl ėmėsi nelegalios veiklos <...>. <t.>

Kitas pakalbintas kalinys vardu Saša sakė, kad turi greitai išeiti į laisvę. <t.>

Nemanoma, kad palestiniečių lyderis galės išeiti į laisvę per artimiausias kelias dienas. <t.>

Netrukus į laisvę išeis amnestuoti asmenys. <t.>

Nuteistasis išėjo į laisvę, taip ir negražinės skolos. <t.>

Pareigūnai turi duomenų, kad vos išėjęs į laisvę S. Aidietis pradėjo daryti naujus nusikaltimus <...>. <t.>

Parlamentaras svajojo išeiti į laisvę prieš rinkimus <...>.

Pasak jų, į laisvę jis galės išeiti tik sutvarkius formalumus, pirmadienį arba antradienį. <t.>

Pasak jų, jeigu jiems bus sumažinta bausmė ir leis išeiti į laisvę, turėtų darbą ir stogą. <t.>

Pernai rugpjūtį į laisvę išėjęs nuolatinės gyvenamosios vietos neturintis P. Kuvikas glaudėsi pas giminaičius <...>. <t.>

Problemų nekėlęs vilnietis po poros mėnesių būtų galėjęs išeiti į laisvę, kaip atlikęs du trečdalius bausmės. <t.>

Šios organizacijos ketina rūpintis nuteistųjų įsiliejimu į visuomenę išėjus į laisvę, darbo paieškomis. <t.>

Šiuo metu Alytaus kolonijoje bausmę atlieka 1943 kaliniai. Penktadienį 7 išėjo į laisvę. <t.>

Tačiau Izraelis dar kartą patvirtino, kad neleis ieškomiems asmenims išeiti į laisvę. <t.>

Tai ypač pajus tie bausmę atlikę asmenys, kurie, išėję į laisvę, nesugebės greitai integruotis ir pradėti normalų gyvenimą. <t.>

Ventos gyventojai baiminasi, kad nusikaltimas nebus įrodytas ir ilgą laiką miestelį terorizavę jaunuoliai vėl išeis į laisvę. <t.>

Virgis į laisvę daugiau niekada nebeišeis. <t.>

Ištrūkti: Jie norėjo ištrūkti į laisvę, tačiau jų pabėgimas kainavo merginos gyvybę“, – kalbėjo E. Datis. <t.>

Laikinoji Klaipėdos psichiatrijos ligoninės vadovė Stanislava Grigorjeva neatmetė, jog į laisvę ištrūkusio paciento veiksmai gali būti neprognozuojami <...>. <t.>

Pareigūnai nustatė, kad ištrūkęs į laisvę P. Jakimenka gyvena sąvartyne, kūreno laužą. <t.>

Prieš porą metų jis ištrūko į laisvę kartu su 36 metų klaipėdiečiu Sauliumi Normantu. <t.>

Kelti: Manau, kad moteris galima sulaikyti tik išskirtiniais atvejais – tada, kai laisvėje ji kelia grėsmę visuomenei. <t.>

Kentėti: Žagintojas laisvėje neiškentė nė paros <t.>

Laukti: <...> Vilniaus teritorinės muitinės Krakūnų kelio posto inspektorė Irina Miškinienė – teismo lauks laisvėje. <t.>

Atsižvelgus, kad fizikos mokytojas anksčiau nebuvo patekęs į teisėsaugos akiratį, teismo jam leista laukti laisvėje. <t.>

Kaunietis buvo suimtas 10 parų, tačiau po to teisėjai nusprendė, kad jis teismo gali laukti laisvėje. <t.>

Laisvėje niekas nelaukė <t.>

N. Sainovičiaus advokatas Toma Fila pareiškė, kad jo klientas tikisi gauti JT tribunolo leidimą laukti savo proceso laisvėje. <t.>

Teismo nuosprendžio laisvėje laukęs J. Selenis padengė M. Piklapio laidotuvių išlaidas. <t.>

V. Gudzinskas bei V. Silvestravičius dabar teismo posėdžio laukia laisvėje.

Žmona teismo laukia laisvėje <t.>

Leisti: „Bet išleisti į laisvę, jie išeina į mūsų miestą ir neretai dar bent savaitę kitą čia praleidžia“ <...>. <t.>

„Jie neturi teisės gyventi. Kaip galima tokius banditus po 12 metų išleisti į laisvę?“ – klausė R. Karpavičiaus tėvas Kostas Karpavičius. <t.>

<...> buvo sulaikytas įtakingas talibų vadas mula Rehmatullah, Afganistano pareigūnai trečiadienį paleido jį atgal į laisvę. <t.>

<...> drausmingas nuteistasis į laisvę lygtinai gali būti paleistas ir po 4 mėnesių. <t.>

<...> ir paleistas į laisvę galėjo vėl įsivelti į kokią nors konfliktą. <t.>

<...> jis po pusantrų metų (ilgiausias suėmimo per parengtinį tyrimą laikas) bus paleistas į laisvę. <t.>

<...> kaltinami dar trys „tulpiniai“ – 40 metų Algimantas Vertelka, pravarde „Pinčia“, 33 metų Audrius Andrušaitis bei į laisvę jau paleistas 33 metų Sigitas Raišelis. <t.>

<...> nusikaltėliai paleisti į laisvę arba nuteisti kalėti tik metus. <t.>

<...> opozicijos lyderė ir Nobelio Taikos premijos laureatė Aung San Suu Kyi paleista į laisvę. <t.>

<...> savaitgalį buvo paleisti į laisvę šimtai žemo rango talibų kovotojų. <t.>

<...> verslininko Arvydo Stašaičio paleidimo iš teismo salės į laisvę istorijas. <t.>

Afganistano pareigūnai paleido į laisvę prieš keturias dienas reido Spin Boldake metu sulaikytą įtakingą talibų vadą mulą Rehmatullah. <t.>

Balandžio 5-ąją po bausmės atlikimo į laisvę išleistas Radviliškio rajono gyventojas 43 metų Vitoldas Staponkus <....>. <t.>

Dėl amnestijos anksčiau į laisvę išleistas R. Patapas <...>. <t.>

Dešimt parų suimtas buvęs vyriškis vakar paleistas į laisvę <...>. <t.>

Du muziejuje sustiprėję ruoniai išleisti į laisvę. <t.>

Į laisvę paleisti ruoniai pasirodė <...>. <t.>

Į laisvę panevėžietis buvo paleistas pirma laiko – praėjusių metų kovo mėnesį. <t.>

Į laisvę vakar buvo išleistas dar vienas įtariamasis vagyste – 17 metų Ruslanas Šamatala. <t.>

Į laisvę, pritaikius amnestiją, vyriškiai buvo išleisti nepasibaigus visam bausmės atlikimo laikui. <t.>

Jei teismo skirta laisvės atėmimo bausmė už nusikaltimą neviršija vienerių metų, lietuviai paleidžiami į laisvę. <t.>

Keturi Lietuvos ir du Lenkijos mokslininkų nelaisvėje išauginti ruoniai paleisti į laisvę. <t.>

Kol kas čia galima sužinoti, kokiuose vandenyse plaukioja pernai švedų į laisvę paleisti ruoniai Ville ir Emilis. <t.>

Kūdikio pagrobėja kol kas paleista į laisvę. <t.>

Kūdikio pagrobimu įtariama šešiolikmetė vilnietė Jekaterina Saltykova vakar buvo paleista į laisvę. <t.>

M. Farbuchas buvo paleistas į laisvę teismo salėje. <t.>

M. Krajišnikas yra suimtas, o B. Plavšič pasidavė savo noru ir iki teismo yra paleista į laisvę. <t.>

Mes tikrinome, vėliau priimtas sprendimas paleisti savanorius į laisvę. <t.>

Neseniai į laisvę po beveik 5 mėnesius trukusio suėmimo buvo paleista nuo pareigų nušalinta <...>. <t.>

Nuteistasis, atlikęs du trečdalius jam skirtos bausmės, už pavyzdinę elgesį paleistas į laisvę. <t.>

O. Saeedo sulaikymo išvakarėse, visi jo giminės buvo išleisti į laisvę. <t.>

Paskelbus amnestiją į laisvę būtų paleista apie 520 asmenų, dar 5 tūkst. bausmės sumažintos. <t.>

Prekiautojas žmonėmis buvo išleistas į laisvę. <t.>

Pusantrų metų po paskutinio įkalinimo laisvėje praleidęs alytiškis vėl kaltinamas vagystėmis. <t.>

R. Andrikis tikino, kad nurodymą neišleisti A. Stašaičio į laisvę po to, kai jam 1999 metų rugsėjį buvo nutraukta byla, davę aukščiausi Lietuvos pareigūnai. <t.>

R. Petravičius kalėjime išbuvo kelias savaites ir vėliau buvo paleistas į laisvę. <t.>

Septynis kartus už vagystes ir plėšimus teista 36 metų šiaulietė Edita Buchcerytė laisvėje praleido tik penkias savaites. <t.>

Sulaikytas jis prisipažino, jog per tuos keletą laisvėje praleistų mėnesių įvykdęs ir vagysčių. <t.>

Tačiau vakar į laisvę išleistas statybininkų mokyklos moksleivis R. Šamatala pasakojo, kad apie tai, jog draugas turi pistoletą, jis sužinojo sausio 31 dieną. <t.>

Teisėjas paliko galioti nustatytą 1 mln. JAV dolerių užstatą, už kurį A. Brazinskas galėtų būti paleistas į laisvę. <t.>

Tokios pat gudrybės ėmėsi ir dar vienas Vilijampolės gaujos narys 22 metų Linas Lukoševičius, kuris taip pat dienas leidžia laisvėje. <t.>

V. Pankos žmona Lilija Pankienė buvo sulaikyta tik vienai parai, po to paleista į laisvę. <t.>

Vilniaus apygardos prokuratūra paleido į laisvę piktnaudžiavimu tarnyba, kyšio ėmimu ir tarnybiniu suklastojimu kaltinamą <...>. <t.>

Vyriškis sakė nežinąs, kur reikės eiti, kai bus paleistas į laisvę. <t.>

Vumeros įnamiai, pasivadinę „Vumera 2002 grupe“, pasauliniu mastu išgarsėjo vasarį, kai reikalautami, kad būtų išleisti į laisvę <...>. <t.>

Žemėtvarkininkė paleista į laisvę <t.>

P. Stočkūnas tik vasario mėnesį buvo paleisti į laisvę iš Pravieniškių sustiprintojo režimo pataisos darbų kolonijos. <t.>

Likti: „Įbauginti kalėjimo iki gyvos galvos grėsmės, dar laisvėje likę ir ką nors žinantys mažiau susitepę grupuotės nariai, vos pajudinti pareigūnų, bemat sutiktų duoti parodymus“ <...>. <t.>

<...> kaip neseniai paaiškėjo, prokurorai nepaskelbė net likusių laisvėje svarbiausių kaltininkų paieškos. <t.>

Duktė buvo palikta laisvėje <t.>

<...> Šakių kriminalistai nuolat tikrino nuošalias bei apleistas sodybas, rengė pasalas, bet mažo ūgio bei smulkaus sudėjimo A. Valkauskui pavykdavo likti laisvėje. Baltrušių kaimo žmonės apie vaikiną bei jo motinos daugiavaikę šeimą nepasakė nė vieno gero žodžio. <t.>

Antradienį sulaikius A. Danusevičių, laisvėje liko tik 28 metų Vladislovas Gaidis. Jis neseniai skambino pareigūnams ir grasino susidorojimu. <t.>

Ar jums jau žinomi ir laisvėje likę šio nusikaltimo dalyviai? <t.>

Berniuką pražudęs medikas liks laisvėje <t.>

Chuliganą užmušęs gimnazistas liko laisvėje <t.>

Dambrausko bičiulis – aštuoniolikmetis Andrius Želvys, prisidėjęs prie kai kurių vagysčių ir saugojęs vogtus daiktus, liko laisvėje. <t.>

Ji teigė, kad kai bylą perims tirti apygardos prokuratūra, ji bus numarinta, o sūnaus žudikai liks laisvėje. <t.>

Juo labiau kad šis jaunuolis jau du kartus teistas už vagystes, atliko bausmę ir prieš metus buvo paleistas lygtinai. Tai, kad jis buvo paliktas laisvėje – tikras akibrokštas“, – kalbėjo kriminalinės policijos komisaras Algis Marcinkevičius. <t.>

Kol nuosprendis neįsigaliojės, nuteistasis paliktas laisvėje. <t.>

kol vyksta parengtinis tardymas, laisvėje likęs kaltinamasis neretai būna dar kelis kartus sulaikomas dėl automobilių vagysčių. <t.>

Krepšinio aikštėje labiau vertintas Darjušas vienintelis per bylos nagrinėjimą buvo paliktas laisvėje už užstatą. <t.>

Laisvėje likęs jaunuolis padarė dar vieną nusikaltimą. <t.>

Likęs laisvėje jis toliau darė tą patį. Jau pateikus kaltinimą, padarė dar mažiausiai du nusikaltimus. <t.>

Moteris tikriausiai nebesitikėjo, kad pasiliks laisvėje, ir išklausti nuosprendžio atvyko su daiktų krepšiu. <t.>

Niekas nesidomi, iš kokių lėšų gyvena laisvėje likę kontrabandininkai, iš kur turtus kaupia jų giminės ir artimieji“ <...>. <t.>

Nuteistasis liko laisvėje <t.>

Poilsiautojos žūties kaltininkas liko laisvėje <t.>

Svetimo turto švaistytojai palikti laisvėje <t.>

Tačiau tada sukčius realios bausmės išvengė – liko laisvėje pritaikius amnestiją. <t.>

Tarnybos draugą nušovęs karys liko laisvėje <t.>

Vaikų tvirkintojas liko laisvėje <t.>

Mėgautis: „Pas mus sudarytas puikus meniu. Daugelis kalinių net laisvėje kasdien nesimėgavo tokiu maistu. <t.>

Mėginti: G. Navicko psichika buvo sutrikusi, laisvėje jis du kartus mėgino pasikarti. J. Vorobjovas taip pat mėgino žudyti, todėl izoliatoriaus darbuotojai jį laikė vienutėje <...>. <t.>

Naikinti: Įtariamą valdininkę leista suimti tik po to, kai laisvėje ji ėmė naikinti įkalčius <...>. <t.>

Norėti: <...> iš pusanatro tūkstančio apklaustųjų dauguma – beveik 84 procentai – laisvėje iš valstybės norėtų gauti piniginę išmoką. <t.>

Pasigesti: H. Daktaras laisvėje pasigenda pigios daktariškos dešros. <t.>

Pradėti: Didžiojoje Britanijoje gimusi J. Goodall stebėti šimpanzės laisvėje pradėjo 1960 metais, būdama 26-erių. <t.>

Pritapti: Didelė dalis pirma laiko į laisvę išleistų kalinių nepritapo laisvėje, todėl nusikalte vėl atsidūrė už grotų. <t.>

Profesinio išsilavinimo neturintys kaliniai nesugeba pritapti laisvėje ir netrukus vėl grįžta už grotų <...>. <t.>

Ryžtis: Visuotinės stagnacijos, rezignacijos ir konformizmo laikais mes ryžomės žygiui į laisvę, gerai žinodami, jog turėjome tik penkių procentų galimybę laimėti <...>. <t.>

Ruoštis: Riaušės Pravieniškėse prasidėjo jam susiruošus į laisvę. <t.>

Saugoti: Jis duoda parodymus ir yra saugomas laisvėje. <t.>

Prie šio nusikaltimo yra prisidėjęs ir 34 metų Dainius Skačkauskas. Jis taip pat paleistas ir saugomas laisvėje. <t.>

Šiuo metu D. Skačkauskas paleistas iš kalėjimo ir laisvėje yra saugomas. <t.>

Suvedinėti: Iš kalėjimo išėję už įvairius nusikaltimus anksčiau ne kartą teisti Klaipėdos nusikalstamo pasaulio atstovai, laisvėje bandę suvedinėti senas sąskaitas, vėl ilgam atsidūrė už grotų. <t.>

Suspėti: Sigitas Andriekus džiaugiasi prieš metus susituokęs su savo drauge Rita. Laisvėje jis niekaip nebūtų suspėjęs, mat atlikęs bausmę griežtojo režimo kalėjime, ja pasidžiaugė tik tris mėnesius. <t.>

Taisytis: Uoliai atgailavo, prisiekinėjo ateityje nevogsią. Žodžiu, tegul taisosi laisvėje. Užtat visiškai sunku suprasti, kodėl teismas ir Ž. Pociui skyrė 2 m. laisvės atėmimo bausmę ir jos vykdym Laukti: q atidėjo trejiems metams. <t.>

Turėti: Dabar laukia amnestijos, tačiau neturi kur dėtis, sako mielai pasikeistų su K. Gelažausku ir pasėdėtų dar aštuonis metus. Laisvėje nieko neturi, draugai – tokie patys nusikaltėliai iš landynių. <t.>

Tuščia: <...> turizmui sostinėje skirtas interneto puslapis, kuriame 5 kalbomis bus galima rasti informacijos apie Vilnių. Tuščia laisvė Lietuvos pažangai trukdo įsigalėjęs konformizmas <...>. <t.>

Vadovauti: Jie įsigudrino net ir ten turėti mobiliuosius telefonus ir tiesiai iš zonos vadovauti savo sėbrams laisvėje. Grupuo tė neišyra. <t.>

Vaikščioti: „Yra tokių, kuriuos po du tris kartus sulaikom, o jie vėliau vis tiek laisvėje vaikšto ir dar intensyviau savo verslu užsiima.“ <t.>

Dabar, laisvėje, jei turiu laiko, verčiau pasivaikštau. Tai man teikia didesnę malonumą. <t.>

Greitojo reagavimo rinktinės „Aras“ pareigūnų nušautą V. Savickį su iki šiol laisvėje vaikstančiu R. Zamolskiu kruvinais saitais susaistė ne viena šaltakraujiška žmogžudystė ar pasikėsinimas nužudyti. <t.>

Jie teigė, kad laisvėje dar vaikšto apie 15 žmonių, kurie apie vieno ar kito žmogaus nužudymą kažką žinojo ar patys prie to yra prisidėję. <t.>

Juk ant kaktos neparašyta – tas nusikaltėlis, o tas – ne. O jei vadina nusikaltėliu, tai kodėl jis vaikšto laisvėje? <t.>

Negalima pasakyti, kad visi grupuotės nariai jau izoliuoti nuo visuomenės. Dalis dar vaikšto laisvėje. <t.>

Nenorėjęs minėti savo vardo pašnekovas tikino, kad laisvėje vaikšto ir toliau grobia automobilius šimtai vaikinų. <t.>

Prieš incidentą cirko darbuotojas, pašėręs žvėrį, užmiršo uždaryti narvo duris. Liūtas tuo pasinaudojo ir nusprendė pavaikštinėti laisvėje. Liūto dingimo cirke niekas nepastebėjo. <t.>

tuometu chuliganų gauja, lemtingą vakarą prie Sporto halės užpuolusi S. Antanaičio sūnų, dabar vaikšto laisvėje, seka laikraščiuose ir televizijos ekranuose įvykių eigą ir ramiai gyvena <...>. <t.>

Veržtis: *I laisvę kubiečiai veržėsi autobusu <...>. <t.>*

Stručiai protingi, nespardo negyvų daiktų. Ir į laisvę nesiveržia. <t.>

Vesti: *Senas kolonijos sąskaitas laisvėje suvesti bandę alytiškiai vėl atsidūrė už grotų. Prieš keletą dienų sulaikyti turto prievartavimu įtariamai <...>. <t.>*

Žiūrėti: *Kaliniai sutiko po ilgų derybų su sąlyga, jei visus pirkinius prižiūrės jų atstovas laisvėje. Tuomet leista išrašyti 100 litų čekį L. Janausko žmonai, kuri nupirko ir atvežė kaliniams kanceliarinių priemonių bei vokų. <t.>*

Prekė

Kainuoti: *<...> paskambinęs anonimas už sulaikytų prostitučių laisvę pasiūlė išpirką – 200 JAV dolerių. <t.>*

Bet tokia pacientų laisvė brangiai kainuoja. O išlaidas stengiantis riboti ir kontroliuoti, atsiranda vienas arba kitas šios sistemos išskrypimas. <t.>

Ne mes, kažkas kitas pirma mūsų sumokėjo laisvės kainą. <t.>

Net ir mūsų kartos jaunimas, neprisimenantis tų įvykių, supranta, kad laisvė turi savo kainą. <t.>

Rusijos teisėsauga vis dažniau prekiauja laisve. <t.>

Valiuta

Kainuoti: *Sodros finansininkėms aritmetinės klaidos kainavo laisvę. <t.>*

Mokėti: *<...> nekliudykime jai, nelaukime jokios malonės iš niekur, būkim knygos apaštalai, nes už silpnadvasiškumą reikia brangiai mokėti – net laisvę. <t.>*

Kvapas

Pakvipti: <...> dori ir prakilnūs pajėgiame būti tik prispausti, okupuoti, mirtinos grėsmės akivaizdoje? O vos dvelkteli laisve, iš karto pradeda veržtis bjaurastys, tarsi tik vienaip pajėgtume suvokti laisvę – kaip laisvę chamėti. <t.>

Alvydas Maknickas, paprašytas pakomentuoti vakar pasirodžiusią informaciją apie tai, kad Kauno kriminalinei legendai Henytei pakvipo laisve. – Kolonijos administracija nėra svarsčiusi tokios galimybės. <t.>

Skonis

Karsti: 10 kartų teistam vyrui vėl apkarto laisvė. <t.>

Šių metų sausio 9 dieną iš kolonijos išleistas itin pavojingu recidyvistu pripažintam vyriškiui laisvė apkarto. Vos kelias savaites laisvėje išbuves R. Giedraitis vėl pateko į pareigūnų akiratį. <t.>

Saldi: Laisvė – sunki, bet saldi. Nenorėčiau ko nors keisti“, – tokiais žodžiais karjeros posūkį apibūdino A. Valys. <t.>

Skystis

Skendėti: Policininkai ir teisėjai siunčia ilgiems metams į kalėjimą senutę už kibirą naminio alaus, bet nepastebi laisvėje ir prabangoje skendinčio alkoholio kontrabandos boso net tada, kai sulaikomas spirito kroviny. <t.>

Stichinė jėga

Gūsis: Regis, jog didžiausias išmėginimas Lietuvos žmonėms po Kovo 11-osios buvo su laisvės gūsiu patirtas nesaugumas ir rizikos baimė. <t.>

Veržtis: M. Gorbačiovo politika, pradėta 1985 m. kovą, užtruko tiek, kiek prireikė laisvei galutinai prasiveržti. <t.>

Našta

Sunku: Laisvė – sunki, bet saldi. Nenorėčiau ko nors keisti“, – tokiais žodžiais karjeros posūkį apibūdino A. Valys. <t.>

Asmuo

Atsitikti: Karta, kuri negali pamiršti, kas tada atsitiko su laisve Laisvės alėjoje, nes praeities prisiminimai yra tapatinimosi būdas ir įsipareigojimų bei orumo reikalas“. <t.>

Aukoti: Aš manau, kad laisvei sudėtas aukas galima pagerbti ir prie savo sodybos pastatyti gražiu kryžiumi ar koplytstulpiu. <t.>

Aštuoniasdešimt aštuntais jis net dešimt rublių parke aukojo Lietuvos laisvei – dabar to nedarytų... <t.>

Dėti: <...> laisvė uždeda nelengvą atsakomybės našta. <t.>

Dingti: Tariama laisvė dingdavo, ir tai tapdavo eiliniu smūgiu. <t.>

Dirbti: *Beje, bėgome iš Lietuvos ne tam, kad galėtume dirbti jos laisvei*. <t.>

Eikvoti: <...> nelaisvės sąlygomis talento galia pirmiausiai ir eikvojama svarbiausiajam reikalui – laisvei. <t.>

Eiti: <...> tiek laukta, tiek rengtasi enciklopedijai laisvės sąlygomis, o atėjo laisvė – ir vėl nauja ideologija). *Vadinasi, sakyti netiesą – viena pastoviausių žmogaus savybių?*

Ypatingai sunku buvo numatyti ir įsivaizduoti, kad taip lėtai keisis mūsų mąstymas, mūsų supratimas, jog kartu su laisve ateina ir didelė atsakomybė, jog kiekvienas žmogus pirmiausiai turi pasirūpinti savimi ir savo vaikais <...>. <t.>

Suprantu, buvome naivūs, galvodami, kad su laisve ir nepriklausomybe ateis vienybė ir susitelkimas. <t.>

Vėliau platinau antisovietinius atsišaukimus, kėliau trispalves. Ir kai toji tariamoji laisvė atėjo, ja visiškai nusivyčiau, nes dėjome visai kitas viltis. <t.>

Gerbti: <...> *Tokijo universiteto filosofijos profesorius, teigia, kad mokiniams neįdiegiama atsakomybė gyvenimui, pagarba laisvei*. <t.>

Pagarba laisvei matuojama pagarba, kuri rodoma silpniausiems“, – tokią demokratijos formulę išvedė A. Grossas. <t.>

Grėsti: *Antiglobalistų judėjimas gali tapti tokia pat grėsmė laisvei kaip nacizmas ir komunizmas <...>. <t.>*

Jau prie gen. Černiaus, kaip ministro pirmininko, gynimo taryba svarstė kas daryti, jei ateitų rimtas pavojus Lietuvos laisvei. <...>. <t.>

Mes taip pat esame už valstybių ir valstybių sąjungų laisvę, bet prieš režimus, kurie kelia grėsmę laisvei <...>. <t.>

Kilti: <...> *Lietuvos laisvei iškilo pavojus*. <t.>

<...> *sakė Dž. V. Bušas, pridurdamas, kad laisvei šiandien vėl iškilo pavojus*. <t.>

Kirsti: *Taip laisvei ir žmogiškumui kertamas smūgis po smūgio*. <t.>

Liaupsinti: *Dabar vieni tą laisvę liaupsina, kiti keikia. V. Žukas sako: „Pasisakau prieš chamizmą, nes tai piktnaudžiavimas žodžio laisve“. <t.>*

Likti: *Jaunatviškai laisvei, maištui ar bekompromisiškumui nelieka galimybių, jėgų, drąsos, net laiko. <t.>*

Jeigu jų nėra, palikta laisvė viską mesti ant grindų... Ir nieko čia tokio, užsienio koncertų salėse tai įprasta. <t.>

Naudoti: Paradoksas, kad laisvė yra didelė vertybė būtent tiems, kurie sugeba patys savimi pasirūpinti, taigi, pasinaudoti laisve, o tiems, kurie galo su galu nesuduria, laisvė nėra vertybė. <t.>

Nukryžiuoti: Istorija liudija, jog anarchija baigiasi nukryžiuota laisve – diktatūra. Gal tam ir ruošiamasi, jei siūloma be saiko didinti Prezidento įgaliojimus? Tokiu atveju naujas Seimas tikrai nereikalingas. <t.>

Pančioti: Norinčios atsitiesti Lietuvos gyvenimą pančiojo naujoji nelaisvė, lyg būtume okupuojami iš vidaus. <t.>

Pasitikti: Iki laisvės atėmimo drauge gyvenusios poros, nesusitikdamos bent keletą kartų per metus, išyra iki bausmės termino pabaigos. Laisvė pasitinka nedraugiškai – nėra namų ir žmonių, pas kuriuos galima sugrįžti. <t.>

Pažinti: <...> Rytų Timoras dar niekada nepažino laisvės. <t.>

Saugi: Laisvo žmogaus klausimas yra be galo praktiškas: kuo jam ir kitiems piliečiams gali būti naudingas valstybės aparatas, kad kiekvieno iš mūsų laisvė būtų saugi? <t.>

Sieti: Pernai šios kolonijos gamybos baras gavo 15 tūkstančių litų pelno. Šiuo metu dirba apie 20 procentų nuteistųjų. „Jie patys veržiasi dirbti, nes su laisve juos sieja gana silpni socialiniai ryšiai“, – tvirtino A. Drazdys. <t.>

Skelbti: Jis paskelbė karą – karą Amerikos laisvei ir demokratijai, karą mūsų laisvei ir demokratijai <...>. <t.>

Smerkti: „Sakau jums, laisvė ir žmogaus teisės Amerikoje yra pasmerktos <...>. <t.>

Sveikintis: <...> už chuliganizmą bei vagystes teistam J. Tamašauskui teismas paskyrė 10-ies metų laisvės atėmimo bausmę, o jo bendrininkė A. Golubauskienė su laisve atsisveikino 9,5 metų. <t.>

Tikėti: Aš tikiu laisve, protu, bet nemanau, kad remiantis šiais terminais galima sukurti paprastą, praktišką ir vaisingą teoriją. <t.>

Tikėti: Tikėjimas žmogaus asmens pirmenybe, tikėjimas laisve, tikėjimas, kad tauta turi teisę rinktis, kad prievarta yra blogas patarėjas ir ją reikia atmesti... <t.>

Tolti: Laisvė dar gali ir nutolti. Įtarus nusikaltimu, H. Daktaras buvo sulaikytas 1996-ųjų vasario 3 dieną. <t.>

Turėti: Laisvė turi ir pozityvą, ir negatyvą. <t.>

Užduoti: Pirmasis laisvės uždavinys sumaišties laikais – tai žmogaus laisvė nuo atsitiktinumų. <t.>

Vaduoti: „Tad laisvei reikia išvadavimo. Kristus yra jos išvaduotojas: jis „mus išvadavo, kad būtume laisvi“ (Gal 5,1). <t.>

Valdyti: Apibendrinant išsakytas mintis, yra pagrindo teigti, kad mūsų dienomis šalį valdo ne laisvė, o apribojimai. <t.>

Žūti: <...> ilgam įstrigo kažkada išgirsti dainos žodžiai „Laisvė pražuvo Kaune“.
<t.>

Nežabota laikraštinė „nuomonių“ laisvė pražudo laisvę. Tada ateina barbarai.
<t.>

Objektas, kurio laisvė ribojama

***Akademinė:** Pasaulis jau prieš daug šimtmečių suprato, kad tik akademinė laisvė skatina kūrybiškumą ir leidžia pasiekti geriausius rezultatus. <t.>*

***Apsisprendimas:** „Modernios, savo piliečių apsisprendimo laisvę, kada kelti valstybės vėliavą savo valdose, gerbiančios valstybės – JAV, Izraelis, Vokietija, Švedija, Suomija ir daugelis kitų – tokio reikalavimo <...>. <t.>*

***Asmuo:** <...> supranta, kuo individo laisvę pagrįstas šalies valdymas žmogui yra geresnis už paternalistinius kairiųjų ir vietinių konservatorių svaičiojimus. <t.>*

Dar K. Popperis yra rašęs, jog jis būtų socialistas, jei socializmą būtų galima suderinti su individo laisvę. <t.>

R. Gavelis, pateikdamas dešinumo apibrėžimą, susietą tik su asmens laisvę, apskritai darosi panašus į XIX a. libertarą ir, atrodo, nėra skaitęs kad ir lietuviškai išleisto R. Nisbeto „Konservatizmo“. <t.>

Rūkymas apgaulingai siejamas su asmens laisvę, patrauklumu, o informacija apie jo neigiamą įtaką savo ir aplinkinių sveikatai žmonių nepasiekia. <t.>

***Autoritetas:** Širdies gilumoje jie yra tikri, kad galėtų autoritetingai veikti vien savo dvasios galiomis be regalijų, be valdžios. Autoriteto laisvę, be abejonės, laisvina savo tautą ir stiprina ją jos pačios akyse“. <t.>*

***Ekonomika:** Pasaulio šalių ekonominė laisvę vertinama pagal 21 komponentą <...>. <t.>*

Tuo liberalumu, kitaip sakant, ekonominę laisvę ir suskubta pasinaudoti. <t.>

***Elgesys:** <...> jos užtikrins žmogaus teisę į privataus elgesio laisvę ir panaikins reikalavimą privalomai minėti Vyriausybės nurodytas šventes <...>. <t.>*

***Informacija:** Informacijos įvairovė sietina su komerciniu ir finansiniu aspektu, kuris idealiu atveju neturi kirstis su informacijos laisvę. <t.>*

Iš tos mūsų pagarbos, girdėjimo, įsiklausymo, jautrumo ir susidarys ta atmosfera, kuri sustiprins mūsų pasitikėjimą informacijos laisvę kaip pamatine pilietinės visuomenės vertybe. <t.>

***Intelektas:** <...> pareiškė susirūpinimą dėl Abu Zeido gyvybės ir pavadino teismo sprendimą rimtu precedentu, keliančiu grėsmę Egipto intelektualinei laisvę. <t.>*

***Istatymas:** „Ketinimas legalizuoti LKP negali būti grindžiamas teisių ir laisvių chartija, įsitikinimų laisvę ar laisvę burtis į politines partijas ir susivienijimus. <t.>*

Judėjimas: <...> Izraelis negali reikalauti, kad palestiniečių lyderis Yasseras Arafatas veiksmingai kovotų su ekstremistais, ir tuo pat metu riboti jo judėjimo laisvę. <t.>

<...> Lietuvos gyventojų stojimas į Europos Sąjungą reiškia ne galimybę konkuruoti, mokytis, surasti naujų rinkų ar naudotis judėjimo laisve, bet mėgautis pinigais, kuriais dabartinės Sąjungos narės apipils naujokus. <t.>

Izraelio žingsnis yra nereikšmingas, nes jų lyderio judėjimo laisvė tebėra apribota <...>. <t.>

Izraelio žingsnis yra nereikšmingas, nes jų lyderio judėjimo laisvė tebėra apribota <...>. <t.>

Ketvirtadienį paskelbęs apie konferencijos organizavimą, valstybės sekretorius C. Powellas paragino Y. Arafatą, pasinaudojant savo atgauta judėjimo laisve, „judėti nauja kryptimi“ ir sustabdyti smurtą prieš Izraelį. <t.>

M. Ibrahimas tebėra Gardeze, jo judėjimo laisvė nėra suvaržyta. <t.>

Manoma, kad asmens judėjimo laisve pasinaudos nemažai lietuvių, panorusių vykti į Vokietiją ir ten dirbti. <t.>

Pavyzdžiui, kaip pasinaudoti didėjančia kapitalo judėjimo laisve, įsitvirtinti naujose rinkose, pasirinkti strateginius partnerius, padidinti kapitalą. <t.>

Tačiau judėjimo laisvė J. Arafatui suteikta tik Palestinos savivaldos teritorijose, pranešė A. Šarono kanceliarija. <t.>

Korupcija: Ir kas blogiausia, kad korupcijos laisvė prasideda nuo valdžios, pačių diktatorių smukimo, o auka tampa visuomenė. <t.>

Kūryba: Kūrybinė laisvė tampa antraeilium dalyku. <t.>

Lenkai beveik per visą komunistinį penkiasdešimtmetį kultūros srityje naudojami didžiule kūrybine laisve, savaime suprantama, ribojami tos sistemos, o „Baltijos šalys buvo tvirtai prispaustos totalitarizmo batu“, pabrėžia Kawalerowicz. <t.>

Nuo 1998 m. spalio dirbu „Teatr Rozmaitosci“ meno vadovu. Atsakomybė už teatrą iš dalies varžo kūrybos laisvę. Tenka kloti pamatus naujai darbo teatre sistemai, kurios rezultatai išryškės gal tik po trejų ar penkerių metų. <t.>

Lytis: <...> kontraceptikų platinimas skatina šių ligų plitimą, nes atsiranda galimybių nevaržomai lytinei laisvei. <t.>

Mokslininkas: Jame jautėsi pagarba žmogui, mokslininko laisvei, kūrybai (taip pat ir atsakomybei), mokslo institucijų savivaldai ir savarankiškumui. <t.>

Mokslo: R. Paviloniui, atsirado vilčių, kad mokslo laisvė Lietuvoje bus apginta, o ankstesnės valdžios suvaržyta autonomija atkurta. <t.>

Nuomonė: Nežabota laikraštinių „nuomonių“ laisvė pražudo laisvę. Tada ateina barbarai. <t.>

Pasirinkimas: „Pasirinkimo laisvė – gerai, tačiau nėra tiltų pereiti nuo vieno vadovėlio prie kito. <t.>

Gavęs receptą Italijos provizorius įpareigotas siūlyti pigiau kainuojantį vaistą. Bet ligonis turi visišką pasirinkimo laisvę. <t.>

Ir šiame ankstyvajame švedų kino korifėjaus filme Harriet Anderson ir Larso Ekborgo herojai susiduria su pasirinkimo laisve, bet laisvė – visada ir atsakomybė... <t.>

Jei centrai, kaip kai kas siūlo, būtų steigiami prie stacionarų, iškiltų grėsmė gydymo įstaigos pasirinkimo laisvei – gyventojai būtų nukreipiami į ligoninę <...>. <t.>

Nebuvo lengvas gyvenimas atsikuriančioje Lietuvoje, kur kas sun valdybės institucijos, mokyklos, ligoninės, mokymo įstaigos, universitetai ir t. t., leisdami biudžeto pinigus galės naudotis kiek didesne pasirinkimo laisve. <t.>

Nepateisinama, kad į įstatymo užribius ar potekstę nukišama vardo ir pavardės formų pasirinkimo laisvė, kad pamirštama pareiga rūpintis lietuvių kalba <...>. <t.>

Pagaliau kiekvienam ligoniui yra reikalinga pasirinkimo laisvė, gydytojų daugumos nuomonė. <t.>

Pasirinkimo laisvei – Vyriausybės nustatytos ribos. <t.>

Ši muzika atlikėjui teikia didesnę pasirinkimo laisvę nei kai kurių J. S. Bacho amžininkų kūryba. <t.>

Visiška pertvarka – perestroika iki galo – tai pasirinkimo laisvė kiekvienam ir kiekvienai šaliai. <t.>

Žinau, kad būsiu vadybininkė, o pasirinkimo laisvė šioje srityje yra gana didelė“ <...>. <t.>

Pilietis: <...> labiau garantuotos ir geriau apsaugotos platesnės žmogaus ir piliečio teisės bei laisvės negu ankstesniosios nepriklausomybės laikotarpiu. <t.>

Politika: „Esame labai susirūpinę dėl įvykių, susijusių su politine laisve, spaudos laisve ir dingusio žurnalisto byla“, – sakė A. Lindh. <t.>

„Esame labai susirūpinę dėl įvykių, susijusių su politine laisve, spaudos laisve ir dingusio žurnalisto byla“, – sakė A. Lindh. <t.>

Raiška: <...> informavimo priemonės privalo: įsipareigoti laikytis tvirtų etinių principų, garantuojančių raiškos laisvę ir pagrindinę piliečių teisę gauti teisingą informaciją <...>. <t.>

Kai komunistinio „L'Humanite“ redaktorius pateikia savą faktų interpretaciją, jis naudojami ne vien išraiškos laisve. <t.>

Susirinkimų, mitingų, nuomonių raiškos laisvė demokratinėse valstybėse yra viena iš pagrindinių. <t.>

Religija: Diskusija apie religijų laisvę <t.>

Sąžinė: Gyvendami parlamentinės demokratijos šalyje, ryžtingai nusiteikę Lietuvos žmonės jau gali džiaugtis visais nepriklausomybės privalumais – sąžinės laisvę, demokratija beiėjimu į veiksmingą rinkos ekonomiką. <t.>

Jis gali būti tikras, kad patirs pagarbą savo sąžinės laisvei ir tikėjimui. <t.>

Sąžinės laisvė – daug, palyginti su sovietiniais laikais, bet to per maža, kad žmogus pajustų atramą po kojomis ir taptų laimingas. <t.>

Spaida: Ir visos valdžios institucijos bejėgiškai stebi šitas psichologinio karo prieš Lietuvos valstybę formas, bijodamos pažeisti spaudos laisvę. <t.>

„Amerikos balsas“ darbuotojai yra pasipiktinę ir mano, jog taip buvo pažeisti visi žurnalistinės etikos principai ir suvaržyta spaudos laisvė. <t.>

„Modernistai“ balsavo už spaudos laisvę... Kai kurie „modernieji“ balsavo už alkoholio ir tabako reklamą <...>. <t.>

<...> akcija tikrai neigiamai atsilieptų spaudos laisvei. <t.>

<...> „V. Putinas ne kartą pareiškė ištikimybę spaudos laisvei ir dabar, kai šiai laisvei kilo grėsmė, jis turi įsikišti“. <t.>

<...> pamiršo savo rinkimų programoje deklaruotus pažadus gerbti spaudos laisvę ir net skatinti valdžios kritiką <...>. <t.>

<...> šalyje transliuojamos privačios televizijos stoties kelia pavojų spaudos laisvei Rusijoje. <t.>

Ataskaitoje rašoma, kad 2000 metais su spaudos laisve susijusi padėtis pasaulyje iš esmės pagerėjo, nors tendencijos Rusijoje, Kinijoje ir televizijos žurnalistų streikas Čekijoje sukėlė nuogastavimų. <t.>

Atkurta spaudos laisvė <t.>

Didelį pavojų spaudos laisvei Rusijoje kelia valdžios pastangos teisiniais ir finansiniais pretekstais perimti valstybės kontrolėn visą nepriklausomą žiniasklaidą. <t.>

Didžiausią grėsmę spaudos laisvei Rusijoje, pasak rusų žiniasklaidos elito, kelia prezidento V. Putino aplinka. <t.>

Garantijos spaudos laisvei. Šį antradienį generalinio prokuroro pavaduotojas K. Betingis ir STT vadovas V. Junokas buvo pakviesti į Prezidentūrą. <t.>

Jei skaitytojas nori skaityti apie nusikaltimus ir žiaurumus, redakcija tą norą tenkins. Tam ir yra spaudos laisvė, nuo to priklauso leidinio pelnas. <t.>

Juk žodžio laisvė sykiu yra ir jo atsakomybė. <t.>

Keistokai skamba šio Lietuvoje leidžiamo laikraščio atstovų pasiaiškinimas, kad V. Alksnio straipsnis perspausdintas vadovaujantis spaudos laisve bei žmonių teise reikšti įvairius požiūrius. <t.>

Laikai tikrai pasikeitė, aš didžiuojuosi mūsų Atgimimo neprievartine kova, nežabota spaudos laisve, lietuviška demokratija, kuriai tikrai nereikia dulkėtam rašytojo palovy gūžtis <...>. <t.>

Laisvojo žodžio fondas perspėja dėl grėsmės spaudos laisvei <...>. <t.>

Naujienu agentūra tvirtino, kad iškilo pavojus spaudos laisvei, ir teigė nepadariusi nieko blogo <...>. <t.>

Prezidento veto 2000 metų vasarą pašalino iš įstatymo pačius pavojingiausius pasiūlymus, kurie galėjo grėsti spaudos laisvei, kaip demokratijos pagrindui. <t.>

Šios dienos jau kuris laikas su nerimu laukė ne tik NTV gerbėjai, manantys, kad spaudos laisvei šalyje iškilo rimtas pavojus <...>. <t.>

V. Adamkus pareiškė, jog spaudos laisvė turi būti besąlygiškai gerbiama. <t.>

Valstybės vadovas pabrėžia, kad spaudos laisvė yra kertinis demokratijos ramstis <...>. <t.>

Susirašinėjimas: <...> valstybė pažeidė A. Puzino teisę į susirašinėjimo laisvę ir priteisė Lietuvai sumokėti 300 eurų. <t.>

Tauta: Jis paskelbė seriją straipsnių, kuriuose buvo gėrimasi rumunų tautos laisve ir gerove, šlovinama Čiaušesku vykdoma „nepriklausomybės politika“. <t.>

Tėvynė: <...> egoistinė ir suteršta laisvė nieko bendro neturi su atsakomybe savo tautai, nieko bendro su mūsų tėvynės laisve. <t.>

Tikėjimas: „Vilmorus“ apklausos duomenimis, geriausiai Lietuvoje yra garantuojamos teisė į tikėjimo ir religijos laisvę <...>. <t.>

<...> prieštaravau, – tvirtino E. Tamašauskas. – Argi galiu trukdyti žmonėms? Nesikišu į religinius dalykus, ką žmonės nori, tą daro, – yra visiška tikėjimo laisvė“. <t.>

Po ilgos diskusijos apie tikėjimo laisvę JAV lyderis vakar paragino <...>. <t.>

Tikėjimo laisvė apginta <t.>

Veikla: Pastato viduje duodama visiška veiklos laisvė, užtenka, kad būtų išsaugotos pagrindinės konstrukcijos, langų formos ir uždengtas stogas. <t.>

Veiksmas: <...> sovietų kariškiams Lietuvoje buvo suteikta visiška veikimo laisvė. <t.>

<...> („Lietuvos ūkis grindžiamas privačios nuosavybės teise, asmens ūkinės veiklos laisve ir iniciatyva“). <t.>

Artimas bendravimas gali riboti veikimo laisvę bei susieti Prezidentą su sprendimais, kurių jis nepriėmė. <t.>

Jis dar gali vadovauti savo susiskaldžiusiai ir pakrikusiai administracijai, bet jo veiksmų laisvė – smarkiai suvaržyta. <t.>

Kad prezidentas Eduardo Duhalde įgytų visišką veiksmų laisvę, apie atsistatydinimą diskutuoja ir visas kabinetas. <t.>

Kitaip sakant, Valstybės turto fondui Vyriausybė suteikė visišką veikimo laisvę, o verslui nepalikta jokių galimybių apsiginti nuo slaptų valstybės pareigūnų veiksmų. <t.>

Konstitucija garantavo galimybes veiklos laisvei <...>. <t.>

Konstitucija teikia prioritetą privačios nuosavybės teisei, asmens ūkinės veiklos laisvei ir iniciatyvai (46 str. 1 d.). <t.>

mūsų bankininkai, ko gero, turėjo ypatingą galimybę kūrybiškai pasinaudoti 46-uoju Konstitucijos straipsniu, asmens ūkinės veiklos laisve ir tapti turtingi. <t.>

***Verslas:** Dešimtosios – už verslo ir individo laisvę. Centristai mėgina būti „ir Dievui žvake, ir velniui kačerga“... <t.>*

Pirmąją vietą žiniasklaidos darbų konkurse „Verslo laisvė – šalies progreso garantas“ laimėjo „Lietuvos ryto“ žurnalistas Paulius Tamulionis. <t.>

***Vidus:** Būtent ši vidinė laisvė ir padėjo jaunai Modrio Tenisono trupei apsispręsti, tomis dienomis, kai Kaunas kunkuliavo įaudrintas gegužės 14-osios dramatiškų įvykių <...>. <t.>*

***Vyriausybė:** Nors nutarime numatoma gana nemaža Vyriausybės laisvė derėtis, įskaitant ir dėl IAE uždarymo datos <...>. <t.>*

***Žiniasklaida:** Iki šiol bet kuri visuomenės ar politikų iniciatyva varžyti žiniasklaidos laisvę susilaukdavo vieningo žurnalistikos elito pasipriešinimo. <t.>*

Tai papiktino kairiuosius ir dalį visuomenės. Žiniasklaidos laisvei – taip, Chamaskio erai – ne. <t.>

***Žmogus:** Labai padidėjo individo laisvė ir atsakomybė. <t.>*

Pirmasis laisvės uždavinys sumaišties laikais – tai žmogaus laisvė nuo atsitiktinumų. <t.>

Sakykim, anot A. Vaišvilos, socialliberalizmas teigia, jog asmens laisvė baigiasi ten, kur prasideda kito žmogaus laisvė. <t.>

***Žodis:** <...> dėl savo profesinio prestižo, gali sau leisti viešai grasinti žurnalistams, tai primena abejotinos demokratijos režimus, kuriems, kovojant su žodžio laisve, neišvengiamai tenka žengti dar toliau <...>. <t.>*

<...> draudžiantis virtualią vaikų pornografiją, pažeidžia žodžio laisvę yra pernelyg neapibrėžtas <...>. <t.>

<...> prezidentas Vladimiras Putinas viešai pareiškė esąs ištikimas žodžio laisvei <...>. <t.>

<...> rodo jos nesugebėjimą visapusiškai užtikrinti visuomenės teisę į žodžio laisvę, informacijos prieinamumą. <t.>

<...> Rusijos vadovas V. Putinas, ne kartą viešai deklaravęs paramą žodžio laisvei, privalo nedelsdamas įsikišti į konfliktą dėl NTV. <t.>

<...> sąjunga sveikino teismo sprendimą, kuris, jos teigimu, gina pirmosios pataisos principus ir parodo, jog Kongresas neperžengs ribų varžydamas žodžio laisvę. <t.>

<...> tautinių mažumų teisės bei teisė į žodžio laisvę. 89 proc. apklaustųjų nurodė, jog gerai yra apsaugota tikėjimo laisvė, 66 proc. – žodžio laisvė, 55 proc. – tautinių mažumų teisės. 51 proc. tautinių mažumų atstovų taip pat mano, kad jų teisės yra ginamos gerai. <t.>

<...> vadovai trečiadienį Vilniuje paskelbė vienijąsi į Laisvojo žodžio fondą (LŽF), kad kovotų su grėsmėmis žodžio ir verslo laisvei. <t.>

<...> žodžio laisvės neliečiamumą ginantys mūsų žiniasklaidos magnatai išsivertė savaip <...>. <t.>

1996 metais Komunikacijų padorumo aktas (Communications Decency Act) buvo atmestas JAV Aukščiausiojo teismo kaip prieštaraujantis žodžio laisvei. <t.>

Ar Lietuva jau išvengė visų pavojų, kylančių žodžio ir spaudos laisvei? <t.>

Ar nedarėte klaidų? – Per ketverius metus Lietuvoje įsitvirtino demokratinė sistema ir žodžio laisvė. <t.>

Bendravote su profesoriumi kaip dailininkas, bet pasukote žurnalistikos keliu. Kas pastūmėjo? Žodžio laisvė. <t.>

Bet, mano galva, tai prastas žmogaus egzistencijos interesų pakaitalas. Demokratija, žodžio laisvė. <t.>

Dabar vieni tą laisvę liaupsina, kiti keikia. V. Žukas sako: „Pasisakau prieš chamizmą, nes tai piktnaudžiavimas žodžio laisve“. <t.>

Didžiausią pažangą Lietuva pasiekė žodžio laisvės srityje. <t.>

Drauge su Europos Sąjunga Vašingtonas nedviprasmiškai leido suprasti, jog Kijevas turėtų labiau rūpintis demokratija ir žodžio laisve, jei nori tikėtis Vakarų paramos. <t.>

ES susirūpino žodžio laisve <t.>

ET misija atvyko į Kijevą aptarti su Ukrainos valdžia „galimų grėsmių žodžio laisvei ir parlamentinei demokratijai“ šalyje. <t.>

Įsigalėjus žodžio laisvei, šis statusas neregėtai smuko. <t.>

Įspūdinga šių metų knygų mugė skirta žodžio ir spaudos laisvei. <t.>

Jei mes bandytumėm bausti, abejoju, ar tai neprieštarautų nuomonės laisvei. <t.>

Jie mano, kad visos žmogaus teisės yra pavaldžios proto įstatymui. Vadinasi, nė viena iš šių laisvių, kaip gyventi kur nori, spaudos ir žodžio laisvė, teisė į mokslą, gydymą ir t. t., nėra absoliuti. <t.>

Kilo pavojus žodžio laisvei. <t.>

Kubos konstitucija pripažįsta teisę į žodžio ir susirinkimų laisvę, bet kiti įstatymai atima šias laisves iš tų, kurie nesutinka su vyriausybe. <t.>

Mes pajutome grėsmę žodžio laisvei, tad reikia burtis, užmirštant savitarpio nesutarimus“, sakė vienas LŽF iniciatorių. <t.>

Nesutarimai televizijoje privertė susirūpinti žodžio laisve šioje pokomunistinėje valstybėje, kuri yra viena pirmaujančių kandidačių į Europos Sąjungą (ES). <t.>

Pasak jo, maštant priešingai, gali iškilti pavojus, kad iš kariškių gali būti atimta žodžio ir minties laisvė. <t.>

Prezidentas V. Havelas palaiko maištingųjų žurnalistų pusę, pareiškęs, jog žodžio laisvei iškilo grėsmė. <t.>

Regis, jog būtent šis žodžio laisvės suabsoliutinimas ir yra ta palanki terpė <...>. <t.>

Rusijos organizacijos, ginančios žodžio laisvę ir žmogaus teises, veikėjo A. Simonovo sūnus pirmadienį iškrito iš 11 aukšto ir užsimušė. <t.>

Seimo statuto laužymas neturėtų būti pateikiamas kaip žodžio laisvė“ <...>. <t.>

Štai žodžio laisvė nedraudžiama, nes dėl jos elitas ir visuomenė gali būti rami. <t.>

tai gali kelti pavojų žodžio laisvei. <t.>

Taigi tokia formuluote sąmoningai ar ne būtų uždėtas apynasris žodžio laisvei, kurią ginti įpareigoja Konstitucijos 25 straipsnis. <t.>

Valdžios vertikalė ir žodžio laisvė <t.>

Žodžio laisvė yra esminė visuomenės demokratinio gyvenimo garantija <t.>

Laisvės vertinimo pavyzdžiai

***Atsisakyti:** <...> ar būtume pasiruošę atsisakyti savo laisvės ir atiduoti visą save tokiam? <t.>*

Aukoti: J. P. Destrade'as dienraštyje „Le Figaro“ gana dviprasmiškai pareiškė „savo laisvę paaukojęs tam, kad nepakenktų L. Jospinui“. <t.>

Derinti: <...> jo nuomone, „proletariato diktatūra, kurią pagal savo įstatus siekia įvesti Kompartija, nesuderinama su laisve ir demokratija grindžiama visuomene“. <t.>

Garantuoti: Tiesiog aukšti valstybės pareigūnai, Seimo nariai ir ministrai šių įstatymų gali nepaisyti. Jei kėdė garantuoja laisvę nuo įstatymų, kokia tada prasmė juos keisti? <t.>

Gerbti: Nė nepastebėsite, kaip draugiškasis Vandenis, gerbiantis kitų laisvę, taps despotu. <t.>

Ginti: Atsakydamas „taip“, įžeisčiau garbingai su ginklu rankoje apgynusią savo laisvę suomių tautą. <t.>

<...> „modernistai“ nekenčia krikščionybės dvasinės šviesos, nesuvokia, kad tik krikščioniškos vertybės šiame pasaulyje gali apginti žmogaus kilnumą ir laisvę. <t.>

<...> įstatymai rašomi ne kad apgintų piliečių teises į gyvybę, laisvę ir nuosavybę, bet kad palengintų darbą policininkams <...>. <t.>

Būkime budrūs, ginkime laisvę, ginkime brolybę ir lygybę. <t.>

Ilgaamžė pati neturėjo vaikų, bet augino giminaitį Vytautą Vaitkų, kuris žuvo 1991 metų sausio 13-ąją gindamas Lietuvos laisvę. <t.>

Jie savo pareigas kaip lietuviai ir savo gyvenimą rikiavo lietuvių tautos laisvei ir valstybinei nepriklausomybei ginti. <t.>

Ieškoti: Elena Leontjeva: buvau laisvės ieškanti. <t.>

Kelti: Tos dienos išvakarėse Batumio viešbutyje mes pakėlėme mineralinio vandens taures už laisvą, nepriklausomą Lietuvą ir už laisvę, drąsą ir pergalę. <t.>

Kovoti: „Dž. Dudajevas kovojo ne tik už Čėčėnijos, bet ir už visos Europos, pasaulio laisvę“, – teigė neoficiali Čėčėnijos atstovė Lietuvoje Aminat Saijeva. <t.>

<...> asmenys nukentėję nuo 1991 m. sausio 11–13 d. vykdytos agresijos, ir kiti asmenys, nukentėję kovodami už Lietuvos laisvę <...>. <t.>

<...> kuriose yra I grupės invalidų, asmenų, sulaukusių 85 metų, vaikų invalidų iki 16 metų arba nukentėjusiųjų kovojant už Lietuvos laisvę 1991 m. sausio 11–13 d. <t.>

Baltijos kelias ir mūsų pergalė 1991 m. sausį – tai du stebėtini Lietuvos žmonių žygiai, vainikuojantys ilgą ir tragišką mūsų kovą už laisvę. <t.>

Blogio genai anksčiau ar vėliau išlenda, kad ir kaip juos būtų bandoma paslėpti po patriotizmo, kovos už laisvę ir kitokiomis vėliavomis. <t.>

Mes padrašinom latvius ir estus, kurie buvo pasiryžę, jų žodžiais tariant, kovoti už savo laisvę iki paskutinio lietuvio <...>. <t.>

Už laisvę kovojo Mozambique? <t.>

***Mėgti:** Kaip buvęs liberalas mėgstu laisvę ir veiklą be viršininkų. <t.>*

***Oazė:** Sovietiniais laikais J. Keliuočio butelis Antakalnyje mums, jauniems, buvo laisvės oazė. <t.>*

***Piktnaudžiauti:** Jei spauda turi arba turėtų turėti laisvę kritikuoti, tai ar nėra pavojaus, kad ta laisve gali piktnaudžiauti? Taip, tokia galimybė egzistuoja. <t.>*

***Rūpintis:** Migracijos motyvą – susirūpinimą savo gyvybe ir laisve – nurodo migrantai iš Čėčėnijos (100 proc.), Afganistano, Bangladešo, Somalio. <t.>*

***Svajoti:** Mes svajojame apie tikrą laisvę ir visišką nepriklausomybę Palestinos valstybėje su sostine Jeruzalėje. <t.>*

***Trokšti:** Tada Kremlius, tikėdamasis sustabdyti laisvės troškimą, padarė nemažą nuolaidą. <t.>*

***Vertinti:** Ir dabar tik dalis visuomenės mieliau vertina demokratijos teikiamą laisvę ir galimybes, nei tariamą saugumą, kurį okupacijos metais patirdavo mainais už paklusnumą. <t.>*

***Žūti:** <...> Vilniuje Suomijos Prezidentė bei ją lydinti delegacija pagerbė žuvusiuosius už Lietuvos laisvę Antakalnio kapinėse <...>. <t.>*

Šiame name gyveno Romas Kalanta, žuvęs už Lietuvos laisvę“. Čia R. Kalanta gyveno pirmuosius savo dešimt metų iš likimo jam skirtų devyniolikos. <t.>

3 PRIEDAS

Konceptualiųjų *nelaisvės* metaforų pavyzdžiai

Daiktas

Skirti: <...> A. Dalinskienės sugyventiniui 31 metų Romui Baranauskui taip pat paskirtos penkiolikos metų *nelaisvės* bausmės. <t.>

<...> už kuriuos pakaltinamiesiems paprastai skiriama keliolika metų *nelaisvės* ar net kalėjimas iki gyvos galvos, grįžti namo padeda Lietuvoje galiojantys įstatymai. <t.>

34 metų Olegui Viačeslavui Mikulevičiui paskirti 8 metai *nelaisvės* bausmę atliekant griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje bei konfiskuota pusė turto. <t.>

Bliūdžiuvienės sugyventiniui P. Bendžiui už nusikaltimo slėpimą paskirtą vienerių metų *nelaisvės* bausmę, jos vykdymas atidėtas metams. <t.>

Pranešta, kad Vokietijos Paderborno miesto teismas už cigarečių kontrabandą skyrė trejų metų ir aštuonių mėnesių *nelaisvės* bausmę buvusiam Lietuvos krepšinio rinktinės nariui R. Brazdauskiui. <t.>

Savickas slapstėsi nuo bausmės – Palangos apylinkės teismas už chuliganizmą jam buvo skyręs pusantrų metų *nelaisvės* bendrojo režimo pataisos. <t.>

Šiaulių apygardos teismas jam skyrė 8 metus *nelaisvės* bei priteisė 12 tūkst. 500 litų baudą. <t.>

Tačiau Klaipėdos apygardos teismui pakako įkalčių – už tyčinį nužudymą bei turto sunaikinimą S. Lapinskui paskirta 15 metų *nelaisvės* bausmė <...>. <t.>

Vokietijos Paderborno miesto teismas už cigarečių kontrabandą skyrė trejų metų ir aštuonių mėnesių *nelaisvės* bausmę buvusiam Lietuvos krepšinio rinktinės nariui Romanui Brazdauskiui. <t.>

Talpykla

Atsidurti: <...> Rusijos kareivių motinų komitetas įteikė šalies gynybos ministerijai čečėnų separatistų *nelaisvėje* atsidūrusių 689 (!) kariškių sąrašą <...>. <t.>

Iš viso *nelaisvėje* iš pradžių atsidūrė apie 600 žmonių. <t.>

Nelaisvėje atsidūrę žmonės buvo nuo 15 iki 30 metų. <t.>

<jam ne kartą teko atsidurti *nelaisvėje* už nepilnamečių berniukų <t.>

Auginti: Keturi Lietuvos ir du Lenkijos mokslininkų *nelaisvėje išauginti ruoniai* paleisti į laisvę įgyvendinant tarptautinį projektą <...>. <t.>

Bėgti: Atrastas pėdsakas padės išsamiau susipažinti su šios nepaprastos istorijos detalėmis, lakūnų *pabėgimu iš nelaisvės*, dramatiška baigtimi. <t.>

Du kartus lietuvius įkaitas bandė pabėgti iš nelaisvės. <t.>

Nelaisvėje prabėgo septyniolika su puse jo gyvenimo metų. <t.>

– Aš išgelbėjau tuos vaikus, bet mano sūnus, kuris juos, rizikuodamas gyvybe, atvedė į mūsų namus, dabar rusų nelaisvėje. <t.>

„Abu Sayaff“ nelaisvėje, be trijų JAV piliečių, dar yra 10 filipiniečių. <t.>

„Mes visi net ir dabar esame apgavysčių, melo, aferizmo nelaisvėje. <t.>

„Mums nelaisvėje kiekviena moteris – jauna ir graži“, – pareigūnui savo emocijomis dalijosi kaliniai. <t.>

<...> pastarosiomis dienomis buvo paimti į nelaisvę du ar trys svarbūs Talibano pareigūnai, kurie yra „kitų pajėgų“ nelaisvėje Afganistane. <t.>

<...> B. Fleutiaux išsamiai aprašė, ką jautė, būdamas nelaisvėje. <t.>

<...> bausmę atlikęs vyriškis aistrą dailei ir norą dorai gyventi pajuto dar būdamas nelaisvėje. <t.>

<...> buvęs Bachromo Sadirovo nelaisvėje gruodžio mėnesį, pasakojo „Novoje vremena“ korespondentui <...>. <t.>

<...> buvęs studentų vadovas J. Bubenikas nelaisvėje yra nuo sausio 12 dienos. <t.>

<...> buvimas nelaisvėje paprastai dar labiau griaua psichiką, negu dalyvavimas kovos veiksmuose. <t.>

<...> dalis visuomenės vis dar yra stereotipų ir antisemitinės ideologijos nelaisvėje“. <t.>

<...> yra suinteresuoti, kad nuteistieji kuo ilgiau būtų nelaisvėje. <t.>

<...> liepos 11 d. numeryje įdomiai šneka apie stereotipus, tačiau berods nepastebi esąs kai kurių stereotipų nelaisvėje. <t.>

<...> reikalauja paleisti nelaisvėje tebelaikomus 627 kuveitiečius. <t.>

<...> už atsėdėtą laiką nelaisvėje jam bus atlyginta? <t.>

<...> užvakar daugiau kaip 16 valandų buvo įkalinti sniego nelaisvėje. <t.>

22 mėnesiai čečėnų nelaisvėje <t.>

Aštuonios valandos muitininkų nelaisvėje <t.>

Baudžiamojo kodekso nelaisvėje <t.>

Be jos pagalbos kūdikis dar ilgai galėjo būti nelaisvėje. <t.>

Beveik parą išbuvęs nelaisvėje 30 metų klaipėdietis verslininkas Dainius Darbutas iš pagrobėjų rankų ištrūko tik praėjusio penktadienio vakarą. <t.>

Britų žurnalistė Y. Ridley, kuriai šį rudenį teko pabūti Afganistano talibų nelaisvėje, dabar tvirtina, kad Vakarų žvalgybos siekė jos mirties <...>. <t.>

Būdama nelaisvėje R. Lupeikytė sulaukė pilnametystės. <t.>

***Būti:** „Noriu viską nuoširdžiai prisipažinti, nes nenoriu būti nelaisvėje“, – teigė pareigūnams T. Martišius. <t.>*

Čia jis nusikaltėlių nelaisvėje išbuvo keturias dienas. <t.>

Dabar jam nelaisvėje teks išbūti visą ankstesnę bausmę. <t.>

Dėl liūčių pakilus vandeniui oloje jiems teko tris paras išbūti kalnų nelaisvėje. <t.>

Didžiojo provokatoriaus nelaisvėje <t.>

Didžiojo provokatoriaus nelaisvėje Raimonda Karnackaitė <t.>

Dienraštis „Los Angeles Times“ pranešė, kad A. O. Abdel-Rahmanas laikomas Šiaurės aljanso pajėgų nelaisvėje. <t.>

Emocijų nelaisvėje <t.>

Įkaitas ingušu nelaisvėje, prirakintas grandinėmis prie radiatoriaus, praleido pusantrą mėnesio. <t.>

Išbuves du mėnesius nelaisvėje Lydos mieste pabėgo. <t.>

Išlaisvintieji studentai pasakojo, kad atsidūrę olos nelaisvėje jie neturėjo galimybės numigti <...>. <t.>

Ji tyrė įvairias dramblių grupes Afrikoje, Indijoje ir nelaisvėje Teksase <...>. <t.>

Jos sūnui Gintarui nelaisvėje teks prabūti pusantrų metų – už pagalbos nukentėjusiam nesuteikimą ir už nusikaltimo slėpimą. <t.>

Kalifornijos jūrų liūtai išgyvena iki 30 metų, nelaisvėje – dar ilgiau. <t.>

Kokios „kultbrigados“ galimybės nelaisvėje, šypsosi ponas Benjaminas, turbūt daug aiškinti nereikia. <t.>

Kolumbijos revoliucinės ginkluotosios pajėgos 14 mėnesių nelaisvėje buvusį pulkininką A. L. Acostą perdavė Raudonojo Kryžiaus atstovams. <t.>

Kūryba nelaisvėje <t.>

L. Burauskas nelaisvėje dar bus septynerius metus. <t.>

Laisvosios zonos – neorganizuotumo nelaisvėje <t.>

Laumės nelaisvėje <t.>

Lietuva tebėra nelaisvėje? <t.>

Mat net būdamas nelaisvėje „Remyg“ nenutraukė ryšių su Alytaus nusikalstamo pasaulio atstovais, kurie jį lankė kolonijoje, ir stengėsi išlikti jų lyderis. <t.>

Nelaisvė: – Ko nelaisvėje labiausiai pasigendate? <t.>

Nelaisvėje bus tris mėnesius <t.>

Nelaisvėje gerokai sublogęs teisiamašis buvo piktas ir agresyvus. <t.>

Netrukus Marianą pasiekė žinia, kad jos tėvas gyvena Vokietijoje, Saksonijoje buvo nelaisvėje. <t.>

Nuo Druskininkų iki Alytaus ir Prienų Nemunas ledų nelaisvėje išbuvo beveik dvi savaites <...>. <t.>

Olos nelaisvėje – studentų dainos ir žaidimai <t.>

Pagrindinis knygos veikėjas būdamas nelaisvėje pasakoja apie savo gyvenimą ir savo artimuosius. <t.>

Paklauskite juos, ko jie nori – garantuoto gyvenimo nelaisvėje ar gyvenimo be garantijų laisvėje. <t.>

Partizanų nelaisvėje buvo laikomi vyras su žmona, kalbantys ispaniškai. <t.>

Pastarojo lakūnai dar nesurasti, bet manoma, kad yra serbų nelaisvėje. <t.>

Prieš penkiasdešimt metų rusų nelaisvėje buvo nužudytas Didžiosios Kovos apygardos vadas Jonas Misiūnas-Žalias Velnias <...>. <t.>

Senų įpročių nelaisvėje <t.>

Skelbiama, kad Talibano kariuomenės vadas pasidavė ir yra Šiaurės aljanso nelaisvėje. <t.>

Suma, už kurią pasirašo, jam tebėra tokia pat nereali, kaip ir tais laikais, kai Lietuva dar buvo nelaisvėje. <t.>

Šiais metais gautas prieauglis iš sunkiai nelaisvėje besiveisiančių dryžuotųjų hienu, kapucinu, korsakų, ilganosių meškėnų ir kitų gyvūnų jau nieko nestebina. <t.>

Šis Lietuvos laivas Afrikos šalies nelaisvėje išbuvo 40 parų. <t.>

Tai jau ne pirmas jos nelaisvėje pasaulį išvydęs mažylis. <t.>

Taigi buvome ideologizuoto mokslo nelaisvėje. <t.>

Toji kūryba nelaisvėje susijusi su ne itin maloniais prisiminimais <...>. <t.>

Vacys Bagdonavičius pristatė garsiojo filosofo, rašytojo, kultūrininko Vydūno knygą „Septyni šimtmečiai vokiečių nelaisvėje“. <t.>

Vasario 3 dieną Čėčėnijoje dingusio Rusijos sraigtasparnio igula galbūt gyva ir yra čėčėnų nelaisvėje. <t.>

Žuvinto, Simno, Žaltyčio ir kiti didesni ežerai ledo nelaisvėje išbuvo tik vieną arba dvi dienas. <t.>

Daugintis: *Duisburgo (Vokietija) mokslininko E. G. Hartmanno, kuris yra parašęs mokslinį darbą apie delfinų dauginimąsi nelaisvėje, teigimu <...>.* <t.>

Klaipėdoje pasaulį išvydo daugiau kaip 20 ruonių, nors nelaisvėje šie jūros žinduoliai dauginasi nedažnai. <t.>

Tikimasi, kad subrendus patelei jūrų liūtai susilauks palikuonių, nors šie gyvūnai nelaisvėje dauginasi nedažnai. <t.>

Išėiti: Kai išėjau iš Arkikatedros, pasijutau lyg išėjęs iš nelaisvės namų. <t.>

Elgtis: Teigiama, kad nelaisvės vietoje šis kalinys elgėsi drausmingai <...>. <t.>

Gelbėti: <...> 52 metų Apolinarą Stonį iš nelaisvės bando gelbėti dabartinės kadencijos tarybos nariai. <t.>

Gyventi: „Kai pamatė, kad nieko iš to neišeina, pasirinko lengvesnį kelią“, – reziumavo su ilgu gyvenimu nelaisvėje susitaikęs A. Daškovskis. <t.>

Nelaisvėje jos išgyvena 50–80 metų, lesa įvairius grūdus, riešutus. <t.>

Paprastai nelaisvėje pingvinai išgyvena iki 14 metų <...>. <t.>

Pasak Zoologijos sodo darbuotojų, nelaisvėje tigrui išgyvena apie dvidešimt metų.

R. Mikutavičiaus nužudymo aplinkybes tyrę pareigūnai įtarė, kad siekdamas geresnio gyvenimo nelaisvėje V. Beleckas bandys <...> prasimanyti pinigų. <t.>

Tailando dramblių globos centras yra viena geriausių vietų, kur nelaisvėje gyvenantis dramblys galėtų atsidurti. <t.>

Gražinti: Jei kas bandys bėgti, amerikiečiai sulaukys... ir gražins atgal į komunistinę nelaisvę! <t.>

Imti: „Kariavau Pabaltijo kariniame dalinyje 20 dienų, kol vokiečiai paėmė į nelaisvę. <t.>

„Tikiuosi, kad jie arba bus nukauti, arba paimti į nelaisvę“, – pirmadienį dėstė jis. <t.>

<...> „Al Qaeda“ kovotojų gretose kovojęs amerikietis, į nelaisvę paimtas gruodžio 2 dieną Mazari Šarife. <t.>

<...> „Al Qaeda“ paėmė į nelaisvę tris Amerikos specialiosios paskirties dalinio karius ir du jų pagalbininkus afganus. <t.>

<...> Afganistane jis buvo patekęs į nelaisvę, o paskui išpirktas už milijoną dolerių <...>. <t.>

<...> Afganistane paimti į nelaisvę trys Amerikos specialiosios paskirties dalinio kariai. <t.>

<...> caro armijos daliniai 1791 m. įveikė Mansurą ir paėmė jį į nelaisvę.“ <t.>

<...> dėl Čarikaro žuvo keli šimtai „Talibano“ kovotojų, daugiau kaip 400 buvo paimti į nelaisvę. <t.>

<...> įteikė jam protesto notą, kurioje reikalaujama išlaisvinti Pusiaujo Gvinėjos kariškių į nelaisvę paimtą laivą „Rytas“ ir igulą bei kompensuoti patirtus nuostolius. <t.>

<...> kokiomis aplinkybėmis Afganistane žuvo 43 į nelaisvę paimti talibai, kurie iš Kundūzo į Šibirganą 3 dienas buvo vežami antspaudoetuose kroviniuose konteineriuose. <t.>

<...> ministerija atsisakė patvirtinti pulkininko leitenanto S. Boriajevo, kurį čečėnų sukilėliai paėmė į nelaisvę rugsėjo 29 dieną, mirtį <...>. <t.>

<...> Mirzojevas davė mums raštą, kuriame sakoma, kad paėmusi mus į nelaisvę grupuotė neturi nieko bendra su vyriausybinėmis pajėgomis.

<...> mūšiuose žuvo 800–1000 rusų karių, 81 paimtas į nelaisvę. <t.>

<...> nurodė, kad svarbūs Talibano ir „Al Qaeda“ lyderiai, kuriuos į nelaisvę paėmė jo pajėgos, iškart nebus perduoti Jungtinėms Valstijoms, kaip nori Vašingtonas. <t.>

<...> operacijos metu žuvo 130 čečėnų kovotojų ir dar 120 paimta į nelaisvę. <t.>

<...> opozicijos kariai penktadienį vakare nukovė 20 talibų karių ir paėmė į nelaisvę 200. <t.>

<...> partizanai pora kilometrų nuo Pirčiupių surengė pasalą ir nužudė 4 ar 5 aukštus gestapo karininkus, o penkis paėmė į nelaisvę. <t.>

<...> partizanai susisprogino, kitus du vargšus paima į nelaisvę. <t.>

<...> Paulas Wolfowitzas anksčiau pranešė, kad pastarosiomis dienomis buvo paimti į nelaisvę du ar trys svarbūs Talibano pareigūnai <...>. <t.>

<...> per Afganistano karą žuvo arba buvo paimta į nelaisvę apie trečdalis „Al Qaeda“ teroro organizacijos vadovų. <t.>

<...> per dvi pastarąsias paras sunaikino 11 ir paėmė į nelaisvę apie 20 sukilėlių maoistų. <t.>

<...> per mūšius su Talibano armija į nelaisvę paimta daugiau kaip penki šimtai „samdinių užsieniečių“ <...>. <t.>

<...> Rachm Idas Rumsfeldas pareiškė labiau noris, kad Afganistane besislapstantis pagrindinis rugsėjo 11-osios teroro įtariamasis būtų nužudytas, o ne paimtas į nelaisvę gyvas. <t.>

<...> sulaukę tikrintojų juos tiesiog „paima į nelaisvę“, užrakina savo namuose ir neišleidžia po keletą valandų. <t.>

<...> sunaikintas milžiniškas Talibano ginklų sandėlis, nukauta apie 15 talibų ir paimti į nelaisvę dar 27 kovotojai. <t.>

<...> sužeistas partizanas Edvardas Barčas-Adzius paimtas į nelaisvę. <t.>

<...> Šiaurės aljanso paimti į nelaisvę, kalėjime sukėlė maištą ir žuvo <...>. <t.>

<...> Talibano pajėgos siūlo 100 000 dolerių premijas už Afganistane paimtus į nelaisvę JAV vadovaujamos koalicijos kareivius <...>. <t.>

<...> talibų gretose gynusių Kundūzo miestą užsieniečių, paimtų į nelaisvę, užpuolė sargybą <...>. <t.>

1953 m. Korėjos karo metu naudodami šį metodą numuštus ir į nelaisvę paimtus amerikiečių lakūnus tardė rusų čekistai. <t.>

Apie teroristų kuriamas naujas bazes Amerikos žvalgyba sužinojo iš slaptų „Al Qaeda“ dokumentų, aptiktų Afganistane, taip pat iš ten paimtų į nelaisvę šios organizacijos narių. <t.>

Baigiantis karui, vaikas buvo paimtas į rusų nelaisvę ir uždarytas Gardino kalėjime. <t.>

Bet jis nenurodė nei tikslaus amerikiečių skaičiaus, nei datos, kada jie buvo paimti į nelaisvę. <t.>

Bus ir desanto išsilaipinimas, ir priešų paėmimas į nelaisvę, ir pergalės akcentas <...>. <t.>

Čia į nelaisvę paimta 48 rusų kareiviai. <t.>

Iš visų „Al Qaeda“ kovotojų, kurių skaičius buvo nurodomas nuo 1 iki 2 tūkst., žuvo ar buvo paimti į nelaisvę tik keli šimtai. <t.>

Išeidami čečėnai išsivedė ir į nelaisvę paimtus rusų kariškius <...>. <t.>

ITAR mūšiams prie Gardezo talibai paėmė į nelaisvę 18 Amerikos kariškių.

Jie akivaizdžiai buvo paimti į nelaisvę, o ne pasidavė“. <t.>

Jis yra kilęs iš Adelaidės miesto, tačiau jo pavardė ir paėmimo į nelaisvę vieta bei aplinkybės nebuvo paskelbtos. <t.>

Jis pranešė, kad koalicijos pajėgos paėmė į nelaisvę „Al Qaeda“ kovotojų, tačiau jų skaičiaus nenurodė. <t.>

Jungtinių Valstijų pareigūnai nurodė, kad Afganistane į nelaisvę paimtas kalifornietis atsisakė teisės tylėti ir į apklausas pasikviesti advokatą. <t.>

Juos suklaidino ir paimtas į „nelaisvę“ žvalgas, pas kurį buvo rasta specialiai klaidinanti informacija. <t.>

Jiems teko stebėti pavojingus susišaudymus, daryti interviu su paimtais į nelaisvę Irako karininkais. <t.>

Kai Krezą paėmė į nelaisvę, Kiras maloniai tarė: – Kažkaip vėsoka pasidarė. <t.>

Kariai atliko atitinkamus veiksmus, išskleidė maištininkus ir išlaisvino į nelaisvę paimtus kolonijos darbuotojus. <t.>

Karo pradžioje apie 2,5 mln. baltarusių buvo paimta į nelaisvę. <t.>

Kartu su V. Petrovu tada i nelaisvę paimta ir Tarybinių moterų kongreso Samaros organizacijos pirmininkė Svetlana Kuzmina. <t.>

Liudininkų pasakojimu paremtais korespondentų pranešimais, žuvę apie 2–3 šimtus rusų karių, apie 150 paimta i nelaisvę. <t.>

Naktį i nelaisvę buvo paimti dar trys arabai ir aštuoni afganai iš "Al Qaeda". <t.>

Netoli Mazari Šarifo kilo paimtu i nelaisvę talibų ir jų šalininkų maištas. <t.>

Nors apie Mazari Šarife pasidavusius ar i nelaisvę paimtus talibus nepranešama <...>. <t.>

O Chasaviurto rajone paėmė i nelaisvę 59 vidaus kariuomenės karius, atkirtę nuo kolonos 4 šarvuočius ir vieną automobilį. <t.>

okie nuogastavimai kilo apklausus i nelaisvę paimtus „Al Qaeda“ narius <...>. <t.>

Pagrindas apkaltinti Rusiją agresija buvo: tarp paimtųjų i nelaisvę – 68 rusų kariai, nuo eilinio iki majoro. <t.>

Panaudodami suimtuosius Hitlerį ir Laimutį, KGB agentai Ramojus ir Alfa 1953 m. sausio mėnesį i nelaisvę paėmė Vyties apygardos vadą Kazį Riaubą-Kazoką <...>. <t.>

Patys partizanai iš pradžių sakė i nelaisvę paėmę 300 žmonių, tačiau Kolumbijos pareigūnai šį skaičių gerokai sumažino. <t.>

Per Mandžiūrijos išvadavimo operaciją Japonija neteko 700 tūkst. karių, 600 tūkst. jų buvo paimta i nelaisvę. <t.>

Po mobilizacijos Bofisą pačioje karo pradžioje paėmė i nelaisvę vokiečiai. <t.>

Prieš tai „Abu Sayaf“ grupuotės maištininkai sušaudė du i nelaisvę paimtus kariškius. <t.>

Rusų karinė vadovybė reikalauja, kad čečėnai atiduotų ginklus ir ginkluotę, paleistų i nelaisvę paimtus rusų karius ir atstatytų „teisėtą valdžią“. <t.>

Sektos įvardijamos kaip kažkokia abstrakti grėsmė, tvyranti visur, kuri tuoj užgniauš, paims i nelaisvę, suvalgys ir t. t. <t.>

Susidoroti su praėjusį šeštadienį Kundūze i nelaisvę paimtais ir maištą sukėlusiais talibų kovotojais <...>. <t.>

Šeimoje buvo 10 vaikų, kryžiuočiai devynis nužudė, vieną paėmė i nelaisvę. <t.>

Šiaurės aljansas vakar pranešė, kad netoli Kandaharo oro uosto i nelaisvę paėmė 80 talibų karių. <t.>

Šimtus rusų čečėnai paėmė i nelaisvę. <t.>

Tadžikų sukilėliai paleido 31 vyriausybinų pajėgų kareivį, dar gruodžio mėnesį paimtą i nelaisvę. <t.>

Talibai teigia paėmė į nelaisvę 18 Amerikos kariškių <t.>

Talibano kovotojai, paimti į nelaisvę Afganistane, pranešė JAV gynybos ministras Donaldas Ramsfeldas. <t.>

Tarybiniai partizanai nukovė 9 okupantus ir X paėmė į nelaisvę. <t.>

Vakar paskelbta, kad Afganistane buvo paimtas į nelaisvę Talibano pusėje kovojęs 26 metų australas. <t.>

Vertingos informacijos tikimasi išgauti apklausiant Afganistane bei Pakistane į nelaisvę paimtus Talibano ir „Al Qaeda“ kovotojus. <t.>

Vienas garbės laipsnis skirtas tam, kuris nukovė ar paėmė į nelaisvę tam tikrą priešų skaičių ir pan. <t.>

Vykstant mūšiams prie Afganistano Gardezo miesto, talibai paėmė į nelaisvę 18 JAV kariškių. <t.>

Vlasovas (1900–1946 m.), į nacių nelaisvę paimtas Raudonosios armijos generolas, 1943 metais stjojo vadovauti vokiečių sudarytai Rusų išsivadavimo armijai <...>. <t.>

Žeromas paimtas į nelaisvę ir yra kankinamas gestapo. <t.>

Žurnalas remiasi interviu su „Ansar El-Islam“ nariais, kuriuos į nelaisvę paėmė proamerikietiška Patriotinė Kurdistano sąjunga. <t.>

Žuvo 300 priešų karių, 200 paimta į nelaisvę. <t.>

Įsivaizduoti: <...> gyvenimas labai skiriasi nuo to, kokį jis įsivaizdavo nelaisvėje skaitydamas knygas ar žiūrėdamas televizorių. <t.>

Išsiristi: Aštuoni pingvinai išsirito nelaisvėje, pirmasis jų – prieš 8 metus. <t.>

Ištrūkti: Iš afrikiečių nelaisvės ištrūkęs „Rytas“ šiuo metu gabena žuvis iš Mauritanijos į Kamerūną, aplenkdamas Pusiaujo Gvinėjos pakrantes. <t.>

Išvaduoti: Apsauga buvo paskirta ir iš čečėnų nelaisvės išvaduotam Viktorui Grodžiui. <t.>

Išvysti: Išgyvena tik maždaug 30 procentų nelaisvėje pasauli išvydusių delfinų. <t.>

Kalėti: „Le Canard Enchaine“ aprašė kančias dviejų prancūzų lakūnų, iškalėjusių serbų nelaisvėje 104 dienas. <t.>

Kalinti: Du šios švedų firmos darbuotojus sukilėliai nelaisvėje kalino 8 mėnesius. <t.>

Laikyti: <...> keturi narkomanai beveik parą laikė nelaisvėje, apiplėšė ir prievarta svaigino narkotikais. <t.>

<...> šiuo metu laiko nelaisvėje du amerikiečius ir 16 filipiniečių įkaitų. <t.>

<...> už JT karinius stebėtojus grupei nusikaltėlių, kurie juos laikė nelaisvėje keturias paras, nebuvo sumokėta išpirka. <t.>

Amerikiečių įgula buvo laikoma nelaisvėje 11 dienų, kol Vašingtonas pareiškė apgailėstą dėl Kinijos naikintuvo piloto žūties. <t.>

Devynios besilaukiančios pandos yra laikomos nelaisvėje provincijos sostinėje Čengdu, o kitos keturios gyvena laisvėje Volongo draustinyje. <t.>

Grasindami panaudoti smurtą banditai iš seno žmogaus pareikalavo pakloti 13000 litų, o priešingu atveju laikyti nelaisvėje, kol supus. <t.>

JAV misionierių porą Martiną ir Garcia Burnhamus sukilėliai nelaisvėje laiko jau daugiau nei aštuonis mėnesius. <t.>

Jie reikalavo, kad Pakistanas grąžintų 54 karo belaisvius, kurie, Delio teigimu, laikomi nelaisvėje dar nuo 1971-ųjų konflikto. <t.>

Kandaharo bazėje JAV kariuomenė laiko nelaisvėje daugiau kaip 300 belaisvių. <t.>

Nusikaltėliai reikalavo pinigų, mušė nelaisvėje laikomą žmogų. <t.>

Pas mus dažnai svečiuodavosi net nelaisvėje laikomas generolas Fridrichas Paulus. <t.>

Laukti: Nemažai žagintojų nelaisvėje sulaukia tokio paties likimo, kaip ir jų aukos, nors į viešumą tokie faktai išskyla gana retai. <t.>

Leisti: – Daugelis kalinių nelaisvėje praleistus metus vadina išbrauktais iš gyvenimo. <t.>

„Jei Leonas ir praleis penkerius metus nelaisvėje, panašūs nusikaltimai nesiliaus, nes tikrasis nusikaltėlis yra laisvėje“. <t.>

<...> 28 metų Viačeslavas Gončarovas nelaisvėje praleis devynerius metus. <t.>

<...> Čėčėnijoje buvo paimtas įkaitu ir nelaisvėje praleido aštuonis mėnesius. <t.>

<...> Prezidentas Valdas Adamkus pusseptintų metų nelaisvėje praleidusiam nuteistajam suteikė savo malonę ir atleido nuo likusios bausmės. <t.>

<...> septynis kartus teistas ir 17 metų nelaisvėje praleidęs Romas Jankauskas (g. 1960 m.) <...>. <t.>

<...> vaikas, kuris dar gali pasitaisyti, yra pasmerkiamas visą gyvenimą praleisti nelaisvėje. <t.>

12 metų nelaisvėje praleidęs vyras pareiškė, kad anksčiau nieko panašaus kolonijoje nėra buvę. <t.>

42 metų panevėžietis Vladas Bakevičius nelaisvėje turės praleisti 14 metų. <t.>

Anksčiau jos buvo mokamos nepaisant, kiek laiko žmogus praleido nelaisvėje <...>. <t.>

Broliai Bilziukevičiai nelaisvėje turės praleisti ketverius metus <...>. <t.>

Dėl neteisėto sulaikymo ir 40 dienų Pusiaujo Gvinėjos kariškių nelaisvėje praleidusio „Ryto“ <...>. <t.>

Į skirtos bausmės laiką įskaičiavus kardomąjį kalinimą, keliems nuteistiesiems teks praleisti nelaisvėje po keletą mėnesių. <t.>

Jo bendras A. Tichomirovas nelaisvėje turės praleisti 3 metus <...>. <t.>

Kunigo žudikas visą likusį gyvenimą turės praleisti nelaisvėje. <t.>

„Henyte“ nelaisvės vietoje praleido tris ketvirtadalius paskirtos bausmės <...>. <t.>

Nelaisvėje šis sportininkas praleido trejus metus. <t.>

Nepalaikantis santykių su artimaisiais, ilgus metus praleidęs nelaisvėje asmuo, išėjęs iš kolonijos, gana greitai sugrįžta atgal. <t.>

Pagrobėjų nelaisvėje vilnietis praleido 22 mėnesius. <t.>

Panevėžio rajono Miliešiškių kaimo gyventojas Alvydas S. nelaisvėje trylika metų praleis už tai, kad žagino savo nepilnametę dukterį. <t.>

Prezidentui Valdui Adamkui nederėjo reikšti nuomonės apie teismo sprendimą pirma laiko iš nelaisvės paleisti Kauno nusikaltėlių autoritetu vadinamą Henriką Doktorą.

Tai verčia prisiminti du ORT žurnalistus Romaną Perevezencevą ir Viačeslavą Tibelijų, mėnesį praleidusius nelaisvėje. <t.>

Likti: „Dienoraščio“ autoriui ir savo noru pasiliegame jo provokuojančio žodžio nelaisvėje. <t.>

<...> kiti įkaitai, tarp kurių yra ir amerikiečių misionierių pora, liko nelaisvėje. <t.>

Vėl nelaisvėje 1993 m., likus porai savaitių iki lapkričio 23 d. – Lietuvos kariuomenės 75-ųjų metinių, Algirdas Petrusevičius vėl suimamas. <t.>

Vaduotis: Tuo tarpu speleologams iš Krasnojarsko vakar pavyko patiems išsivaduoti iš vienos giliausių pasaulyje olių nelaisvės. <t.>

Žinoma, taip gyventi nelengva, juo labiau nelaisvėje. <t.>

Pakliūti: <...> kiti, pakliuvę į nelaisvę, gabenami į kalinimo vietą. <t.>

<...> talibų pusėje kovojęs ir į nelaisvę pakliuvęs 26 metų Australijos pilietis Davidas Hicksas buvo nugabentas į JAV karinį laivą. <t.>

1944 m. pasitraukė į Vokietiją, buvo pakliuvęs į anglų nelaisvę Belgijoje. <t.>

Aišku, dalis žmonių, pakliuvę į nelaisvę, iškankinti kalėjimuose, tremtyje ir lageriuose, apimti nuolatinės baimės neįstengė atsispirti kagėbistams ir sutiko bendradarbiauti <...>. <t.>

Carinės Rusijos karo su Austrijos – Vengrijos imperija metu jis buvo pakliuvęs į čekų nelaisvę. <t.>

Du šimtai lenkų karių pakliuvo į nelaisvę. <t.>

Kažkodėl nesitraukė, gynėsi iki galo, kol į nelaisvę pakliuvo. <t.>

Pranešama, kad į nelaisvę pakliuvę „Al Qaeda“ kovotojai maldauja afganų neišduoti jų amerikiečiams. <t.>

Prie Naivių kaimo jų žvalgai, ieškodami „mėlynųjų“, pakliūna į nelaisvę. <t.>

Roplys pakliuvo į nelaisvę džiunglių pakraštyje prie Kampung Tangajaus kaimo, esančio 160 kilometrų į pietus nuo sostinės Kvala Lumpūro. <t.>

Trečiadienį atšalus orams, į ledų nelaisvę pakliuvusius paukščius pirmieji pastebėjo vietos gyventojai. <t.>

Trečiadienį pabėgimą organizavę „Al Qaeda“ nariai į nelaisvę Pakistano pasienyje buvo pakliuvę prieš porą dienų. <t.>

Už puskilometro jo nuotaika šiek tiek pasitaiso – į nelaisvę pakliūna trys „mėlynųjų“ kariai. <t.>

Pasiduoti: <...> Talibano atstovas atmetė galimybę, jog talibai pasiduos į nelaisvę <...>. <t.>

Apie 100 000 vokiečių pasidavė į nelaisvę. <t.>

Jie verčiau pasiduoda į nelaisvę. <t.>

Patekti: „Pilotas karininkas R. Marcinkus – 89580 – lietuvis, dingęs be žinios. Manoma – patekęs į nelaisvę“. <t.>

<...> Giujė buvo patekęs vokiečiams į nelaisvę ir pabėgo iš traukinio, vežusio jį į Vokietiją.

<...> iškilo grėsmė, jog Gruzijos prezidentas pateks į sukilėlių nelaisvę. <t.>

<...> jo herojus – I pasaulinio karo metu patekęs į vokiečių nelaisvę kareivis <...>. <t.>

<...> katerio igulos nariai prieš incidentą galėjo nusižudyti, nes nenorėjo gyvi patekti į nelaisvę. <t.>

<...> Kuršo apsuptyje dislokuoti kariai pateko į sovietų nelaisvę, kalėjo Sibire. <t.>

<...> po to, kai bataliono vadas pratybose pateko į „nelaisvę“, visas padalinys gaus blogą įvertinimą <...>. <t.>

<...> pradėta statyti vadinamoji karo belaisvių stovykla, kurioje bus laikinai saugomi į nelaisvę patekę Talibano ar „Al Qaeda“ kovotojai. <t.>

<...> savanoris kovojo su bermontininkais prie Radviliškio, Šiaulių, Klaipėdos, vėliau su lenkais Vilniaus krašte, Augustavo miške pateko į nelaisvę. <t.>

<...> su bendradarbiu 47 metų Rusijos piliečiu Vladimiru Larinu pateko į Kolumbijos partizanų nelaisvę. <t.>

<...> tarnaudamas vokiečių kariuomenėje, pateko į rusų nelaisvę, o iš jos grįžęs įsikūrė VDR, Berlyne. <t.>

1999 metais jis tiesiogiai prisidėjo prie trijų JAV kareivių, patekusių į nelaisvę Jugoslavijoje, išlaisvinimo. <t.>

74 žmonės, tarp jų ir štabo operatyvinio skyriaus viršininkas, pateko į nelaisvę. <t.>

Admirolo pagalbos Himleris tikėjosi tuo atveju, jeigu pateks į britų nelaisvę. <t.>

Baigiantis karui, K. Asevičius pateko į anglų nelaisvę, metus išbuvo Belgijoje belaisvių stovykloje. <t.>

Bataliono vadas, patekęs į „nelaisvę“, tuo metu vadovavo savo daugiau kaip dviejų šimtų karių, dalyvavusių mokymuose, perdislokavimui. <t.>

Be to, maždaug 1,5 tūkst. Libijos karių, patekusių į nelaisvę Čade, įkūrė ten Libijos nacionalinio gelbėjimo frontą. <t.>

Daug mūsų kovotojų žuvo, buvo sužeista, pateko į nelaisvę. <t.>

Daugelis pateko į nelaisvę. <t.>

Į nelaisvę tądien pateko ir Vilties tėvonijos vadas Kazimieras (kai kurie šaltiniai teigia – Kostas) Kregždė (Sausis arba Hitleris) <...>. <t.>

Iki tol visko prisigalvojo: kad žuvo, pateko į nelaisvę. <t.>

Jakovas per karą pateko į nelaisvę, žuvo belaisvių stovykloje. <t.>

Pats L. Želigovskis vos ne pateko į nelaisvę ties Giedraičiais. <t.>

Per Korėjos karą pateko į komunistų nelaisvę ir buvo ideologiškai apdorotas, kitaip sakant, KGB jį užverbavo (verbanuli, kaip sakė apie Dekanidzė). <t.>

Per operaciją 500 tamplierių pateko į nelaisvę, tik 12 pavyko išsigelbėti. <t.>

Rusijos pareigūnai mėgina nustatyti, kada ir kaip išlaisvintasis pateko į nelaisvę. <t.>

Sukilėlių atstovas taip pat patvirtino, kad partizanai nukirto galvas trimis į nelaisvę patekusiems vyriausybių pajėgų kariams. <t.>

Švitrigailos šalininkai pateko į Žygimanto nelaisvę. <t.>

Tuo pat metu Vakarų spaudoje pasirodė amerikiečių lakūnų, patekusių į nelaisvę Šiaurės Korėjoje, „prisipažinimai“, esą jie dalyvavo tokiuose bombardavimuose. <t.>

Užimdamas antrąją vietą absoliučioje įskaitoje, paskutiniajame greičio ruože iki finišo likus 8 kilometrams, jis pateko į sniego „nelaisvę“ ir lenktynių nebaigė. <t.>

Vilkėdamas šios šalies karališkųjų oro pajėgų karininko uniformą, buvo naktinių naikintojų eskadrilės narys, 1941-ųjų vasarį patekęs į nelaisvę. v

Vokiečiai jį mobilizavo į savo kariuomenę, Jonas buvo sužeistas, pateko į rusų nelaisvę. <t.>

Pirkti: <...> G. Galminui teko išsipirkti iš nelaisvės, kur jis buvo įkalintas R. Baratinsko sodo namelyje. <t.>

Plėsti žinias: Zoologijos sodo darbuotojai tikisi, kad naujosios pandos padės išplėsti žinias apie jų gyvenimą ir veisimą nelaisvėje. <t.>

Rašyti: Seras Walteris Raleighas nelaisvėje, kol buvo nukirsdintas, dar ilgus metus rašė „Pasaulio istoriją“. <t.>

Saugoti: Yra asmenų, kurie saugojami ir nelaisvės vietose, pavyzdžiui, areštinėse.

Sėdėti: Kaliniai yra vyrai, kurie sėdi nelaisvėje daugelį metų ir suvaldyti savo seksualinius jausmus jiems sunku <...>. <t.>

Visur spėjo pabuvoti generolas – sėdėjo prie lėktuvo vairo, nelaisvėje, Kremliuje, kalėjime. <t.>

Sprukti: Iš nelaisvės pasprukusi mergina dar jaučia baimę, naktimis neramiai miega. <t.>

Sudaryti: <...> nelaisvėje sudarytas Brazdžionio eilėraščių rinkinys buvo papildytas ir keliolika eilėraščių iš Jūsų, Aisčio ir Putino kūrybos. <t.>

Kai kurios iš jų jau turi patikimą garantiją – nelaisvėje sudarytos besidauginančių individų grupės. <t.>

Turėti: Žmogus nelaisvėje taip pat turi turėti teisę ir galimybę būti išklaustas išrinkto atstovo. <t.>

Tverti: Už savo patėvio, motinos ir sesers nužudymą jaunuolis buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos, tačiau nelaisvėje ištvėrė tik kelerius metus. <t.>

Vaduoti: Išėjusi iš parduotuvės, ji iš „turėklo nelaisvės“ išvadavo šuniuką ir patraukė namo. <t.>

Kai E. Kasakaitienė su dukterimis sugebėjo išsivaduoti iš nelaisvės, kaukėtieji jau buvo dingę. <t.>

Prieš kelerius metus apsauga buvo paskirta vilnietei studentei Laurai Varnaitytei, kurią pavyko išvaduoti iš nusikaltėlių nelaisvės. <t.>

Sužinojusi, jog Y. Ridley jau išsivadavo iš Talibano nelaisvės, jos motina skubiai atsiprašė ministro pirmininko <...>. <t.>

Vaisinti: Pandos nelaisvėje dažnai apvaisinamos dirbtiniu būdu dviejų ar dar daugiau patinėlių sperma. <t.>

Varyti: Stovi aikštėje keli kvailiai ir rėkia visa gerkle, kad priešas nenaudėlis eina, viską sudegins, sunaikins, o juos, vargšus, i nelaisvę išsivarys. <t.>

Veisti: Ačiū Dievui, kad susigriebta bent Estijoje, kur šie gyvūnai veisiami nelaisvėje. <t.>

Atgal į gamtą paleisti nelaisvėje išveisti balinių vėžlių jaunikliai <...>. <t.>

Jos garsėja kaip nepaprastai sunkiai veisiamos nelaisvėje. <t.>

Vesti: <...> Mozė keturiasdešimt metų vedė savo gentainius iš Egipto nelaisvės į Pažadėtąją žemę <...>. <t.>

Iš ilgus nelaisvės išvestiems žmonėms buvo nurodoma, ką jie turi daryti. <t.>

Žūti: <...> Antrojo pasaulinio karo metais britų oro pajėgose tarnavęs lietuvis lakūnas Romualdas Marcinkus, kuris dalyvavo mūšiuose su naciais ir žuvo jų nelaisvėje. <t.>

Žalias Velnias žuvo rusų nelaisvėje 1947 m. <t.>

Valiuta

Kainuoti: Dvi dienas trukusio nemokamo lėbavimo ir orgijų kaina – treji metai nelaisvės. <t.>

Pasilinksminimas su neblaivia mergina 19 metų šiauliečiui Liutaurui Streckiui kainavo trejus metus nelaisvės. <t.>

Protesto kaina – nelaisvė <t.>

Šiaulių rajono gyventojams broliams 26 metų Rolandui ir 18 metų Vidmantui Laurinavičiams noras pasigerti kainavo ilgus metus nelaisvės. <t.>

Asmuo

Gimdyti: „Nešvarios meilės nebūna“, „Skausmas pagimdytas nelaisvės“, „Nuodėmės vaikas“ – nenuodėmingas kūrinys... <t.>

Namai: Katedra – lyg nelaisvės namai <t.>

Gyva būtybė

Bijoti: G. Civinską labiau baugino gyvenimo sąlygos kalėjime, o ne ilgi nelaisvės metai. <t.>

Manoma, jog nelaisvės baiminęsis vyriškis, išgirdęs prokuroro jam siūlomą bausmę, patyrė šoką. <t.>

Senelių namų „nelaisvės“ bijo ir kiti to paties kambario gyventojai – Bronius Paškauskas ir Petriukas Juozapaitis. <t.>

Objektas, kurio nelaisvė yra ribojama

Antivisuomenė: Formaliai atkovotą valstybingumą gali papildyti faktinė gerovė, visuomenės laisvė gyventi dorai ir antivisuomenės nelaisvė prekiauti ne prekėmis <...>. <t.>

Nelaisvės vertinimo pavyzdžiai

Gauti: Nežinau, kaip reikės gyventi. Gerai, jei dar gausiu 20 metų nelaisvės“, – skundėsi I. Kvaskovas. <t.>

Gresia: A. L. vyrui už jos sužalojimą grėsė mažiausiai dveji metai nelaisvės .

Dar kartą gresia nelaisvė <t.>

Dviem Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojams gresia iki dvylikos metų nelaisvės.

E. Teresiui gresia 4 nelaisvės metai. <t.>

E. Teresiui gresia iki 4 metų nelaisvės. <t.>

Elektrėnų bendrovės vadovui gresia nelaisvė <t.>

Gražinai Narauskaitei gresia nuo 5 iki 10 metų nelaisvės. Vertinimas <t.>

Gresia 10 metų nelaisvės <t.>

Jeigu G. Dekanidzė būtų nuteistas už pakartotinį turto pasisavinimą stambiu mastu, jam grėstų nelaisvė nuo 5 iki 10 metų. <t.>

Nors jam gresia ne ilgesnė kaip mėnesio nelaisvė Švedijos kalėjime, kartą jau teistam šilutiškiui ateityje gali būti sunku patekti į šią šalį. <t.>

Nušauto berniuko tėvui gresia nelaisvė <t.>

Poezijai gresia prozos nelaisvė <t.>

Poezijai gresia prozos nelaisvė <...>. <t.>

Prekeiviams žmonėmis gresia nelaisvė <t.>

Sūnus – nužudytas, tėvui gresia ilgi nelaisvės metai – toks užvakar Kaune vykusios šeimyninės dramos rezultatas. <t.>

Už pabėgimą iš areštinės vilkaviškietėiui gresia dveji nelaisvės metai. <t.>

Už padarytus nusikaltimus kaltinamajam grėsė iki 15 metų nelaisvės. <t.>

Už tai gresia 6 metai nelaisvės. <t.>

Už tai gresia nelaisvė iki šešerių metų. <t.>

Už tai jau tris kartus teistam J. Laikovskiui vėl gresia keliolika metų nelaisvės. <t.>

Už tai nusikalstamo pasaulio autoritetui gresia nelaisvė iki 12 metų. <t.>

Yra: Kaip piktžolė būdamas daug lanksčiau prisitaikantis, jis įgauna tokias pusiau legalias, beveik priimtinas represinei sistemai formas, – nes juk ir nelaisvė yra blogis <t.>

Ilgėti: Žemesnės kastos nuteistuosius Pravieniškių sustiprintojo režimo pataisos darbų kolonijoje mušusiems kaliniams nelaisvės laikas pailgėjo. <t.>

Laikas: Didžiausią bausmę – 8 metus nelaisvės konfiskuojant turtą – Panevėžio teismas skyrė K. Vaitiekūnui. <t.>

Laikas: Treji metai nelaisvės už šuns nužudymą <t.>

<...> nelaisvės metais teatras veikė pozityviau ir išradingiau tiek menine, tiek dorovine prasmėmis. <t.>

<...> autoriai už padarytą nusikaltimą įkalinimo įstaigoje nelaisvės metus skaičiuojantis vyras ir laisva, bet vieniša moteris. <t.>

<...> galvojame apie tas paprastų artojų kartas, kurios dūminėse pirkiose per ilgus nelaisvės metus išsaugojo lietuvių kalbą ir dainas. <t.>

<...> piktybinis išsisukinėjimas žmogui gali baigtis ilgais nelaisvės metais

<...> užuominos apie santykius su seksualinėmis mažumomis įkalintą draugą slėgė labiau nei mintys apie ilgus nelaisvės metus. <t.>

Britų žurnalistę Yvonne Ridley talibai po kelių dienų nelaisvės paleido. <t.>

Dėl nedidelio grobio ilgi metai nelaisvės <t.>

Dviem žudikams – ilgi metai nelaisvės <t.>

G. Jonaitienę po kelių mėnesių nelaisvės prokurorai paleido. <t.>

Ilgai nelaisvės metais V. Antonovo nesugniuždė. <t.>

Kaimiečių žudikui – ilgi metai nelaisvės <t.>

Po beveik dvejų metų nelaisvės, po ilgų sudėtingų išlaisvinimo peripetijų, kuriose lemiamas vaidmuo teko mamai <t.>

Prie septynerių nelaisvės metų už išžaginimus teismas G. Malinauskui pridėjo dar dvejus laisvės atėmimo metus. <t.>

Priešingu atveju bausmė gali būti keleriais nelaisvės metais ilgesnė. <t.>

Septyneri metai nelaisvės sustiprintojo režimo pataisos darbų kolonijoje. <t.>

Tačiau teisybės vardan turėtume pripažinti, kad tie 50 nelaisvės metų, ypač paskutiniai jos dešimtmečiai, nebuvo vien tik praradimai. <t.>

Tai suprantama – normatyvinis mąstymas, t. y. įsakyminis, komandinis, ugdytas ilgais nelaisvės dešimtmečiais. <t.>

Taksisto žudikams – ilgi metai nelaisvės <t.>

V. Grodis sąmoningai išstūmė prisiminimus, galinčius atgaminti Čėčėnijoje praleistus nelaisvės mėnesius. <t.>

Nelaisvės metais jo kūryba – lyrika, mažosios poemos, dramatinė trilogija – peržengė tradicines poetinio žodžio galios ribas. <t.>

Baudžiamasis kodeksas už vandens telkinio faunos naikinimą elektra dabar numato iki 1 metų nelaisvės, todėl brakonieriai bus teisiami. <t.>

Prašyti: <...> tėvas teisiamajam prašė mirties bausmės, o prokurorė – 14 metų nelaisvės. <t.>

Priimtina: Tą rudenį žaltienė padėjo 11 kiaušinių. Vėliau dėtytė tapo didesnė – iki 35 kiaušinių. Iš to Artūras sprendė, kad žaltienė jauna, nelaisvė jai priimtina. <t.>

Siūlyti: R. Baratinskui, kuris padėjo atskleisti nusikaltimą, pasiūlyta 12 metų nelaisvės. <t.>

Skirti: <...> A. Skliarui už tai turėtų būti paskirta 8 metų laisvės atėmimo bausmė, konfiskuojant visą jo turtą, o E. Petrauskui – 4 metai nelaisvės ir 250 minimalių gyvenimo dydžių (31 tūkst. 250 litų) bauda <t.>

<...> Aukščiausiasis Teismas jam inkriminuotą vagystę perkvalifikavo į nusikaltimo slėpimą bei skyrė 3 metus nelaisvės. <t.>

<...> Aukščiausiasis Teismas jam skyrė 15 metų nelaisvės. <t.>

<...> G. Žukauskui teismas skyrė penkerius su puse metų nelaisvės <...>. <t.>

<...> kuris vaikų akivaizdoje žagino jų motiną, Šilalės rajono gyventoją 40 metų A. S., teismas skyrė penkerius metus nelaisvės. <t.>

<...> teismas skyrė minimalią bausmę – 10 metų nelaisvės <...>. <t.>

<...> už grupinę vagystę buvo paskirta pusantrų metų nelaisvės. <t.>

<...> už vagystę ir plėšimą jam buvo skirta 10 metų nelaisvės. <t.>

<...> Vilniaus apygardos teismas vakar jam skyrė šešerius metus nelaisvės. <t.>

10 metų nelaisvės buvo skirta ir P. Kulikovo bendrininkui Jevgenijui Vorobjovui. <t.>

25 metų D. Raudonikiui ir šešeriais metais jaunesniam jo broliui teismas skyrė po penkerius metus nelaisvės. <t.>

Alytaus rajono apylinkės teismas skyrė 8 metus nelaisvės griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje, konfiskavo visą jo turtą ir skyrė 5 tūkst. litų baudą. <t.>

Broliams buvo skirta po penkerius metus nelaisvės. <t.>

Dvyniams Lavrinovičiams teismas skyrė po penkerius metus nelaisvės, o jų pusbrolių nuteisė kalėti šešerius metus. <t.>

E. Bordinienei buvo skirti metai nelaisvės. <t.>

Igoris Serovas išvengė griežtos bausmės už turto prievartavimą – teismas jam skyrė tik aštuonis mėnesius nelaisvės. <t.>

Išklausęs liudytojų parodymus, Klaipėdos apygardos teismas D. Kočubėjui skyrė aštuonerius metus nelaisvės. <t.>

Jiems buvo paskirtos bausmės nuo trejų iki aštuonerių metų nelaisvės. <t.>

Klaipėdos apygardos teismas nusikaltėliui skyrė 17 metų nelaisvės ir nusprendė konfiskuoti visą turtą. <t.>

Klaipėdos apygardos teismas už tyčinį nužudymą V. Stanevičienei paskyrė penkerius su puse metų nelaisvės <...>. <t.>

M. K. Mickevičiui buvo paskirta keturi, o J. Dikmonienei – šeši mėnesiai nelaisvės. <t.>

N. Tomaševič skirta pusė metų nelaisvės, bet pritaikius amnestiją teisiamoji nuo realios laisvės atėmimo bausmės buvo atleista. <t.>

Norgėlai teismas skyrė dvejus metus ir du mėnesius, o 29 metų Ryčiui Kazuliui – dvejus metus nelaisvės. <t.>

Nors V. Sladkovui ir J. Grigorjevui buvo paskirti 3 metai nelaisvės, pritaikius amnestiją jie nuo neatliktos bausmės atleisti. <t.>

P. Semionovui už neteisėtą šaunamojo ginklo bei šaudmenų nešiojimą, igijimą ir laikymą paskirti penkeri metai nelaisvės griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. <t.>

Pagrindiniu V. Stončiaus nužudymo organizatoriumi įvardytam B. Mikuckiui prokuroras Ruslanas Ušinskas prašė skirti 13 metų, L. Narkui – 10 metų nelaisvės. <t.>

Panevėžio apygardos teismas A. Valinčiui paskyrė 5 metus nelaisvės. <t.>

Prokuratūra prašė B. Mikuckiui skirti 13 metų nelaisvės. <t.>

Prokuroras Giedrius Danėlius paprašė teismo skirti kaltinamajam 8 metus nelaisvės. <t.>

Prokuroras siūlė šioms moterims skirti po 8 metus nelaisvės. <t.>

Prokurorė siūlė skirti mažiausią už nužudymą numatytą bausmę – 5 metus nelaisvės. <t.>

Skirta 11 metų nelaisvės <t.>

<...> teismas jam skyrė 10 metų nelaisvės. <t.>

Subendrinus bausmes, nuteistajam skirta 10 metų nelaisvės ir konfiskuotas visas turtas <t.>

Šių nusikaltėlių bendrininkei 18-metei Ritai Lupeikytei prokuroras siūlė skirti 10 metų nelaisvės. <t.>

Tąkart teismas jam skyrė 15 metų nelaisvės. <t.>

Teismas jam skyrė aštuonerius metus nelaisvės. <t.>

Teismas už šį nusikaltimą šiauliečiui skyrė trejus su puse metų nelaisvės. <t.>

Teismo sprendimu už piktybinį chuliganizmą ir tyčinį kūno sužalojimą A. Bružui paskirta šešeri metai nelaisvės. <t.>

Už šį nusikaltimą A. Burkauskui paskirti 5 metai nelaisvės. <t.>

Už šį nusikaltimą R. Burbai teismas skyrė 14 metų nelaisvės. <t.>

Už šį nusikaltimą teisiamajam paskirti vieneri metai nelaisvės. <t.>

Už šį retą nusikaltimą buvo prašoma R. J. Šiliniui skirti 10 metų nelaisvės. <t.>

V. Gečui paskirta 17 metų nelaisvės. <t.>

Vyčiui Čėsnai prašoma skirti 16 metų, o nusikaltimą padėjusiam atskleisti Ričardui Baratinskui, pravarde „Marafonas“, – 12 metų nelaisvės. <t.>

Z. Dragūnienei tada buvo skirti keturi mėnesiai nelaisvės <...>. <t.>

***Teisti:** <...> aštuonias klases tebaigusį „Mongoliūkštį“ nuteisė 5 metams nelaisvės. <t.>*

<...> Povilas Ižganaitis praėjusią savaitę jau nuteistas metams nelaisvės <...>. <t.>

<...> už tyčinį savo sugyventinės nužudymą 32 metų Kazį Milerių nuteisė 8 metams nelaisvės. <t.>

1998-ųjų gegužę V. Jankauskas už šį nusikaltimą buvo nuteistas 6 metams nelaisvės. <t.>

35 metų Adolfas Grigaliūnas nuteistas 4 metams nelaisvės, bausmę atliekant griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. <t.>

Bagdonas nuteistas penkeriems, A. Šašys ir A. Černiauskas – pusšėštų metų nelaisvės. <t.>

G. Grybė buvo nuteistas už tyčinį nužudymą 12 metų nelaisvės. <t.>

Gečas nuteistas 20 metų nelaisvės <...>. <t.>

Iš pradžių nuteistas penkeriems metams nelaisvės už 3,4 mln. litų paskolų iššvaistymą. <t.>

Išgirdęs, kad yra nuteistas 20 metų nelaisvės, G. Stepanovas ėmė rėkti ir kumščiais trankyti grotuotą narvą. <t.>

Jis buvo nuteistas 15 metų nelaisvės. <t.>

Nors prokuratūra prašė jį nuteisti 12 metų nelaisvės, teismas, atsižvelgdamas į tai, kad teisiamajam dėl invalidumo reikalinga nuolatinė globa <...>. <t.>

Nuteistas 5 metams nelaisvės <t.>

Panevėžietis Stalino valdymo laikais buvo apkaltintas vagyste ir nuteistas 8 metams nelaisvės. <t.>

Pernai birželį už šiuos nusikaltimus V. Dyšė buvo nuteistas 3 metams nelaisvės. <t.>

Piktybiniu chuliganizmu kaltinti 40-metis Algis Šidlauskas nuteistas pusantrų, o 25 metų Darius Bružas – 2 metams nelaisvės. <t.>

Priremtas įrodymų J. Šlikas vėliau prisipažino nužudęs A. Kūrą ir buvo nuteistas ilgiems metams nelaisvės. <t.>

R. Januševičius nuteistas 8 metams nelaisvės, tačiau už grobų jam teks sėdėti 8 mėnesiais ilgiau, nes teismas pridėjo anksčiau paskirtos ir neatliktos bausmės dalį. <t.>

Tuomet būsimasis dailininkas buvo nuteistas 7 metams nelaisvės, tačiau už gerą elgesį paleistas anksčiau. <t.>

Už šį bei dar kelis nusikaltimus jis nuteistas pusaštuntų metų nelaisvės. <t.>

Už telefono vagystę mergina buvo nuteista dvejiems su puse metų nelaisvės. <t.>

Už telefono vagystę mergina buvo nuteista pustrėčių metų nelaisvės. <t.>

Už tyčinius padegimus A. Narkevičius nuteistas pusantrų metų nelaisvės. <t.>

Vakar Panevėžio apygardos teismas jį už nepilnametės išžaginimą nuteisė 9 metams nelaisvės. <t.>

Vienuolika pareigūnų nuteisti 3 metams nelaisvės, bausmės vykdymą atidedant. <t.>

***Vengti:** Domeikavos gyventojui pavyko išvengti nelaisvės dėl tos pačios priežasties – psichikos sveikatos būklės. <t.>*

Medikas neišvengė nelaisvės <t.>